

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

A főjegyző.

Lengyel Lajos főjegyző halálával Nagykanizsa város adminisztrációjának a polgármesteri után a legfontosabb állás vár betöltésre.

Ez állás a városi közigazgatásnak az a szerve, mint az agy az emberi testben. Minden gondolat, minden érzelem ezen lüktet keresztül. A város auctoritása, a polgármesteren kívül az ő személyéhez fűződik. Azért tehát a főjegyzői állás betöltése előkelő gondja a képviselőtestületnek.

A törvény szerint a főjegyzőnek eleendő, ha jegyzői oklevele van. Azonban városunkban egymásután két ízben ügyvédi diplomás főjegyzőt választott (Szalay Lajos és Lengyel Lajos). Ezzel mintegy dokumentálni akarta a város, hogy milyen fontos állásnak tartja a főjegyzőit. Ma még pályázat sincs hirdelve, de már aspiránsok vannak. És hogy az utolsó évtizedekben minő tekintélyt szerzett a főjegyző személye állásának, mutatja, hogy az aspiránsok egytől-egyik dr. jurisok, ügyvédek. A fizetés, mely a titullussal jár nem olyan fényes, hogy egy fiskálisra különösebb vonzóerőt gyakorolna. Kell hogy maga az állás tekintélye és az az ideális tudat járuljon a pályázók elhatározásához, hogy egy művelt város közigazgatásának centrumába kerülve a polgártársak összességének hasznos szolgálatába szegődnek.

És éppen az állásnak ez az ideális célzata okozza azt, hogy maga az ügyvédi diploma ha kvalifikál is a főjegyzői állásra, de nem kevésbé fontos, sőt talán leginkább figyelembe veendő az a minőség, melyek az egyént jellemzik.

Már maga az a körülmény, hogy a főjegyző a polgármesternek helyettese, aki a várost nem egyszer a legmagasabb helyig reprezentálja, kell hogy mindazok a jellemvonások feltalálhatók legyenek benne, melyek egy széles látókörű, világos eszű nem köznap műveltségű és szimpatikus modoru férfiuban megvannak. A beszédnek csak egy hatalmában kell lennie, mint az irás műv-

zetének. Mert bár száraz adminisztrációs munkásság között folynak jórészt a város-háza napjai, de a polgármester és helyettese amint tudjuk nem egyszer, de gyakran jut abba a helyzetbe, hol az eloquentia nem közönséges fegyver a hallgatókkal szemben.

Maga a város fejlődése, haladása megkívánja, hogy a főjegyző műveltsége emelkedett nivóju legyen, hogy látóköre ne merüljön ki egy kis város kávéházában, vagy vendéglői életében. Hogy ismerje mindazokat az eszméket, melyek az emberiséget lázas munkáiban mozgatják. Hogy ment legyen azoktól a korlátoktól, melyek az embert az embertől elválasztják. Hogy ismerje mindazokat a szociális eszközöket, melyek a társadalmi egészséges, folytonos átalakulásra vezetnek.

A képviselőtestület bizonyára mérlegelni fogja a felsoroltakat és ha majd elérkezik ideje, hogy a pályázók közül választania kell, arra fogja adni szavazatát, akiben a szükséges minőségek leginkább megvannak.

Gróf Tisza István a jegyzőkhöz.

A segédjegyzők és községi alkalmazottak folyó évi június 11-iki közgyűlésén hozott határozat szerint deputációval kellett volna egy memorandumot gróf Tisza Istvánhoz, mint a segédjegyzők és községi alkalmazottak régi lelkes pártfogójához vinni. Ez akkoriban mivel gróf Tisza István a fővárostól távol volt nem volt keresztül vihető. A kérdést, hogy t. i. a memorandum mégis a községi tisztviselők e nemes jóakarója elé jusson, úgy oldotta meg az elnökség, hogy levél kíséretében küldötte el.

Hétfőn kaptak értesítést arról, hogy a memorandumot olvasta gróf Tisza és a segédjegyzők sorsát állandóan szíven viseli. Miut oivasóinkat igen közelről érdeklő dolgot, leadjuk a rendkívül jóságos és meleg hangu levelet, mely a következőképp szól:

Pöstyén, 1910. augusztus 21.

IGEN TISZTELT URAIM!

Köszönettel vettem és érdeklődéssel olvastam el a segédjegyzők országos egyesületének memorandumát. Talán felesleges munkát végzek, amidőn bizto-

sítom Önöket arról, hogy a községi és körjegyzők mellett működő közegek nagy fontosságáról, helyzetük tarthatatlanságáról és az orvoslás sürgős szükségéről teljesen meg vagyok győződve.

Híszem az 1904. XI. t.-cikkben akkor tettem meg az első szerény lépést ebben az irányban, amidőn valóban nagyon kevés ember gondolt ezzel a fontos problémával.

Ha az események meg nem gátoltak volna benne, azóta régeu megoldhattuk volna e kérdést. Ma, fájdalom, a könnyelműen elrontott pénzügyi helyzet óriási nehézségeket torlaszol annak útjába, de azért tudom, hogy a jelenlegi kormányban megvan a komoly szándék az Önök tarthatatlan helyzetének orvoslására és bizom benne, hogy helyes pénzügyi politika által meg fogja újból teremteni annak anyagi előfeltételeit.

Legyenek róla meggyőződve, hogy a legnagyobb ügyszeretettel és készséggel fogok ennek mielőbbi megvalósításában közreműködni.

Igaz tisztelettel
TISZA ISTVÁN.

Legnagyobb jelentősége e levélnek, hogy gróf Tisza István írta. Ő volt, aki először átértette a községi hivatalnoki osztály kulturális, szociális, nemzeti fontosságát; ő volt az aki legelőször tett lépést abban az irányban, hogy e fontos nemzeti közeposztálynak meg is adassék a lehetőség arra, hogy megfelelhessen a nemzeti élet vele szemben támasztott igényeinek.

Gróf Tisza István e tettével mindörökké megszerezte magának a községi hivatalnoki kar rajongó szeretetét, ragaszkodását. E ragaszkodás ereje soha meg nem gyöngült. Szerte a házában, alföldön úgy, mint a hegyek közé ékelt csöpp jegyzői irodában anyagi, hivatalos gondok közül forró nagy vágyakozások keltek szárnyra és röppentek oda, ahol gróf Tisza István várta, mikor szólítja tette a haza jövendő boldogulása.

Gróf Tisza István, amint régen barátja volt a községi tisztviselőknek, ma is épp úgy érez irántuk, éppen úgy védelmében tartja őket. A levél ennek legtényesebb bizonyítéka. Már pedig akiket gróf Tisza István az ő egyenes, magyar lelkével szeret, akiket véd, azok meg vannak szeretve, azok meg vannak védve.

Ez a gróf Tisza István levelének jelentősége.

AZ

összes tankönyvek ódon és új állapotban, Iskolakönyvek bekötése

azonkívül író- és rajzszerkek nagy választékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók

a legtartósabb s legjobb anyagból

24 óra alatt készíttetnek el.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében
NAGYKANIZSÁN.

A Franz-gyári munkások sztrájkban.

Tulajdonképpen nem is lehet mondani, hogy az a 80—100 munkás, akik a Zöldfa vendéglő udvarán csendesen beszélgetnek, hogy sztrájkolnak. Mert minden pillanatban készek munkába állni; semmi követelésük nincs, csak a jövőre való tekintetből akartak szakszervezetbe tömörülni, amiért a gyár igazgatója, Pongor Henrik, a munkából elbocsátotta őket kedden reggel.

Az elbocsátásról a rendőrségen a következő jegyzőkönyv vételtett fel: A Franz Lajos és Tsa cég képviselőjében Pongor-igazgató a következőket adja elő: „Munkásaim ma, mert nem engedtem őket a szervezetbe lépni, sztrájkba léptek. Hogy a legszükségesebb munkálatok végezhetőek legyenek, kérem a telep és munkások megvédésére karhatalom segítségét a telepre kirendelni”. Pongor.

A munkások a Főkapitánysághoz az ügyet így jelentették be: Tek. Főkapitány ur! Alulírottak tisztelőfelül kijelentjük, hogy f. hó 30-án a Franz cégnél a molnár és malom munkásokat kizárták. Kérjük részünkre a Zöldfakertet sztrájkanyának megengedni. Bejelentésünk tudomásul vételét és az engedély megadását kérjük; ifj. Szabó József, Szántó János bizalmi férfiak.

Tudósítónk felkereste a munkásokat a sztrájkanyán, ahol csendesen üldögéltek asztaloknál, némelyek csoportokban álltak és helyzetükről beszéltek. Nagy készséggel, nyugodtsággal adtak mindenről felvilágosítást. Az elbocsátást. — mert nem ők léptek ki — így adták elő egyértelműen. Az igazgató tudomására jutott, hogy a munkások szervezkedni akarnak. Hétfőn meghagyta a főmolnárnak, hogy akik nem akarnak szervezetbe lépni, azok álljanak az u. n. kópádra. De senki se állt oda. Reggel a főmolnár parancsára az almolnár összehívta a munkásokat a kópárhoz. Odament Pongor igazgató is kérdezte. „Ugy-e magok szervezkedve vannak?” „Igen”. „Ez nem más, mint hogy sztrájkolni akarnak”. Megmondták, hogy semmit se akarnak, csak szervezkedni. Az igazgató mégis így szólt: „Ha maguk sztrájkolni akarnak, akkor a munka megszűnt; elmehetnek.”

Arra a kérdésre, hogy miért akartak szervezkedni egész keserűséggel felelték, hogy emberségesebb bánásmódban részesüljenek és jobb fizetést érjenek el. Most napi 12 órai munkáért 2 K 30 fillért kapnak, a hengertrázsa 3 K-t. Pedig a főmolnár fia, aki 11 hónap óta molnár inas 2 K 80 fillért kap. A munkarendben az van, hogy 10 órai munkaidő van (6—6-ig) úgy hogy 1 óra jut ebédlére, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ óra pedig a délelőtti és délutáni oszónára, de nem tartják ezt be, meg az ebédet is úgy kell bekapni, hogy egyik kézzel esznek, a másikkal dolgoznak. Oszóna időről szó sincs. Minden második vasárnap reggel 8-tól másnap 8-ig. tehát 24 óráig vannak munkában. Ahol eddig egy poszton 4 ember dolgozott, most 2-nek kell a munkát elvégezni. Ha pedig nem bírja az emberföltötti munkát, egyszerűen elküldik. Míg a munkások 8 nappal előbb bejelentik, ha elakarják a munkát hagyni, addig a munkást minden megokolás nélkül rögtön elbocsátják. Így küldték el Liszkai Jánost is, állítólag munkahiány miatt, pedig munka van elegendő.

Nagy elkéséredéssel beszélnek a főmolnárról. Virth László a neve és eseli ember. Munkaközben azt akarja, hogy még léleketet se vegyenek; ha ketten egy két szót váltana egymással, már elbocsátással fenyegeti őket. Gyűlöli a magyar munkásokat; pedig majdnem kivétel nélkül kanizsaiak. Szemét nép, rongy nép a közönségesen használt kifakadása. Még tetleges bántalmaktól se tartózkodik. Fenyegeti, hogy ő kap vidéki munkást is; mert ez a fő törekvése is — bizonyosan cseheket akar maga körül.

Ha napközben bármily dolga akad valamelyiknek pl. városházán, törvényszéken stb. akkor a mulasztott órákat a fizetésből levonják.

Egy alkalommal a gépek baja volt, csak egy öreg gép járt. Azonnal odaadták a munkások nagy részének könyvét; mehetnek, amíg a gép üzembe nem lesz. Míg Franz Lajos személyesen igazgatta a malmot, emberségesen bánt a munkásokkal. Ilyen munkahiányi alkalmával az akkori főmolnár elakarta bocsátani néhány napra munkáikat, de Franz Lajos nem engedte. Miből éljenek addig a szegény emberek? és fizette őket addig is.

Szemrehányóan említik, hogyha üzem szűnt van nem használják fel azt, hogy a gyárat kitisztogassák. Pedig a szakember tudja, hogy a hova a liszt lerakódik, ott alapos tisztogatás nagyon fontos. Hanem inkább elküldik a munkást. Az agyongyötört emberek mind sovány, halvány színű alakok. Várják, hogy munkába állhassanak. Hiszen nem akarnak mást csak szakszervezetbe lépni. Panaszos hangon így adták elő sérelmeiket.

Munkatársunk felkereste Pongor Henrik gyár-igazgatót, aki a tőle megszokott szívességgel adott felvilágosítást. A munkásokat tényleg ő bocsátotta el. Budapesti kiküldöttek jártak a munkások között és szakszervezetbe akarták őket tömöríteni. A céljuk az volt, hogy amint a budapesti malmok üzembe jönnek, a vidékiek azonnal proklamálják a sztrájkot. Minthogy a munkások nem engedték magukat a saját érdekében tett kijelentéssel kapacitálni, azért kellett őket elbocsátani. „Ha panaszkodunk; segítőtök volna rajta, még tán fizetésüket is emelték volna — mondja Pongor igazgató — de a szervezkedésben ellenséges állapotot láttunk”. Különben mind a malomban, a villam és jéggyárban az üzem folytatásáról gondoskodva van.

HIREK.

Mozi...

Védekezés a kolera ellen.

Rendőrkapitányok és városi orvosok haragusznak mostanában a kolerabacillusra, mert sok dolgot ad nekik ez a komisz állat. El se lehet csukadni a numero tetvesbe, de csipesszel se lehet megfogni a tolakodót, olyan apró Tanácskozni kell hát a védekezésről. Első sorban szükségességnek tartotta az ad hoc kolerabizottság, hogy a Magyar-utca és a Fő-ut egyik koresmaudvarán a dítszó-állás betiltassék. Nagyszerű intézkedés volna, ha igaz lenne, hogy megtörtént. Aztán nem szabad háziasszonynak gelatinnal semmiféle halat vagy hideg felszeleteltet kikészíteni. A gelatin, mely enyvből készül, igen alkalmas talaja a kolerabacillus tenyésztésnek. Az enyvet pedig ezental alkalmazkodó emberek szájának betapasztására fogják felhasználni. Evvel az intézkedéssel kettős célt lehet elérni. Először elnémitják a kritikát, aztán a bírálókat disponálják fentemlített okoknál fogva a koleraszerzésére.

Miután a kolerabacillus 16 óra múlva már teljesen kifejlik, a hatóságok sietni fognak az intézkedések keresztülvitelével. Minden gyanus hasmenést azonnal be kell jelenteni; erre másnap kiragasztják a vörös cédulát, harmadnapra már desinficiálják a betegszobát, miután a kis Hild intézkedései folytán a bacillust tenyésző test eltakarítottatott Erre leveszik a vörös cédulát a beteg

lakásának ajtajáról és fehér cédulát ragasztanak fel evvel a felirattal: „Ez a lakás dezinficiálva”. Valamelyik kulturális egyesületünk pedig szórakoztató délutánján vetített képekkel fogja bemutatni óriási nagytással a kolerabacillusokat. A tanulságos előadásból a tudományra szomjas közönség megfog győződni arról, hogy a kolerabacillus hasonlít az egyenes sósnugorkához. Elektra

A közegészségügyi bizottság ülése.

Tegnap d. u 5 órakor tartotta a városi közegészségügyi bizottság ülését dr. Szekeres József kórházi főorvos elnöke alatt. Mielőtt a gyűlés lefolyásáról beszámolnánk, nem hagyjuk szó nélkül, hogy bár az orvosi kar teljes egészében tagja a bizottságnak, mégis kevesen jelentek meg a gyűlésen. Pedig éppen az orvostagok jelenléte szükséges rendkívüli esetekben; részint, hogy a gyűlés eredményét smereteikkel és tapasztalataikkal fokozzák, részint pedig, hogy a bizottság határozataiból kifolyólag kötelezettségeket vállalhassanak magukra, amikkel jly járványos időben a személyes praxison kívül a közérdek rő reájuk.

Szekeres József dr. a helyi viszonyokra vonatkozó szükséges intézkedéseket 17 pontban összefoglalva terjesztette a gyűlés elé, amiket az egyhangúlag magáévá tett. E pontokból a fontosabbak ezek: A járványkórházban 2 ápoló alkalmaztassék, az élelmezés a kórházban úgy eszközöltessék, hogy a járvány elhurocolása megakadályoztassék. A járványkórház részére sürgősen külön hullaszállító kocsi szerzendő be. A vasuti kalauzok előre jelezzék a gyanus utasokat; a vasutnál az utasok dezinficiálódók. A lakóság között nyomtatványok osztandók ki, melyek minden irányú felvilágosítást adjanak a kolera elleni védekezésre nézve. A pékekől megrendelésre szállított sütemények külön-külön csomagolandók. A pékeknél táblák mutassák, hogy a süteményeket foglózni és ropoktatni nem szabad. A pékműhelyek tisztasága a városi orvosoknak különös gondjaiba ajánlatnak. A városi csatornák és vízállások kitisztítandók. Nagyobb berkaszárnyák, a csoportláz, a hercegi nagudvar és ezek illemhelyeinek tisztasága ellenőrizendő és dezinficiálendő. Csont és bőrtelpek, vágóhíd, hentesüzletek, iskolai árnyékszékek ellenőrzése elrendeltetik. Olaszországból élelmiszerek behozatala tiltandók. Különösen a városi orvosokra hárul a felügyelet és ellenőrzés körül fontos feladat. Az 1892. kolerajárvány alkalmával a bizottság tagjai magukra vállalták egy-egy utca felügyeletét és egy rendőrről bejárták többször azok házeit. Most is elfogadták ezt az intézkedést. Különben a bizottság jelenti, hogy aggodalomra ok nincs és az ételek és italok okos megválasztása és főképp azok tisztasága a legbiztosabb védelem a járvány elkerülésére.

— Beiratáskor. A. Hova méz? B. Borotválkozni. A. De hiszen ez könyvkereskedés. B. Az nem baj Veszek 3 korona értékű könyvet, akkor itt megborotváltnak. Hát inkább te hova mégy? A. Tűkszemet vagatni a Gözfüdőbe; ezt az esőt annyira érzi a lábom. B. Minek furdálnod oda; végy itt 2 korona értékű papirost, vagy könyvet, vagy tintát, úgy kivágják itt a tyukod szemét, hogy megemlegeted A. Mit nem mondsz. Aztán honnan tudod te mindezt? B. Hát nem láttad azt a nagy plakátot, amely a vevőket invitálja? Nem én. No mi van rajta? A. Hát azért nem gazdagodol meg te soha, mert nem használod ki az alkalmat. Menj csak be ebbe a könyvesboltba, ha 10 korona értékűt veszel, kapsz egy pár lakkeipőt. Ha 50 K értékűt vásárolsz, kapsz egy borjút, 100 korona bevásárlásnál egy házat és 1000 koronáért ha veszel könyveket, kapsz egy egész utcát meg egy toronyórát aranyláncal. B. Hihetetlen. Aztán miből él az a kereskedő. A. Ez üzleti titok és hogy ezt megtudják a többi kereskedő távirati instrukcióért esedeztet a könyvkereskedők országos egyletéhez. B. Igazán nagyszerű haladás!

— Főjegyzői pályázók. Tudomásunk szerint a nagykanizsai városi főjegyzői állás aspiránsai eddig dr. Bród Tivadar, dr. Rosenberg Mór és dr. Sabján Gyula ügyvédek.

Svastics főispán halála. Boesári Svastics Benő Zalavármegye nyugalmazott főispánja, a zalavölgyi vasut alelnöke, 48—49. honvédhadnagy aug. 30-án életének 77. évében, házasságának 44. évében Budapestén elhunyt. A halott földi maradványa Keszthelyre szállított, hol ma helyezték örök nyugalomra a családi sírboltba Svastics Benő főispánsága nagyon népszerű volt a megyében. Vendégszerető magyar háza soha se szűkölködött vendégekben. Egy-egy megyei közgyűlés után mesés diár-k vártak a 40—50 előkelő vendégre. Kiváló tartalmas és ritka előadású szonoklataival mindig nagy hatást ért el. Mint zongoraművész a nagy Liszt Ferencnek alismerésével is találkozott, Az 1895. év végén, amikor egy napilapban ellene történt folytonos támadás és az ebből következett halála fiának elkeserítette nyugdíjazását kérte. Azóta Budapestén élt családjával.

Magyar név. Kiskoru Goldstein József, Sándor és Ferenc nagykanizsai lakosok családnevüket belügyminiszteri rendelettel Erdőre változtatták.

Beírások a kereskedő tanonc-iskolában. A helybeli kereskedő tanonc-iskolában a javító vizsgálatokat szept. 4-én d. u. 3 $\frac{1}{2}$ —5 óraker tartják meg, a tanulók beírása szeptember 5., 6. és 7. napjain este 7—8 óraker eszközöltetik. Azok a tanulók, kik az iskolát az 1909/10-iki tanévben látogatták, ez évi ellenőrző könyvecskéjüket, a többiek utolsó évi iskolai bizonyítványukat hozzák el. A beírásnál 8 korona tandíj fizetendő. Tartoznak a tanulók már a tanév elején a szükséges tankönyvekkel és taneszközökkel magukat ellátni. A tanonc mindaddig, míg tanonviszonya tart köteles a tanonc-iskolába járni. Ez a kötelezettség a kikötött próba-időre is szól (1884. XXVII. t. c. 82. §.) E törvény értelmében azon főnök, ki tanonélt kellő időben be nem íratta, vagy nem küldi pontosan iskolába, 40—400 korona pénzbírsággal büntethető.

Orvosi tanulmányut Balla János orvosdoktor a napokban Frankfurtba utazik, hogy az Ehrlich-Hata féle világra szóló szerrel a gyógykezelési módot elcsatálja. A kiváló ambiciozus orvos azon fog lenni, hogy 606-os praeparatumból is hozzon magával és Nagykanizsán is megkezdje vele a csodás hatású gyógyítást, amire a vidéki betegek ezrei várnak.

Kedvezményes borfogyasztás. Azok a szállógazdák és bárók, kik szeszszitalok kimérésével, vagy kémértékben való elárúsításával nem foglalkoznak és a kedvezményes borfogyasztást igénybe venni szándékoznak, hogy ebbeli igényüket, illetőleg a folyó évben remélhető bortermésből, a házi szükségletre szánt mennyiséget a városi adóhiva tálnál folyó évi szeptember hó 15-ig bejelenteni elne mulasszák, mert ezen zárós határidőn túl a bejelentések figyelembe nem vétetnek.

Népgyűlés. A szociáldemokrata párt helyi vezetősége engedélyt kért és kapott a főkapitánytól egy népgyűlés megtartására. A népgyűlés vasárnap, szept. 4-én d. e. 10 óraker lesz a Polgári Egylet kertjében. Egyetlen tárgya lesz: A politikai és gazdasági helyzet.

Asztalosok szövetkezeti munkatelepe. Muzikár Vince és Dauts Kálmán nagykanizsai asztalosmesterek az államtól munkagépeket kaptak. Pálfi Sándor asztalos mester ezt a körülményt annyiban tartja károsnak a kisiparosokra nézve, hogy még inkább elvesztik jelentőségüket, ha egyik másik gépekkel szereli fel műhelyét. Azért a többi asztalosokkal egy szakszervezetet szervezett. E bizottság egyik ülésén elfogadták, hogy szövetkezeti alapon állami gépek segítségével közös munkatelepet állítsanak fel. Ennek megtárgyalására az Ipartestület iparügyi bizottsága Fischel Lajos alelnök és Weiser János iparügyi biztos vezetésével aug. 30-án gyűlést tartottak. Azt határozták, hogy szept. 11-ére hivasanak össze Nagykanizsa asztalosai és bográrai és hivassák meg a Zalaegerszegi iparfelügyelőt, hogy tájékoztassa a gyűlést ily műhely jelentőségéről. Keresztessék meg a budapesti ipari szövetkezet központja, hogy küldjön ilyen közös telepről alapszabály mintákat az országban már működő hasonló szövetkezetek vezetéséről és jelölje meg, hol vannak ilyen közös munkatelepek. Érdeklődéssel nézünk a gyűlés eredménye elé.

A köztisztaság humora Mig a rendőrség körüljárja a várost, hogy a közrendre és köztisztaságra felügyeljen, addig nem egyszer úgy jár, mint Arany János tudósa. „Könyvet irt a bőleses-

ségről s hajna ilyen apró dörösek gyakran estek rajta”. Hát ez történt kérem szépen, hogy mikor a tegnapi közegészségügyi bizottsági ülésen a köztisztaságról folyt az eszmecsere, bérházakról, zsufolt eselédlakásokról, bűzös esatornákról, árnyékszékekről és a tendőri intézkedésekről, akkor Szekeres József dr. elnök szoborhoz méltó flegmával vett elő egy levelező lapot és felolvasta annak tartalmát. Nincs benne egyéb, mint egy átutazó vigé levelet irt a közegészségügyi elnökönek, felhívja figyelmét arra az illemhelyre, mely a városlázán van a rendőrség használatában. Maga Deák Péter főkapitány is jóízűen megmosolyogta azt a kis szépségihibát, amit ez az igazga levelezőlap okozott a rendőrség köztisztasági érzületén. De elismerte, hogy szóról-szóra igaza van annak a görbélábú vigének.

Keszthelyi tanító külföldön. Vargha Imre keszthelyi születésű okl. tanító, aki a csáktornyai tanító-képezdében szerezte meg oklevélét, a bukaresti magyar szent László egyesület tanítójának hívta meg, szokatlanul fényes javadalmazással. Vargha Imre állását szeptember elején foglalja el.

Áthelyezett vásárnap. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Somogyvármegye területéhez tartozó Mearali községben az 1910 évi szeptember 4-ére eső országos vásár az évben kivételesen szeptember 5-én tartassék meg.

Amerikába szökött honvédhadnagy. Bors Kornél, Bors Emil dr. nyugalmazott pécsi jogakadémiai tanár fia, másfél év előtt mint zászlós szolgált Kaposváron a honvédségnél. Innen Nagyszombatba helyezték át a 23. honvéd gyalogezredhez, ahol csakhamar hadnaggyá lépett elő. Bors Kornél mult hó 9-én eltűnt állomáshelyéről és azóta teljesen nyoma veszett A fiatal hadnagyot zászlóalparancsnok szobafogsággal sújtotta, melyből pár napot ki is állott, de valószínűleg várható nagyobb büntetés elől megszökött. A szökevény hadnagyot most felhívta a kolozsvári honvédkerületi parancsnokság hadbírósa, hogy 90 nap alatt jelentkezék. — Bors Emil aligha fog jelentkezni, mert hír szerint Amerikába menekült.

Konok haragosok. Kovács Imre és Bedő Pál kőművesek úgy elverték Horváth József Teleki-uti kőművest, hogy orvoslásért a bírósághoz ment. El is ítélte a járásbírósgá kedden a két verekedőt. Most azonban, hogy elégtételt vegyének maguknak az elmarasztaló ítéletért, még aznap délután a Zöldfakertben megfogták és még cudorabbul helybenhagyták. Az orvosi látélet 20 napon belül gyógyuló testi sértést állapított meg. Az eljárást újra megindították a verekedő pátyatársak ellen.

Több mint 600 vagyonos hölgy sürgősen férhez óhajt menni. Tekintet nélkül foglalkozásukra és állásukra csakis olyan urak jelentkezzenek, ha vagyontalanok is, a kiknek komoly a nősülési szándékuk. L. Schlesinger Berlin 18.

KÖZGAZDASÁG.

Sertés-kiviteli tilalom. Zalavármegye alispáni hivatala értesíti a megye polgármestereit és főbíráit, hogy az osztrák földművelésügyi miniszter 3 914/5629. táviratával sertésorbáné fennállása miatt sertéseknek Ausztriába bevitelét Alsólandva és Csáktornyai járásokból megtiltotta. Ehhez képest sertéseknek külön engedély nélkül Ausztriába bevitelére esakis vasuton és kizárólag 850 számú állategészségügyi értesítőben megnevezett konzumvásárokat és közvágóhidakra történhetik.

A természetes **Ferencz József-keserűvíz** már kis adagokban használva is biztosan és fájdalom nélkül hat. Szemben a legtöbb vásári módon feldicsért s külsőleg bármily tetszetős hashajtó-készítményekkel sem a beleket nem izgatja, sem általános rosszulletet nem okoz!

A valódi Ferencz József-gyógyvíz ideális „természetes” tisztító hatásánál fogva még **eigyengült emésztő szerveknél** is alkalmazható. A mi más hashajtószereknél tilos. Angolország legjelentékenyebb orvostudományi szaklapja, a „Lancet” ezért a következőben mondja el ítéletét:

„A Ferencz József-keserűvíz nagy értékű természetes ásványvíz, mely nagy figyelmet és kiterjedt alkalmazást érdemel.”

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

A tankönyv vásárló közönség figyelmébe!

Fischel cég — bár — szigoruan tiltva van tankönyvekre ajándéktárgyakat adni, double-óra- és nyakláncok, valamint zseborák ígéretésével magához esalogatja a tankönyv vásárló közönséget.

Miután tankönyvknél oly csekély a haszon hogy a „Magyar Könyvkereskedők Országos Egylete” szigoruan örökösik azon, hogy „piszkos konkurencia” ne származon — a jelen esetet melyre még könyvtáros nem vetemedett sürgönyi leg feljelentettük felettes egyleti hatóságunknak mely alkalmasint beszünteti a tankönyvek tovább szállítását és törölni fogja az illetőt az egylet tagok névsorából.

Mair József és Ifj. Wajdlits József könyvkereskedők.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasut-, posta-, távírdó- és telefon-állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait, hurutokat, diabetezt, köszvényt, csúzt, csonttöréseket, gyermek- és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyhasós, jód tartalmu hévíz **64°C.**

IVÓKURA. SZÉNSAVAS FÜRDŐK.

HÉVIVIZFÜRDŐK. VIZGYÓGYISZÉZET. KIMLATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik. Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

Linx 1909; aranyérem; legnagyobb kifizetés

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Képviseletje: Boros Artur okl. gépészmérnök, BUDAPEST, VI., Teréz-kört 29.

Járkeresek és helyhez kötött telített és szabadalmazott **túlhevített gőzzel működő lokomobilok**

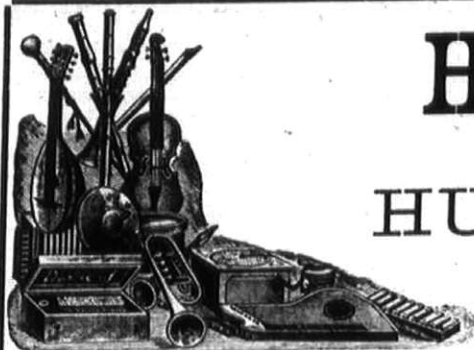
WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.

Az Ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépel.

Összgyártás 700 000 lóerőn felül

HANGSZEREKET ÉS HUZÓHARMONIKÁKAT

I-sőrendű minőséget ajánlok a következő árak mellett.

Szétküldés utánvétellel. — Kezeskedek arról, hogy csakis jó és az értéknek megfelelő hangszereket szállítok, ennél fogva megengedem a kicserélést ha az 3 napon belül az átvétel után történik. — Megsértett árukat nem fogadok vissza. Az árak darabonként értendők.

Hegedűk.

Iskolahegedűk: 6, 8, 10, 12, 14 kor.-ért. — Zenekarhegedűk: 18, 22, 24, 30, 40, 60 kor.-ért. — Hangverseny és mesterhegedűk: 70, 80 egész 200 kor.-ig. — Hegedűk: $\frac{1}{2}$ és $\frac{3}{4}$ nagyságban 4, 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűvonók: 1, 1.50, 2, 2.60, 3, 4 kor.-ért. Hegedűvonók fennambukfából nagyon könnyű 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűtökök: 6, 7 6) kor. és feljebb. — Hegedűlábak: 4, 10, 12 K és feljebb. — Álltartók: 1, 1.40 K és feljebb. — Hurok minden árban és minőségben. — Viola avagy Brácsa és alkatrészei 10% -al drágábbak. — Cello. Iskolacello: 20, 25, 27, 28 és 30 kor. — Zenekarcello: 40, 50, 60 és 70 kor. — Cellovonók: közönséges 1.60-tól 3 kor.-ig — Cellovonó fennambukfából 5 kor.-tól 12 kor.-ig. — Nagybőgők: $\frac{3}{4}$ -es 72 kor. $\frac{1}{4}$ -es 76, 80, 90 és 150 kor. — Nagybőgővonó: 4, 5, 6, 8 és 9 korona.

Úzitorák.

Princitor, jávorfa. gépezet nélkül: 13, 14 kor. — Palizander-tetővel 20 kor.-tól 30 kor.-ig. — Princitor palizandertető és gépezettel: 27, 30, 34, 36 kor. — Princitor egész 64, 70, 80 kor. — Koncerteitor a fent felsorolt minőségben is, azonban drbja 4 koronával drágább. — Magyar népcitorák közönséges kivitelben, egész-kótás 9 kor., jobb minőségű, fél- v. 10 kor., diófa-tetővel 12 kor., utánc. palisádfából 14 korona.

Rézfúvóhangszerek.

Minden rézfúvóhangszer 1a 3 cylinder géppel van ellátva. Trombita: 32 kor. Basstrombita: 42 kor. Piston: 32 kor. Vadászkürt: 74 kor. Euphonium: 54, 58, 60 kor. Bass: 40 kor.-tól 70 kor.-ig. Trombitakürt 60, 64, 70 kor. — Bombardonok F: 60, 68, 72 kor. Bombardonok C nagy B, 110, 120, 132 kor. — Helikon: 108, 110, 132, 144 korona.

Fuvolák.

Fekete granatifából ujezást billentyűkkel: 6 billentyűvel 16 kor., 8 billentyűvel 24 kor., 10 billentyűvel 30, 36, 40 kor. 12 billentyűvel 48, 50 kor. 13 billentyűvel 50, 56, 60 kor. — Piccolófűtők: 5.20, 5.60, 6.40-korona.

Klarinettek.

Fekete granatifából, ujezást billentyűkkel: 10 billentyűvel 36 kor. 12 billentyűvel 42 korona stb.

Dobok.

Nagy dob réz faabroncesal 10 esavar 56 kor. — Nagy dob rézabronces és 10 esavar 90 kor. — Községi dob 14 kor.-tól 40 koronáig.

Czimbalmok 70 koronától feljebb.

Húzóharmonikák.

Húzóharmonika, 10 billentyűvel, dupla hanggal, kétjáratu fúvóval, réz sarkokkal, nagyon szép alkatu, kitűnő hanggal, drbja 9, 10, 11 korona. Ugyanazok háro uszoros hanggal 15, 16, 17 korona. Ugyanazok 2 soros, 19 billentyű dupla hangokkal Dur és Moll-bassus, dupla hanggal: 16, 24, 28 korona, 3 soros 31 billentyűvel: 48, 52, 60 korona.

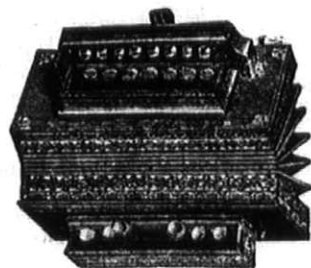
Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve szállítok.

Ifj. WAJDITS JÓZSEF

hangszerkereskedése

NAGYKANIZSÁN

Deák-tér 1. szám.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Beák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

Kanizsai piac.

Megmondtam ember, hogy küzdve küzdj és bizva bízzál. Ugy látszik ez az emberi sors csak a fogyasztó közönségre szól; azok vannak örökös küzdelemre kárhoztatva a termelők és elárúsítók ellen. Igaz, hogy a kanizsai közönség küzdelme tekintetben csak abban merül ki, hogy asszonyaink egymásnak, meg a férjeknek elpanaszolják a piaci mizériákat. Vannak ezek bőven. Nemcsak a drágaság, az áruk hamisítása, a bezsebelt durvaság a kofáktól, hanem már az is fenyeget bennünket, hogy egyik-másik áruhoz hozzá se juthatunk.

A közönség jó része már a vegetáriánus étlapon töri a fejét. Kisüti, hogy az sokkal egészségesebb, mint a húsétel. Sőt ma már nemcsak a háztartások panaszkodnak a husrágaság okozta hiányról, de maguk a mészárosok is ott tartanak, hogy drága pénzért is alig kapnak vágó marhákat. Elkapkodják az orruk elől a marhaágensek, kik külföldi kereskedőknek szállítják. Mivel Magyarország földművelő meg állattenyésztő állam, hát annyira ellepi a külföld a mi élehetlenségünket, hogy úgy szólván üresen marad miattuk a mi asztalunk. Addig a külföld, a jó Ausztria kényelmesen fogyasztja termékeinket.

Igy vagyunk a hussal. A tojás színe java azokban a hosszú ládákban vándorol külföldre az orrunk előtt. A sok tojásbevásárló szinte féltelők azokat, kik csak a napi szükségletét akarják fedezni.

A szemérmetlen hamisításról nem is akarunk szólni, hiszen ezt a nótát szüntelenül fujjuk és némi hatása nem is maradt el a rendőrségi buzgalomból. Ott tartunk már, hogy nemsokára a hamisított, élelmiszerekért is könyörögni kell, mert élni csak kell és jobb a rossz táplálék a semminél.

Nem csekély rémületet okoz egy vidéki földbirtokos számos gazdasszonynál azzal a kijelentésével, hogy csak néhány napig szállít még nekik tejet. Először is azért volt kinos ez a hír, mert az illető földbirtokos

valóban jó tejet bocsátott forgalomba, másodsor pedig mert nemcsak ez az egy tejszállító mondott fel a kundschaftjainak, hanem többen is.

Az Agricola Molkerei ugyilátszik már biztos talajon érzi a tejfelölöző műhelyét. Ő kötött szerződéseket a tejtermelőkkel; miatta nem lesz asztalunkon jó tej. Pedig téved, aki azt hiszi, hogy talán ez a diadalmas cég jobb árakat ad a tejért. Nem; 13 és 1/2 fillérjével veszi, míg a fogyasztók 16—20 fillért adtak literenkint.

Hol vannak gazdasszonyaink? Nincs egy szavuk se ehhez a merénylethez, mely a tejtől megfosztja gyermekeinket, magunkat? Csak panaszkodni tudnak? Semmiféle akcióra nem tudják magukat elhatározni, hogy a városi tanács figyelmét felhívják arra, hogy mivel tartozik a polgárok táplálkozásának? Hiszen akkor küzdelemre képtelenek a mi asszonyaink, a remény pedig már eleve meghiusultnak tekinthető. Minthogy ez a tejfelölöző műhely a közéletmezésre veszedelmet rejt magában, lehetetlen, hogy a tanács tagjai lelkesüljenek érte. A pénteki tanácsülésen ugyan kötelességszerűen a telepengedélyezési eljárást folyamatba tették, de ha a közönség sorompóba lép fontos érdeke mellett, akkor az Agricola Molkerei nem fogja a mi asztalunk rovására Wiennek élelmézését olcsóbbá tenni. Ebből a vállalatból reánk mindenképp csak kár háramlik, ami ellen határozottan tiltakozunk.

— A bankszabadság megújítása. Egy év előtt pusztító hadjáratot indított a függetlenségi párt Justh-frakciója mindenki ellen, aki nem hive a az önálló magyar banknak. Justhék harca már rég teljesen esődtől mondott, megbukott. Bécsből táviratozzák, hogy az osztrák és magyar kormány között már ebben a hónapban megindulnak a tárgyalások a bankszabadság megújítása céljából. Az osztrák-magyar bank igazgatósága legközelebb megkezdi az előmunkálatokat.

Pornográfia jegyében.

Távol legyen tőlünk, mintha az erkölcsösködő szerepében akaránk feltűnni. Legkevesebb sem. Csupán néhány tényt akarunk konstatálni, csupán néhány sajtóságos jelenségre rámutatni a mi hirtelen, szinte átmenetek nélkül fejlődött, forrongó társadalmunknak. Nincs nagy igényünk. Ha gondolkodba ejtettünk pár fejet, ha írásunkban saját nézeteikre találunk rá néhányan, elértük a célunkat.

Aki úgy figyelemmel kíséri a mostanság, mintegy két évtizede megjelenő irodalmi alkotásokat, arra a tapasztalatra jut, hogy a könyvek jó nagy százaléka idegizgatás intenciójával íródott s ugyane céllal kerül piacra. Még ott is, ubi spiritus flat, ahol a talentum szárnyal, meg az igazi értelemben vett irodalom mezőin is érezhető ez. Ott is mind nagyobb-nagyobb tért hódít az erotika, a testiség. Nem vitatjuk, vajjon az irodalom nevelte-e ily irányban olvasó publikumát, vagy a korszellem nyomása alatt tért ez utra a belletrisztika. Tudnánk kardszkodni amellest, hogy a természetes fejlődés hozta magával a test kultuszát. Bárhogy is legyen azonban, el kell ismernünk, hogy érdekes és új szempontokban bővelkedő ez az áramlat. A rafinált életművészet az ideges élnivágás szüleménye. Élni, élni: ez a homo sapiens mai célja. Ki tudja, holnap nem megvizit-e kaszás nagyurunk, trütsök ki hát az élvezetek kelyhét fenékgig. E sietséget reakcióképp követő idegfásultság, enerváltság, rafinált izgatószerzőket igényel. Talán így: életszükségletként jelent meg ez irodalmi irány.

E sajátos, minutiv, hypermodern életnézet fagyöngye, elősdijsa a pornográfia. Hiszen volt régebben is, de nem ily quantumban, nem ily meztelen, brutális realizmussal. A nic-cartriádák, fantáziaörlő detektivkalandok átkát nincs szándékunk bővebben fejtegetni. A nemi pornográfia hátrányai is mindenki előtt ismeretesek.

A legtöbb ilyenmű könyv írója ugyan olyképp tesz, hogy perverz, fajtalan célzatát a tudomány álarcja alá rejti. „E könyvben csupán az talál pornográfiát, aki éretlen ésszel nem képes megkülönböztetni a jót a rossztól, a tudományt a ponyvától.” Hiszen, ha mindenki érett ésszel olvasná, korántsem lenne a baj oly nagy. Épp abban sarkallik a pornográfia legnagyobb rombolása, hogy éretlen

AZ

összes tankönyvek ódon és új állapotban,

azonkívül író- és rajzszerkek nagy választékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók

Iskolakönyvek bekötése

a legtartósabb s legjobb anyagból

24 óra alatt készíttetnek el.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében
NAGYKANIZSÁN.

fővel, kóros izgalomra könnyen hajló fiatal szervezettel forgatják azok, akikben oly maradandók az első benyomások, akikben a judicium csekély ellentálló képessége miatt soha helyre nem hozható pusztítást okozhat egy-egy ilyen bestialis közvetlenséggel megírt „társadalmi” regény, vagy „tudományos” munka. Itt vannak a nemi élet degeneráltságai léptenyomon, kit roncolt szervezetekkel, beteges vágyaikkal, undok-bűneikkel inkább szájalomra méltók, mint büntetésre. Az atavizmus terheltjein kívül nem legnagyobb részük, lobogó, kóros izgalommal telt, abnormis ifjúságnak köszönheti-e koravén, förtelmeire hajló, tönkretett életét?

Es a pornográf könyvek teremnek azért folyvást, mint a gomba, fogyuak ezrével, kiadást-kiadásra érnek el, mintha csak megkötné az illetékes tényezők kezét az, hogy a pornográf tudomány vagy fordítva: tudományos pornográfia korszükséglet.

De még akkor is . . .

Még ha a társadalmi örök fejlődés telegraf-póznája volna is a pornográfia, nem lehetne-e megnehezíteni azok munkáját, akik halászván ebben a szomorú zavarban felvilágosultság, modernizmus stb. stb. hangzatos cégére alatt ontják a mértelyt, a förtelmet, mintha úgy is nem élőködnék elég fekély társadalmunk testén? Nem lehetne-e az ily irányú könyvek, szennyiratok megjelenésének, terjedésének hatóságilag gátat vetni?

Bizony lehetne . . . És bizony kellene is gátat vetni . . .

Tanoncotthon.

A nagykanizsai Ipartestület hétfői ülésén nagy jelentőségű indítvánnyal fog az előjáróság elé lépni Rosenfeld Miksa előjárósági tag. Mint gondolkodó és humanus lelketű iparos mester jól ismeri azt a mostoha helyzetet, melyben az iparostanulók még mindig nyomorgatják testüket lelküket abban a keserves 3—4 esztendőben, míg a mosogató és gyerekringató inasból segéd lesz.

Ismeri azt a szentes odut, melyben az egész napi munkában töltött idő után „üditő” álmát kellene aludnia az agyon gyötört inasnak. Jól tudja, hogy amint az iparos értelmi foka adja meg az iparnak a tisztességet és lendületet, úgy a jövőendő iparos generációt is nem úgy kell képezni, mint hajdanában számfával, lábszíjjal és egyéb hatásos eszközökkel. De hol képezze magát az a magára hagyott inasgyerek. Otthon egy pillanatig se ülhet le se könyv se újság mellé, mert míg a személe nem csukódik a fiatal iparosgyereknek, addig a majster ur, de különösen a majster né asszony ezerféle munkával tudja foglalkoztatni.

Ki kell tehát az iparostanulót venni abból a helyzetből, mely testi lelki nevelésének nem megfelelő. Az az egyedüli szoba, mely műhelyül, ebédlőül, hálószobául szolgál a mestertől kezdve talán a házi ebj. minden családtagnak semmiképp sem felel meg annak a követelményeknek, melyeket egészségi és egyéb szempontokból az iparosvilág esemeteinek megkövetelünk. Ezek az odok a tuberkulózisnak a melegágyai, melyből ki kell ragadni azokat, akik az emberiségnek kezeik munkájával akarnak hasznos, nélkülözhetetlen szolgálatot tenni. Ezeket a körülményeket mérlegelve Rosenfeld Miksa iparos mester megragadva az alkalmat, hogy az Ipartestület 25 évi fennállásának megünneplésére készül, a következő indítvánnyal lép a mai ipartestületi ülés elé:

Tekintetes Előjáróság!

Az Ipartestület ünnepre készül. 25 évi fennállásának megünneplésére. Legyen ezen ünnepély magasztos emléke maradandó. Utóbbi elérhetjük egy olyan intézmény létesítésével, mely saját érdekeink mellett az egész társadalmat szolgálja. Vessük meg ezen nap emlékére a tanoncotthon alapját.

Tanoncotthon!

Jelentőségteljes szó. Tisztes, egészséges ellátása és fekhelye a tanoncnak, minőt sajnos a mostoha viszonyok folytán egyesek alig képesek nyújtani. A jelenből kikérülőknek ez lenne második menhelye, mi által a mestereknek nem kellene a tanonc ellátásáról gondoskodni. Kellő helyiség és felügyelet mellett meg l-nee óva a jövő iparosságának egészsége és erkölése. Legutóbb a szolnai Ipartestület avatta fel a „Baross Gábor” tanoncotthont, a hol 40 iparos ifju talál testi és lelki menedéket. Egészséges, fegyelmezett tanoncokat kapnánk mi mesterek ezen otthonból, nem pedig len vásott, satnya, munkára nem alkalmas, gyenge anyagot, melynek ellenőrzése a műhelyen kívül alig áll módunkban.

Tudom, hogy máról holnapra nem lehet e tervet megvalósítani, de az alapját fektessük le ünnepegyünk alkalmával. Mondjuk ki, hogy a tanoncotthon, mint kulturintézményt szükségessé tartjuk és elhatározzuk, hogy ennek megteremtésére a mozgalmat legerősebben megindítsuk és az illetékes tényezők valamint a társadalom anyagi és erkölcsi támogatásával azt megvalósítani törekszünk.

Kérem a tek Előjáróságot kegyeskedjék ezen indítványomat magáévé tenni és a tanoncotthon létesítését határozatba foglalni a jövő iparosság jóléte legyen az ünneplő Ipartestület dicsősége.

HIREK.

Távozó bankfőnök. Hiemesch Frigyeszt az Osztrák Magyar Bank nagykanizsai fiókjának főnökét a bank kormánytanácsa Nagyváradra helyezte át a távozó főnök mint előkelő gondolkozása, nagytudása szakember ittléte alkalmával nemcsak a bankkal üzletileg érintkező feleknak, hanem társadalmunk illetékes rétegeinek tisztelőt és kivirta. Amint örvendünk, hogy egy nagyobb hatáskörű fiók főnökségébe helyeztetett, úgy őszintén sajnáljuk távozását. Amint értesültünk Hiemesch főnök ur f. hó 26-án hagyja itt kanizsai működését. Addig is míg a kinevezés a bankfőnöki állásra megtörténik, Schnell Alfréd helyettes főnök vezeti a bank helybeli fiókját. A banktanács pályázat után tölti be a megüresedett állást, mely pályázatra valamennyi fiók tisztviselői felszólítottak. Tudomásunk szerint Schnell Alfréd helyettes főnök is aspirál ez állásra és hogy Nagykanizsa kereskedő világa szívesen látná az ő kinevezését, mutatja, hogy jóbarátai, akik pedig számosan vannak, aláírásokat gyűjtenek a kereskedői körökben, hogy kinevezését támogassák azzal a közszerepléssel, melyben itteni működése óta részesei. Mi a magunk részéről is melegen óhajtjuk, hogy Schnell Alfréd, aki felelőséggel terhes hivatalában sohasem a paragrafusnak rideg zárkózott embere, hanem mindig az előzékenység szeretetreméltóságát egyesíti a korrektséghez, nevezetnek ki a helybeli fiók főnökévé. Valószínű, hogy az illetékes fórumál ennek az ajánló aláírás gyűjteménynek meg lesz a kívánt hatása, amint nem zárkózott el a kormánytanács annak idején Kecskeméten sem, midőn hasonló akciót indítottak a kereskedők a főnöki állás betöltése érdekében.

Személyi hír. Bay György rendőrszolgálati és hivatalának vezetését átvette.

Nyugalomba vonuló vezérőrnagy. Czech József vezérőrnagy, ki mint ezredparancsnok évekkal ezelőtt Nagykanizsán állomásozott nyugalomba vonult. Ez alkalmával a királyi szolgálatának elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta neki.

Fényes esküvő. Bartha József dr. tegnap vezette oltárhoz Villányi Agátha, Villányi Henrik dr. tanárnak, a Zalai Közlöny volt főszerkesztőjének művészetiségű leányát, az izr. templomot, mely ez alkalomra fényesen volt kivilágítva, a város előkelősége zsufolásig megtöltötte. Ott volt Vécsey Zsigmond polgármester is, a bírói, ügyvédi, tanári karok sok tagja a helyi sajtó képviselői. Koszorus leányok voltak Bartha Jolán és Weiser Kitty. Az ifju párhoz Neumann Ede dr. főrabbi magas szárnyalású beszédet intézett. Esküvő után a Szarvas szállóban volt esküldi díner, mely után déli 1 órakor az egybekelt pár násztra indult.

Tanácsülés. Nagykanizsa r. t. város tanácsa pénteken tartotta heti rendes ülését Vécsey Zsigmond polgármester elnöke alatt. A tanács a legutóbbi képviselőtestületi határozat szerint folyósította a városi díjakok, végrehajtók, erdőőrök és

rendőrök számára kiutalt drágasági pótlékot oly feltétellel, hogy az esetleges vármegyei ellenkező határozat esetén az illető összegek visszafizetendők. Tárgyalás alá vétetett a Molkerei Agricola, Löwy Wien beadványa, ki a sörgyár korcsmahelyiségében egy tejlefölöző műhelyt akar felállítani. A tanács a telepengedélyezési eljárás folyamatba tételét elhatározta. A helyszíni szemlélt f. hó 19-ére tűzte ki, melyre a szomszédos birtokosok is belevonhatnak.

Vármegyei közgyűlés. Zalavármegye törvényhatósági bizottságának szeptember havi közgyűlése 1910. évi szeptember hó 12-én lesz a vármegyei közgyűlésében. A közgyűlésen felveendő tárgyak közül kiemeljük a következőket: Alispáni jelentés a törvényhatóság állapotáról. A vármegye 1911. évi háztartási költségelölirányzata. A vármegye 1910—1911. évi közti költségelölirányzata. Zalavármegye gyámpénztárának 1909. évi számadása Zalaegerszeg r. t. város 1909. évi gyámpénztári számadása. Nagykanizsa r. t. város 1909. évi gyámpénztári számadása. A vármegyei alapok és a gyámpénztári pénzkészleteinek gyümölcsöző elhelyezése. A F. M. leirata a hazai szarvasmarha állomány felszaporítása tárgyában. A vármegyei távbeszélő hálózat létesítése körül tett intézkedésekről alispáni jelentés. A vármegye alispánjának jelentése a vármegye monographiájának megírása tárgyában. A Ganz-féle villamossági részvénytársaság körvénye a kesztely-hévízi vasút kiépítésének segélyezése iránt. Nagykanizsa város határozata a nagykanizsai városi közkórház kibővítési terveinek elkészítése tárgyában Sándy Gyula budapesti lakos építési tanárral megkötött szerződés tárgyában Alispán jelenti, hogy a vármegyei tisztii nyugdíj alapnál mutatkozó készpénzhiány megszüntetésére az ebadó-alapból 5000 koronát visszatérítendő előlegkép a nyugdíjalapba átutalt. Dr. Balla János nagykanizsai és dr. Schwarz Ottó kaposi lakosok orvosi okleveleinek kihirdetése.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szalay Idát, Szalay Sándor igazgató leányát a nagykanizsai áll. elemi iskolához rendes tanítónak kinevezte.

Távozó tanárok. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dehény József nagykanizsai főgimnáziumi tanárt a sümegi reáliskolához, dr. Piekol Ferenc tanárt pedig az erzsébetvárosi főgimnáziumhoz nevezte ki. Mindkét tanár egy év óta tanít a helybeli főgimnáziumban és mind tanártársaiknak, mind tanítványaik osztálytanár szeretőinek emlékét vihetik magukkal.

Gyermeknap. Szerdán, azaz 7-én lesz Nagykanizsán a gyermeknap. A különböző bizottságok gondoskodtak, hogy érdekessé és mozgalmassá tegyék azt a napot, melyen az utcai jótékony fogja gyarapítani humanus törekvéseinket. Különösen kiemeljük a . . . de nem árulunk el semmit, hadd legyen meglepetés a közönség számára.

A 20 ezer koronás államsegély. Sok keserűség kell egyik másik tisztviselőnek nyelnie, míg a 20⁰⁰⁰ ezer korona államsegélyből valamiképp részesedik. Tudjuk hogy a képviselőtestületől elfogadott felosztási tervet a vármegyéhez került, de odament az a felebbezés is, melyet a tisztviselők egy némelyike sérelmeik orvoslása céljából felterjesztett. A napokban jött vissza a vármegyei határozata. Részletesen felsorolja minden tisztviselőnek járulékát és megokolva egyiket előbbre, másikat hátrább tette. Fizetési fokozat tekintetében, sőt néhány tisztviselőt ki is hagyott. Vannak akik sérelmesnek tartják magukra nézve a vármegyei intézkedését és a belügyminiszterhez fordulnak, hogy a saját rendelkezés szerelzen érvényt. Így sérelmes a vármegyei intézkedés Hardy Gyula közgyámra, kit a képviselőtestület a X. míg a vármegye a XI. fizetési osztályba sorozott. Ugyanígy járt Hájós Ferenc rendőrbiztos is, kit a XI. osztály 2. fokozatába osztottak. Ugyanis a különböző állásokban eltöltött szolgálati éveket nem vették nála figyelembe, míg másnál beszámították. Benedek tiszteleltbeli aljegyző is a XI. osztályba vettett vissza, mert a községi törvény nem ismeri tb. aljegyzőt. Valószínű hogy őt a képviselőtestület tekintettel a reá bízott fontos működési körre, maga fogja a város pénztárából magasabb javadalmazással ellátni, a milyenbe őt javaslatával bele is helyezte. A végrehajtók továbbá a kórházhivatlanokokat és a városi erdőmestert a vármegyei végzés teljesen kizárta az államsegélyből. Természetes, hogy ezek is felebbezéssel járulnak a belügyminiszter elé.

— **Létszám a polgári fiúiskolában.** A nagykanizsai áll. polgári fiúiskolában a 4 osztályba összesen 195 tanuló vétetett fel; és pedig az 1. osztályba 64, a 2-ikbe 49, a 3-ikbe 44, a 4-ikbe 38. Minthogy azonban az első osztályból helyszűke miatt 23 tanuló visszautasított és mert a beírt 64 tanuló meghaladja a törvényes maximumot, az igazgatóság az első osztály párhuzamosítása érdekében felírt a közoktatásügyi miniszterhez. Már a múlt évben is történt ilyen ok miatt felterjesztés, de a párhuzamosítást fedezet hiánya miatt a miniszter nem engedélyezte.

— **Megnyílt a slójd.** A kézügyességi tanfolyam csütörtökön az állami elemi iskola helyiségében megnyílt. Bár jóval többen jelentkeztek, de csak mintegy 30-an vehetnek benne részt eszköz és hely híján. A tanfolyamot Sinkó Pál műegyetemi tanársegéd vezeti.

— **Megszűnt a malom munkások sztrájkja.** A Franz-féle gőzmalom munkásainak sztrájkja véget ért. Minthogy ugyszólván ellentét a munkások és a malom között alig volt, csupán a szervezkedést nem engedte meg az igazgatóság, mert ez rövidesen zavart idézett volna elő, tehát a békességre helyre állt. A munkások letették a szervezkedésről, a malom pedig visszafogadta elbocsátott munkásait, akik különben még a könyvkvet sőt fizetésüket sem vették ki a gyárból.

— **Husvizsgálók vizsgálja.** A 13. husvizsgáló tanfolyam hallgatóinak szombaton volt a záró vizsgálja. A bizottság elnöke Mayer Ottó törvényhatósági állatorvos volt, tagjai Dr. Rätz Kálmán városi tisztviselő és Kertész Lipót városi állatorvos, a tanfolyam tanára. A tiz hallgató közül 3 tanító, 2 jegyző és 5 fölímivás volt, kik mindannyian eredményesen vizsgáztak. A nagykanizsai 14. husvizsgáló tanfolyam f. hó 8-án kezdődik, melyre 12 hallgató hívatott be.

— **Népgyűlés.** Tegnap d. e. a szocialdemokrata párt megtartotta előzetesen jelzett népgyűlését a Polgári Egylet kerthelyiségében Elnöke Ungár Fülöp, jegyzője C-ánk Miklós volt. Előadó Csizmadia Sándor az ismert poétalelkű agitátor volt. Hallgatóság nem nagyszámban jelent meg, amit nem hagyott korholás nélkül a szónok. Nagy tetszés közlött beszélt a gazdasági és politikai helyzetről, de határozati javaslatot nem terjesztett a gyűlés elé.

— **Hamis mérleg.** A Zalai Közlöny egyik előző száma rendőrségi információ alapján közölte, hogy Weinberger Jenő kereskedő hamis mérlege lefoglaltatott és a kereskedő ellen az eljárás megindított. Az említett kereskedő ekkor egyik lapban nyilatkozott, hogy e hírnek miatt ellenünk bűnvádi eljárást indított meg. A lefoglalt mérleg ügyében a tárgyalás pénteken d. e. tartatott meg a rendőrkapitányság előtt. Vidéki tanuk is kihallgattak. A bizonyító eljárás befejezése után Weinberger Jenőt a kihágási törvény 136 §-ában foglalt legmagasabb bírsággal sújtotta, azaz 200 korona bírsággal (behajtathatatlanság esetén 10 napi elzárás) és a vidéki tanuk fuvardíjának, mint eljárás költség megtérítésével. Ezek után bebizonyosodott a mi bírádsáunk igazsága is; és mi továbbra is óvjuk a közönség érdekeit bármió visszahélek ellen is.

— **Házépítők akadályokkal.** Pusofszy Sándor borbély mester is saját hajlák után vágyódott. Azt hitte, hogy ehhez nem kell más mint pénz, meg egy építőmester. Péuze volt, hát elhívatta Palkó Péter építőmestert és annak rendje és módja szerint megkötötte vele a szerződést, hogy bizonyos számú ezer koronáért felépíti neki a házat annyira, hogy csak lakni kell belemenni, a kulcsokat úgy fogja neki átadni. El is készült a ház, már ablakot, ajtót stb. befestették; szép vaskapu díszelgett a bejáratnál és a boldog háztulajdonos átvette a kulcsokat. De hát nem oda Buda. Melcer Jakab üveges és Kohn Samu lakatos készítették a házra az üveges illetőleg a lakatos munkákat. Mivel pedig nekik Palkó Péter építőmesterrel valami ki nem egyenlített differenciái voltak, hát kapták magukat és neki mentek Pusofszy házának, az üveges mester az ablak-táblákat szedte le és vitte el, a lakatos mester a kaput emelte ki, meg az ajtó és ablakvasalásokat szedte le és mint aki jól végezte dolgát hazamentek, a Pusofszy háza pedig bár teljesen ki van fizetve, teljesen meg volt, így fosztva a biztonságtól; azért a rendőrségnél Melcer Jakab és Kohn Samu ellen feljelentést tett ingó vagyon jogtalan elcsapítása és rongálása címén. A rendőrség ez alapon folyamathatott az illetők ellen az eljárást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinészet.

Pontosan szept. 1-én kezdte meg Kövessy társulatával Nagykanizsán az őszi színi-saisont. Egész sereg új névvel találkoztunk a színi jeleutésben. Akikkel a társulat majdnem teljesen kieserélődött. Theodor és Tsa c. francia bohózzal mutatkozott be a társulat némely új tagja, így Gömör Vilma mint Chénerol neje, Sellő René mint Loulon, Jákó Amália mint Juliette, Lajthay Károly mint Malvisier. A közönség kevés érdeklődést mutatott az első előadás iránt pedig a darab majdnem folytonos kacagásban tartotta a közönséget, a színészek összejátéka pedig határozottan bizonyos ügyes rendezői kézzel valloit. Régi ismerőseink közül jók voltak Izsó Miklós, Pataky Ferenc, Derengi István, Abonyi Tivadar és Faludy Károly.

Pénteken Molnár Ferenc világhírre jutott darabja A z Ördög került színi. A rendkívüli zivataros itéletidő miatt alig volt publikum, az a kevés is néhány helyen szorított össze, mert az a kevés a legtöbb helyen nem becsöpögött, hanem befolyt. A címszerep Pilyis Lajos kezében volt. Konstatáljuk, hogy előkelő, elegáns és szellemes ördög volt; szereplése az előadásnak legjobbjá volt. Gömör Vilma (Jolán) remek béli belépőjével és többi izléses tolettjeivel feltűnést keltett. Hangja, kiváló termete egyaránt előnyösen kvalifikálja őt. Mégis arcaóbi hiányzik egy vonás, mely a lélek mélyebb küzdelmét, fájdalomt árulná el és hangjából egy árnyalat, mely ezeket teljesen ki tudná fejezni. Sellő René (Elza) rokonszeveus hatást keltett ugy szintén Jákó Amália is Selyem Cinka). Lajthay Károly (János festő) melankolikus szentimentalizmusában a kelleténél is kevesebb elevenség volt. Nem hagyhatjuk dicséret nélkül, hogy a sugónak nagyon díszkrét szerepe volt, mert a színészek kivétel nélkül maguk beszéltek.

Szombaton este Reichenbach Hermann „Bilincsek” c. drámáját adták. Annyiszor feldolgozott téma és nem szerencsésebben, mint sok más darabban A zsidónak kálváriájára van feltüntetve, ha azokra a pályákra merészkedik, melynek monopoliumából ki van zárva. És ha elhagyja hitét, akkor az előítéleteknek akkor se diadalmasodik, hanem még a szülők tradícióval is ös-zetűközésbe kerül Kikerülhetetlen tragikum. Pilyis Lajos adta az öreg Lehmann, Bene Emma Leát; Lajthay Károly volt a fiuk, Simon, akáresak az Ördögben láttuk volna. Jól betöltötte szerepét R. Jákó Amália (Ráchel), Izsó Miklós józúd Salamon volt, de a zsidó szokásokkal nem teljesen ismerős, mert pénteken este nem jött volna a jámbor Lehmann házába pipával. A közönség még mindig csekély érdeklődést mutat a színház iránt, mely pedig megérdemli a pártolást. Vasárnap délután az Ördögöt, este a Bilincsek-t játszották.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonaüzletről.

Nagykanizsa, 1910. szept.

A malomok teljes üzembevétele nagy szilárdsgot okozott a tőzsdén és az árak rohamosan emelkedtek. Nálunk is nagyon szilárd a készáruüzlet, mert még mindig kiesinyek a hozatalok.

Piaci árak:

Buza	10.—
Rozs	7.30
Zab	8.—
Árpa	7.50/75.

Uj közséntelemek Horvátországban. Petrinja közelében egy angol társaság furásokat végzett és olyan szentertületet talált, amelyet szakértők 60.000.000 métermázsára becsültek. A Dolosi mellett végzett furások hasonló mennyiségű közséne engednek következtetni. Petrinja mellett már eddig két tárnát nyitottak és újabb feltárásokat végeznek. A

Banovina bányatársaság, amelynek tulajdonában van a bányák egy része, üzemének fejlesztése érdekében 2000 darab 500 korona névértékű új részvényt bocsátott ki, amelyeket már nagyrészt el is helyezett Belgiumban.

NYILTÉR.

E rovat alatt közölték a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Uraim, önök ismernek engem!

Nem vagyok mai csirke, a ki bármilyen magasztalásnak beugrik. Hanem a sződeni ásványvizpasztilla, természetesen a valódi Fay-féle, azt már dicséret illeti. Vettem belőle, mert sokan ajánlották, de úgy látom, hogy ezt a csodatevő szert nem lehet elég melegen ajánlani. Hatása kifogástalan és oly kényelmes, olyan kívánatos az egész szervezetnek! Le a kalappal Fay valódi ásványvizpasztillájá előtt!

Egy doboz ára csak 1 kor. 25 fillér.
Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, es. és k. udv. szállító, Wien IV/1 Grosse Neugasse 17.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasut-, postó-, távirat- és telefon-Állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait, hurutokat, diabetezt, közsvénynt, csúzt, csonttöréseket, gyermek- és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyha-**64C.°**
sós jód tartalmu hévviz

IVÓKURA. SZÉNSAVAS FÜRDŐK.
NÉVIZFÜRDŐK. VIZGYÓGYINTÉZET. INHALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.
Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

3615/ik. 1910.

Árverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Senepek Izidornének Pickó József és neje elleni község megszüntetése iránti árverési ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék területéhez tartozó s a légrádi 60 sz. tjkvben + 188 hrsz. alatt felvett ház, udvar és kert 898 K becsértékben Pickó Józsefné sz. Saffár Katalin utóajáulata folytán 1910. évi október hó 18 napjának d. e. 9 órakor Légrád község házánál hivatalból megtartandó nyilvános bírói árverésen eladatni fog. Kikiáltási ár 1650 K.

Az árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át közsépzenben vagy óvadékképes papírban a kiküldött közözhöz letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.
Nagykanizsa, 1910. évi augusztus hó 24-én.

Gózony, kir. tszéki bíró.

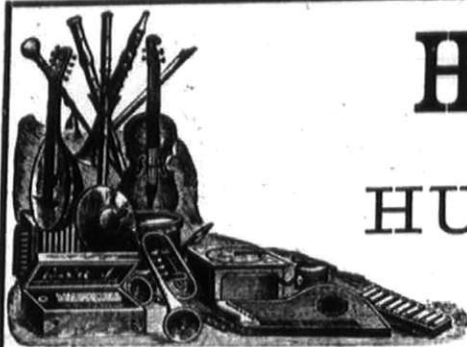
A Zalai Közlöny

Szerkesztősége és kiadóhivatala

Deák-tér I. sz. alatt van.

HANGSZEREKET ÉS HUZÓHARMONIKÁKAT

I-sőrendű minőséget ajánlok a következő árak mellett.

Szétküldés utánvétellel. — Kezeskedek arról, hogy esakis jó és az értékek megfelelő hangszereket szállítok, ennél fogva megengedem a kieserélést ha az 3 napon belül az átvétel után történik. — Megsértett árukat nem fogadok vissza. Az árak darabonként értendők.

Hegedűk.

Iskoláhegedűk: 6, 8, 10, 12, 14 kor.-ért. — Zenekarhegedűk: 18, 22, 24, 30, 40, 60 kor.-ért. — Hangverseny és mesterhegedűk: 70, 80 egész 200 kor.-ig. — Hegedűk: $\frac{1}{2}$ és $\frac{3}{4}$ nagyságban 4, 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűvonók: 1, 1.50, 2, 2.60, 3, 4 kor.-ért. Hegedűvonók farnambukfából nagyon könnyű 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűtokok: 6, 7 60 kor. és feljebb. — Hegedűlábak: 4, 10, 12 K és feljebb. — Álltartók: 1, 1.40 K és feljebb. — Hurok minden árban és minőségben. — Viola avagy Brácsa és alkatrészei 10%-kal drágábbak. — Cello. Iskolacello: 20, 25, 27, 28 és 30 kor. — Zenekarcello: 40, 50, 60 és 70 kor. — Cellovonók: közönséges 1.60-tól 3 kor.-ig — Cellovonó farnambukfából 5 kor.-tól 12 kor.-ig. — Nagybőgők: $\frac{3}{4}$ -es 72 kor. $\frac{1}{4}$ -es 76, 80, 90 és 150 kor. — Nagybőgővonó: 4, 5, 6, 8 és 9 korona.

Czitorák.

Primeitora, jávorfa. gépezet nélkül: 13, 14 kor. — Palizander-tetővel 20 kor.-tól 30 kor.-ig. — Primeitora palizandertető és gépezettel: 27, 30, 34, 36 kor. — Primeitora egész 64, 70, 80 kor. — Koncerteitora a fent felsorolt minőségben is, azonban drbjá 4 koronával drágább. — Magyar népczitorák közönséges kivitelben, egész-kótás 9 kor., jobb minőségű, fél- v. 10 kor., díófa-tetővel 12 kor., utánz. palisánda-fából 14 korona.

Rézfuvóhangszerek.

Minden rézfuvóhangszer 1a 3 cilinder géppel van ellátva. Trombita: 32 kor. Basstrombita: 42 kor. Piston: 32 kor. Vadászskürt: 74 kor. Euphonium: 54, 58, 60 kor. Bass: 40 kor.-tól 70 kor.-ig. Trombitakürt 60, 64, 70 kor. — Bombárdonok F: 60, 68, 72 kor. Bombárdonok C vagy B, 110, 120, 132 kor. — Helikon: 108, 110, 132, 144 korona.

Fuvolák.

Fekete granatilfából ujezúst billentyűkkel: 6 billentyűvel 16 kor., 8 billentyűvel 24 kor., 10 billentyűvel 30, 36, 40 kor. 12 billentyűvel 48, 50 kor. 13 billentyűvel 50, 56, 60 kor. — Piccolóflóták: 5.20, 5.60, 6.40 korona.

Klarinettok.

Fekete granatilfából, ujezúst billentyűkkel: 10 billentyűvel 36 kor. 12 billentyűvel 42 korona stb.

Dobok.

Nagy dob réz fabronnesesal 10 esavar 56 kor. — Nagy dob rézabronnes és 10 esavar 90 kor. — Községi dob 14 kor.-tól 40 koronáig.

Czimbalmok 70 koronától feljebb.

Húzóharmonikák.

Húzóharmonika, 10 billentyűvel, dupla hanggal, kétjáratu fuvóval, réz sarkokkal, nagyon szép alkatu, kitűnő hanggal, drbjá 9, 10, 11 korona. Ugyanazok háro uszoros hanggal 15, 16, 17 korona. Ugyanazok 2 soros, 19 billentyű dupla hangokkal Dur és Moll-bassus, dupla hanggal: 16, 24, 28 korona, 3 soros 31 billentyűvel: 48, 52, 60 korona.

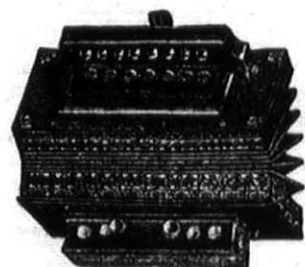
Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve szállítok.

Ifj. WAJDITS JÓZSEF

hangszerkereskedése

NAGYKANIZSÁN

Deák-tér 1. szám.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásáért szerint.

Népmozgalom, népszámlálás.

A népvándorlás, mely az ókor civilizációját letiporta, a történelem; de a népek mozgalmá azért folytonos, soha meg nem szűnő. Sőt minél nagyobb a civilizáció, minél kevesebb és gyengébb korlátok választják el egyik népet a másiktól, annál nagyobb a népek költözése, annál nagyobb numerusokkal szerepelnek a népszámlálási lapok rovataiban. Rendkívül érdekesek és számosak azok az okok, amelyek miatt hazát, vagy községet cserélnek a családok vagy magános emberek.

Az alkotmányosság helyreállta óta most ötödik alkalommal népszámlálás. A kereskedelemügyi miniszter most küldötte szét idevonatkozó rendeleteit a megyei és városi törvényhatóságoknak. Mindig fontos adatokat vet felszínre a népszámlálást követő statisztika, de a most készítendő rendkívül fontosságára előre felhívja a figyelmet a miniszter. Nemcsak azért, mert alapul fog szolgálni a választói jog kiterjesztésének, hanem mert fokozottabb mértékben érezzük a kivándorlást, visszavándorlást és az ebből származó gazdasági, ipari bajokat. Ma már a népszámlálásnak nem a vallási számadatai a főfontosságúak, sokkal nagyobb jelentőségűek állami szempontból a nemzetiségi számadatok. De közgazdasági szempontból egyébre lesznek figyelemmel. Számba fogják venni a belső, országos néphullámzást is, mely sokkal jelentősebbé vált az utolsó évtizedben, mint annak előtte. Figyelembe veszik, hogy a városok felszaporodott száma mennyi lelket vont el a vidéktől. Mert ez a munkáskérdés szempontjából is fontos, de ebből vonhatjuk le azt a consequenciát is mikép igyekszik a falu népe a város felé; nem művelődési céllal, hanem a könnyebb megélhetés, a nehéz munkától való szabadulás céljából. Fog a földműves mindenfelé és szaporodik a munkásosztály, de veszedelmes mérvet öltött a hivatalnokosztály felszaporodása is. Ezekre és még sok egyébre fogja a feleletet az 1911. január 1-ike és 10-ike között végbemenő népszámlálás megadni.

A népszámlálás végrehajtásáról a következő rendelkezés ad felvilágosítást:

A népszámlálást népszámlálási biztosok végzik. A kiket a polgármester, illetve az alispán nevez ki. A számlálás egyéni ívek alapján történik, a melyeknek kitöltése a családfő vagy helyettesének a kötelessége. Számlálóbiztosok tanítók, tanárok, lelkészek, nyugdíjazott állami, vármegyei, városi vagy községi tisztviselők, értelmesebb gazdák, gazdatisztek, erdőtiszték, erdészek, magánzók, továbbá felsőbb iskolai tanulók s általában oly egyének alkalmazandók, a kik egyrészt műveltségükkel fogva a népszámlálási

teendőket ellátni képesek s másrészt egyéb hivatásbeli lekööttség által a népszámlálási munkát teljesítésében nem akadályoztatnak. Mindazokban az iskolai osztályokban, a melyeknek tanítói a népszámlálásban mint számlálóbiztosok részesülnek, a tanítás az összeírás napokon, legfeljebb azonban hat iskolai napon szünetelhet. A számlálóbiztosok az iverket szétosztják, kitöltésüket ellenőrzik, az irni nem tudók helyett maguk töltik ki az iverket és ezért 3—6 korona napidíjban részesülnek. Külön díjazás jár nekik azoknak a rovatoknak a kitöltéséért, a melyek a választói reformra vonatkoznak. A számlálóbiztos és a népszámlálási felülvizsgálók az 1910. évi VIII. törvények 5. §-a értelmében közhivatalnoknak kell tekinteni. Tehát a büntetőtörvénykönyv 165. §-a értelmében a hatóság elleni erőszak büntetést követi el és három évig terjedhető börtönnel büntetendő az, a ki a számlálóbiztos vagy népszámlálási felülvizsgálót népszámlálási teendőinek végrehajtásában erőszak, vagy veszélyes fenyegetés által akadályozza. A népszámlálási adatok s a népszámlálással kapcsolatban a számlálóbiztosnak vagy felülvizsgálónak, vagy a népszámlálásnál közreműködött más közegnek tudomására jutott egyéb egyéni természetű adatok az adók kivételénél alapul nem vehetők. A népszámlálás költségei az államot terhelik.

Az általános utasítás külön szakaszban rendelkezik a közös hadseregnél és haditengerészeznél, valamint a honvédségnél és csendőrségnél szolgálatban levő egyének és a katonai épületekben lakó polgári felek számba vételéről. Megtorló intézkedések is vannak benne azok ellen, kik hamis adatokat vállanak be vagy hamis hírek terjesztésével megnehezítik a statisztikai adatok gyűjtését.

A női pályaválasztás.

Irta: DR. SZÁNTÓ MANÓ.

A női szervezet berendezésénél fogva különleges szereppel bír a pályaválasztást illetőleg. A női szervezetet jellemzi a férfivel aránylagosan gyöngédebb izomrendszere, lelki tekintetben érzékenyebb kedély, idegességre inkább hajló, érzékenyebb hangulat. A női élet az asszonykodásra van teremtve.

Azonban nincs hivatás, melyet a nő ne tudna betölteni. Azon évszázados elöítélet a női osztállyal szemben, mely a nőben csak az élvezet eszközt, az anyaság célját látta, rabszolga módjára alávetve a férfiak — immár eldőlt. A családi élet, az anyaság szentsége tényleg oly célok, melyek a női élethivatást képezik.

A nők számra nézve többen vannak; egyikük, másikuk nem mehet férjhez, tényleg kell a nőnek oly hivatást adnunk, mely értelmi képességeinek megfelel.

Legyen a nő orvos, ügyvéd, képzett kereskedő, gyógyszerész, finom iparos. Nincs pálya, amit a nő nem tölthetne be. A feminista mozgalom mindinkább tárt hódít és ez helyesen van így.

Tulzásaitól eltekinthetünk, ha egyszerre nem is fog a nő mindjárt megfelelni úgy mint a férfi testi alkatánál fogva minden hivatásban; egy jövőbenő női generáció már inkább megtalálja megélhetése alapját bármely pályán és életviszonyok átalakulása folytán, a művelődési képesség, az anyagi viszonyok szerint. A szűk mellű nő inkább mezőgazdasági, állattenyésztési pályára lépjen, németországi példák igen biztatók e tekintetben.

Irodai pályát előnyben részesítjük szűk mellű nőnél, a varrógép előtt. A varrás hajlott testtartást követel, zárt, poros levegőben, a tuberkulózis a varrónők között. Terhelt ideges családból származó nő, — ideges nő ne lépjen értelmi pályákra, sok tanulással van ez összekötve: az idegzet kimerül.

Az idegességnek, a neurastheniának a férfiak között is sok az áldozata ma már, idegességre sokkal hajlékonyabb női szervezet korábban fog az idegesség rabja lenni.

Elmebajokkal terhelt családból származó nőnek semmi esetre sem engednem meg az értelmi pályára való lépést. Ne gyerekes vágyak, titulus — vágy vigye a nőt az értelmi pályára, — komoly átérzése azon hivatásnak, melyet választ, komoly képesség nyújtása annak, hogy könnyen tud magasabb elvont fogalmakat magáévá tenni, erőltetés nélkül tud tanulni. Ellenkezőleg, idegesség, hysteria lesz a jövője.

A női szervezet agyrendszere alapján bármely pályára alkalmas; a legszebb hivatása azonban az asszonykodás, — az anyaság. A műveltség megszerzése csak előmozdítja a női tökéletesedést; — minden pálya álljon uyitra a nőnek, szüksége lehet erre az anyának a jövőben, hogy ha gyermekéről és és magáról kell gondoskodnia majdan, férj hiján. De meg könnyebben tudja nevelni, oktatni a családi élet keretén belül azt a generációt, melyet világra hoz, ha művelt, ha tanult. — A feministák nagyarányu mozgalma, a nők teljes egyenjogosítását célozza — minden téren. A feminizmus nagyarányu mozgalma az a részét feltétlenül minden modern gondolkodó fő elfogja ismerni, mely azt mondja, hogy a „nők igen nagy kontingensének érdekében, kik életviszonyaik, hajlamaik, egyéniségük miatt nem találhatják fel hivatásukat, életcéljukat, boldogságukat a családi életben, mint feleségek, mint anyák, azoknak az érdekében, kívánatos a nők gazdasági egyenjogóságának a megvalósítása, mert csak ezáltal emelhetjük a nő munka megbecsülését, a női egyéniség, a női méltóság tiszteletét, csak ezáltal vethetünk gátat a női proletariátus ijesztő terjedésének, s csak ezáltal fektethetjük a jövő társadalmat s az állami életet egészségesebb s fejlődést biztosító alapokra“. Mint ember, ha a feministák törekvéseit nézem, feltétlenül helyeselem az idézett szavakat; mint orvos azonban félttem a női szervezet idegzetét.

Idegesebb a világ ugyis ma már, mint kellene; félttem az érzékenyebb női agyvelőt, az élet sokszor kegyetlen küzdelmeitől. A jövő nője az élet komoly pályáján, ha csak nincs igazán ellenálló erős szervezete, még idegesebb lesz a mai nőnél. Egyéni nézet ez, kiváló elmék vannak ellenkező nézetet; a

tárgyalogosság szempontjából hallgassuk meg a feministákat; a kiváló író, Gárdos Mariska urnó — szíves fáradozásáért hálás köszönetemet — a feminista álláspontját adja vissza e sorokban. Rousseau a nő hivatását így határozza meg: — Arra van teremtve, hogy a férfinak bálványá legyen.

A XIX. század kulturája gyökerestül fölégette ezt a sokak szemében örök érvényű törvényt.

HIREK.

Régi módon.

Írta: DAVID LÁSZLÓ.

Tavaszi fakadtát, lombos ág meséjét
Ma már nem illik lanton zengeni.
Csodás világ ez, lomha lelke búrját
Tavaszi luvalma meg nem ihleti.
Ábrándos álom, csendes, régi báunat
Nem lel magának résztvevő rekort;
Az utcsarkon régi lant verőjét
Ujjal mutatják: „Lám, szegény bolond!”

Elkéstünk-e, vagy tán korán születünk?
Nincs nyugodalmunk ezen a világon,
Szótlan bolyongunk, árváu, meg nem érve,
Virágtalan, kietlen pusztaságon.
S hogy ezt az utat járom én is egyre,
Arról én igazán nem tehetek.
Nevesetek ki! Bűnbánó keserűvel
Lehajtom vétkes, árva fejemet.

Porszembe rejtezzet, dicső titanság.
Üntelt üresség: nem az én világom,
Nagy Semminél jobban megihlet engem
Egy hervadó virág egy tört faágon.
Vásári supra vedlett át a lanthúr
Nem is poéta, hogyha nem hazátlan.
És mert a lelkem inkább odahuzzott:
Bolyongó vándorlantosokhoz álltam.

Keserves ut, nyomorgó, kinos élet,
Fáradt tagokkal — céltalan bolyongás,
Babér helyett a gunykeaj keserve,
Kenyér helyett halk ének, nóta-zsongás.
... És mégis, mégis, nem tudom, hogyan van,
Fejem lehajtom, két szemem lezárom.
Akárhová vezet s bármerre esábit,
En ezt az utat szent örömben járom.

Gyermeknap.

Az előkészületekre kevés idő maradt, némely bizottság nem is értekezett a teendők felől. Nézeteltérések voltak a gyűlés napjára vonatkozólag, úgy hogy előkelő uriaszonyok működésükkel és érzényökkel sztrájkoltak, duzzogva félreálltak. Ilyen előzmények után folyt le a mai gyermeknap. Az ég reggel kiderült, a sok esős nap után, mintha csak az elhagyott gyermekek órangyala gondoskodott volna az időjárásról. Reggel 9 órákor már minden urna mellett ott voltak a fáradságot nem ismerő uriaszonyok, kiket semmiféle tövis nem tartanak vissza attól, hogy jótékonyt gyakoroljanak.

A Gazdasági Takarékpénztár előtti urnánál Vidor Samuél gelsei Gutmann Hedvig fáradozott kövesdi Boér Gusztávné ezredesnével. Strasser Márton kereskedő jóvoltából egy grammofont bocsátott rendelkezésre, melyet Bardóc festőművész, ki bizonyosan csakis azért sietett haza tanulmányutjából, nagy buzgalommal nótáztatott; még a hóhérszót is kifigurázta a grammofon torkán. Atellenben a Kazinczy-utca sarkán Vécsey Zsigmondné polgármesterné és Blumenschein Vilmosné urnók esörgették nagy buzgalommal a pörpölyt; — és nem hiába. A Reik patika előtti urnánál Stern Sándorné urasszony volt, ki mestere a pumpolásnak. A posta épület előtt Sauer Ignác és Fischel Lajosné urnók még a vidéki parádés kocsisoktól is 20 filléresket szereztek barátságos megszólításukkal. A Sugár ut sarkán dr. Rothschild Jakabné és Berecky Viktorné urnók előtt állandó volt a forgalom. A Drogéria előtt Csizmadia Kálmán és Urbancz Károlyné urasszonyok álltak az urna előtt mint kedves utonállók. A Hunyady-utca sarkán Révész Lajosné és Kertész Józsefné urasszonyok magyarázták kifogyhatatlan szeretettel az

arra járó hetivásárosoknak, hogy a szegény elhagyott gyerekeknek istenes cselekedet az adakozás. Hullottak is az urnába, de leginkább csak kis pénzek, csak a minden urnához ellátogatott Vécsey polgármester és néhány előkelő adakozó juttatott nagyobb summát az urnába. Jó az is. Azután a sok bolygó tündér, kik minden adakozó szívet kifürkészték. Szent isten mennyi kosárban volt részök ezeknek a kedves arcu és modoru kéregetőknek; de ügyet se neki, tovább mentek bátor arccal és az új siker új bátorságot öntött a bájos angyalokba. Ezeknek a neveit tudtuk feljegyezni — természetesen mindenhol volt egy-egy kis költségünk is. Guth Józsa, Guth Margitka, Szabó Böske, Krausz Gizuska, Schott Mici Springer Erzsike, Kohn Mariska, Ötvös Ellácska, Schwarz Ilonka, Weisz Iduska, Tarlós Matyika (Pées), Árvay Manci, Róna Ilonka, Filipánics Irénke, Topolits Rózsa, Moshammer Marika, Frank Margitka, Jellinek Manci. Bizonyosan voltak többen is, de miiket csak ezekkel hozott össze a sors, ha van a többinek követelni valója erszényükhöz, szívesen rendelkezésükre állunk.

Voltak természetesen durva visszautasítások, sőt Boérné ezredesné kedves felszólítására egy mogorva pógár azt mondta: „Adjon maga nekem egy krajcárt.” Bardóc rögtön duzzadt erszényéhez nyúlt, de — „magától nem köll” — szóval visszautasításban részesült. Volt 10 órai virsli árulás is ennél az urnánál és látni kellett, mily jóízű volt ez az utcai viláreggeli, mit a szegények javára költöttek el. Ez meg mindjárt költségbe verte a kifogyhatatlan kedvességű Vidorné Öngyűságot. Ugyanis fiakkerbe ült és minden urnához ellátogatott, hogy egy-egy tormával enyhítse a fáradozó hölgyek éhségét. Ki tudná mennyi ilyen kiadása van a nemes léleknek, amiről csak az isten tud. Az üzleteket csak délután látogatták a jótékony gyorsfutárok, mert a hetivásári forgalmat nem volt szabad zavarni.

Erlichné. Balla János dr., amint a Zalai Közlönyt értesíti, már Frankfurtban van. Azt hisszük, nem fog őrés kézzel jönni. Az Ehrlich-féle szer gyógykezelési módját okvetlenül elsajátítja, de valószínű, hogy a 606 os praeparatumból is hoz magával.

— Népesedési mozgalom Zalamegyében. Az alispáni jelentés szerint Zalamegyében 1910. ápr.-júliusban a népességi szaporulat a következő volt: Alsólendvai járásban született 529, meghalt 268, szaporodás 254. Balatonfüredi járásban szül. 103, megh. 78, szap. 25. Csáktornyai járásban szül. 552, megh. 270, szap. 276. Keszthelyi járásban szül. 322, megh. 207, szap. 115. Letenyi járásban szül. 374, megh. 193, szap. 181. Nagykanizsai járásban szül. 343, megh. 240, szap. 108. Novai járásban szül. 277, megh. 159, szap. 118. Pacsai járásban szül. 309, megh. 197, szap. 112. Perlaki járásban szül. 560, megh. 338, szap. 222. Sümegi járásban szül. 315, megh. 197, szap. 118. Tapolcai járásban szül. 408, megh. 261, szap. 147. Zalaegerszegi járásban szül. 451, megh. 241, szap. 210. Zalaszentgróti járásban szül. 274, megh. 185, szap. 79. Zalaegerszeg r. t. városban szül. 55, megh. 53, szap. 2. Nagykanizsa r. t. városban szül. 291, megh. 256, szap. 38. Összesen született 5164, meghalt 3149, szaporodás 2005.

— Mayersberg Frida Nagykanizsán. Nem lehet tagadni, hogy a múlt őszi és téli évszak hiányát érezte Mayersberg Frida táncitanítónő elmaradásának. Volt ugyan valamiféle tánckurzus, de arról se a szülők, se az ifjuság, se a sajtó nem igen vett tudomást. Talán előítélet, de úgy van, hogy Mayersberg Frida táncitanítói művészete domiál közönségünk izlésén és amint a tapasztalat mutatja joggal. Mert olyan correct iskolászerű, kifogástalan tánciskolája eddig senkinek sem volt, mint Adorjáné Mayersberg Frida urnónek. Meg vagyunk róla győződve, hogy szívesen fogadják Nagykanizsa előkelő családai azt a híradásukat, hogy Mayersberg Frida e hó 18-án a Casino nagytermében megnyitja tánciskoláját. Bóirakozni 15-étől kezdve lehet nála személyesen a Casino helyiségében. Hogy a közkeletűségű táncművész maga is mennyire ragaszkodik Nagykanizsához, mutatja az a körülmény, hogy bár nov. 1-én Budapestben fényes tánciskolát nyit meg, azért hozzánk hű marad.

Ahol lesz szüret. A balatonmenti Máriatelep az a szerencés hely, hol a gazdák az idén szüretelnek. Szerencés fekvésénél, erélyes és gyors védekezés a peronospora, lisztharmat ellen, biztosította nekik különösen a IV. és V. szakaszban lakó gazdák-

nak a jó közepes termést, ha a jövőre szeszélyes időjárás kárt nem tesz. Jönnek is a borkereskedők; nincs hét, hogy 2—3 osztrák kereskedő ne érkezzen Máriatelepre, mert ezek jó szimatukkal felkutadják hol lehet mustot venni, míg a mi kereskedőink nagy ur flegmával ünek őrés hordáikon és várják míg a termelő fogja nekik felkínálni áruját, így aztán az osztrákok a magyarok orra előtt viszik el a jó bortermést. Igaz, hogy eladás még nem történt, mert az eladók nagyon óvatosan viselkednek az eladást illetőleg. Az azonban bizonyos, hogy e hó 15-e körül, amikor már az árak kialakultak, nagyon kevés eladatlant must lesz Máriatelepen.

— Ipartestületi gyűlés. A nagykanizsai ipartestület hétfőn este tartotta rendes havi előjárásági ülését Samu József elnöke alatt. Jelentés tétetett az asztalosok szakbizottságának ama mozgalmáról, hogy egy szövetségi közös munkatelepet akarnak létesíteni, melynek realizálása céljából f. hó 11-én gyűlést fognak tartani, melyen a zalamegyei iparfelügyelő fogja ismertetni a hasonló közös műhelyek célját és szervezését. Az indítványok során Rosenfeld Miksa előjárásági tag előadta egy tanoncotthon felállítására vonatkozó indítványát, melyet a Zalai Közlönyt mult száma egész terjedelmében közölt. Az indítványt egyhangúlag elfogadták és úgy az 1911. év első hónapjaiban megtartandó ipartestületi 25 éves jubileum, valamint a tanoncotthon megalapításának előkészítésére Weiser János gyáros előjárásági tag elnöke alatt egy bizottság szerveztetik.

Épülő Nagykanizsa. Örvedetesen konstatálhatjuk, hogy Nagykanizsán az építkezések ez évben elég nagy arányokat öltöttek. A tegnapi tartott építőbizottsági ülésen is, melyen Knortzer György elnököl, 5 földszintes ház építésére adtak engedélyt. A József-főherceg úton épít Pankász Ferenc és Holl Boldizsár; a Gyár-utcában Borhy József és Tuboly Gyula, a Rákóczy utcában pedig özv. Halász Jánosné.

Örök titok. Molnár Jánosné, Huszti György-terti lakost ma reggel a szomszéd udvarán a farakásnál halva találták. A szomszédok azt vallják, hogy már gyakran észrevették, hogy a faállományukból hiányzott és annak a gyanúnak adtak kifejezést, hogy nem lehetetlen, hogy éppen ilyen bűnös szándékkal ment a szomszéd udvarba, hol mivel epileptikus volt, az izga'om szív-zelűléssel megölte. Ez azonban csak gyanu, az igazság örök titok marad. A halál okát dr. Rátz Kálmán városi orvos kétségtelenül megállapította, így a boncolás mellőztetik.

Eltűnt tárcsa. Az Eötvös téren egy koesi dinynyét árultak tegnapi Kozinszki Dezső borbélyegéd is nézegette és ekközben valaki 16 K-át tartalmazó piros tárcáját kihuzta zsebéből. Mikor észrevette, egy cigányasszony állt nagy ártatlannal mellette. Megmotozták, de bizony nem volt nála semmi sem. Ki tudja hol járt már akkor az az erszény, talán egy társigányánál.

A közönség köréből.

Nagyon tisztelt Szerkesztő Ur!

Csodálkozással olvasom a „Zalai Közlöny”-ben, hogy Nagykanizsa r. t. város tanácsa még mindig foglalkozik azzal, hogy saájunkból ki engedje venni egy haszonra alakult társaságtól a l-gjobb és leg-szükségesebb táplálékot. Hogy a magisztrátus a fülé-buját se mozgatja, ha a polgárok husdrágaságról, meg élelmi-z-r hamisításról jajgatnak, hát üsse a kő nem törődünk vele. Nem eszünk húst, vagy csak ugyan keveset. Gyerekeknek a doktorok szerint egy sem igen egészséges a sok húsétel Hanem mikor a tejet akarják az asztalunkról, gyermekeinktől elvenni, ez vétek, ez bűn, ez merénylet a szegény munkás néposztály élelmezése ellen. A munkás aki korán reggel, meg ebéd után magára hagyja kis gyermekeit, talán húst tesz a fiókba, hogy a kis fiókák éhen ne halljanak. Nem, hanem megtölti a eszükiket felforralt tejjel és mellé tesz egy-egy darab kenyérrét, aztán el van látva a kis gyereksereg.

Hát a betegieknék mit adunk, ha nem a jó tejet, elagott szülőinknek nem egyedüli tápláléka a tej? De hát azt hiszem nem szükséges, hogy a tej fontosságát a város urai előtt megismertessem. De felkellett szólalnom, mert látom, hogy a „Zalai Köz-

lony" szíve magára hagyva küzd e hallatlan támadás ellen, mely a város tejfogyasztói ellen városi asszisztenciával intéztetik. Annak a Molkeri Agricola-féle tejfeldolgozó vállalatnak nem szabad Nagykanizsán létrejönnie. Nem hisszük, hogy azok, akik a nép egészségeért, a nép jólétéért egy szemérményi érzékkel bírnak, meg ne akadályozzák ezt az osztrák fővárost a mi bőrünkön szolgáló vállalatot Nemeskürkösházra kell a szegénynek, ne csak erről gondoskodják a város, hanem egészséges, olcsó, jó táplálék is. Már pedig éppen az élelmiszerek koronájának, a tejnek éppen e három tulajdonsága ellen támadna a város, ha polgárait nem védné meg az óriási tejkivitel ellen

Soraim szíves közlését kérve, vagyok a Zalai Közlöny igaz hive B. Gy. munkás.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasut-, posta-, távirtd- és telefon-állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait, hurutokat, diabetezt, köszvényt, csúzt, csonttöréseket, gyermek- és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyhasó és jód tartalmu hévíz **64C.**

IVÓKURA. SZÉNNAVAS FÜRDŐK. FÜRDŐK. VIZGYÓGYINTÉZET. INHALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.

Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Régi módon.

(Dávid László költeménykötete).

A „Vasárnapi Ujság” szelid lelkű kritikusa azt állította, hogy mindegy akár megjelent, akár nem. Éppenséggel nem szándékom a nézet fölött polémába bocsátkozni, csupán annyit akarok megjegyezni, hogy elvőgré minden költeményről ugyanezt lehet elmondani, — ha egyenként bíráljuk és nem az összeseket. Mert kiszakítottan nincs mit bonckés alá venni a kritikusa éppúgy mint az operateur az egészet akarja megismerni, melyhez a rész vizsgálata csak vezető út. A szövirágok, kifejezés módok, gondolatok, sőt alap- és elemi is nem egyszer ismerősek előttünk, egyenként, melyeket bírálni a kritikus feladata. De aligha tartanók Petőfi jó költőnek, ha egyes verseit elszigetelve bírálók, tekintet nélkül a költő lelkületére, egyéniségére, és körülményekre, illetőleg suggestiókra, melyek közepette a vers napvilágot látott. Mennyi hétköznapi, unalmas témára akadunk, nem egyszer gyarló módon kifejezve, Zrinyi döcögésével versenyezve, Katonát nem egyszer lefőzve. De igenis, beható vizsgálata az Egésznek máris megadja a verseknek azt az eredetiségét, mely minden lángelmének sajátja és a kisebb költők életének is szintén nélkülözhetetlen feltétele. Így találjuk Petőfi ben mint ahogy Beóthy Zsolt mondja: a mindennapi élet ben nyomásainak tulszárnyalhatatlan megénekelőjét, mely már olyannyira eredeti benne és olyannyira sajátja az ő lelkének, mint másnak senkinek. Aminthogy minálunk egy-egy hétköznapi esemény nyomtalanul tűnik el gondoljaink tömkelegében, éppúgy csodás és bübajos költemény egy pillanat az ő lelkében. Az ő lelke nem olyan, mint a miénk. Csodás, előttünk ismeretlen szerkezetű prizma ez, mely meszeszerűen tündöklő színes képet ad nekünk a külvilági események szintelen sugaráról.

A kritikus sohasem a költeményt vizsgálja, magáért a költeményért; lelki buvártatot végez ilyenkor, philosophiai munkát, ki előtt a lélektan területének époly ismeretesnek kell lennie, mint a

logikának. Egy különálló világ, egy speciálisan funkcionáló lelkivilág adatait kell felfedeznie, melytől a mikrokosmos törvényeit felállíthatja. És ennek a felismerése feladata a kritikának, de sohasem a költemény technikája, avagy ez eszmék ismert, vagy nem ismert, vagy még inkább hasznos vagy nem hasznos volta.

A Vasárnapi Ujság szelid-lelkű kritikusa nem ismerhette Dávid lelkivilágát tapasztalatból, — a költeményekből megismerni pedig biztosan sem ideje, sem kedve nem volt, De ha végig olvasta volna a kis kötet „A Boldogság felé” cím alá csoportosított gyűjteményét, hamarosan látta volna, hogy sokkal szebb képet nyújt így egészben, mint az első költemény, a csinos Május című, a maga elszigeteltségében. Látta volna, hogy még számos, többé-kevésbé hasonló tartalmú költemény következik ezután, melyek az elsőnek, ... (vagy ami már teljesen mindegy, bármelyiknek) egyforma témáját, soha nem változó alapeszméjét énekl meg és sohasem egyforma alakban és mindig változó hangnemben.

Es, miután így végig olvastuk az egész kis gyűjteményt, csakhamar észre lehet venni egy kis jóakarattal, — melyet a Vasárnapi Ujság szelid-lelkű kritikusa már sokszor megengedett magának, — hogy az első sietős végiglapozás közben gyakorta kiki bukkanó, fel-fel csillanó frázisok, mint: akác lomb, susogás, akác fűt, bús poeta lél-k stb. — éppúgy össze olvadnak egy harmonikus egészzé, mint ahogy a mélységes kék tenger látképét éppen nem teszi unalmassá a szönet nélkül egymást k-rgető — egybeként unalmas — hullámok. És az egész ép úgy megadja az olvasónak azt a sajátos élvezetet, mit más költőnek olvastakor tapasztaltuk mindenkor, ha az említett eredetiség nem hiányzik belőle.

Es, ez az eredetiség: — a lemondás költészete ép oly sajátja Dávid lelkének az ő költői egyéniségének a maga szűrkeségében — mint a mily költője Petőfi a mindennapi életnek, Vörösmarty a magánynak, Zrinyi a honvédelemnek stb. — a maguk teljes fenségességében. Arról, hogy ezek után Dávid László említett szűrkesége, (mely talán csak a veszedelmes konkurensnek nevei mellett említve nyújt oly kétségbeesítő perspektívát) — mint mondom, arról hogy e szűrkeség a maga abszolút értékében mily becses bir, de főleg, hogy mily becses fog birni — sajnos, nekem mint jóbarátunk szólanom nem szabad. Egyszerűen annyit merek konstatálni, hogy azon csinos ódja óta, melyet egyszer a budapesti Zalamegyei Körben hallottam pár évvel ezelőtt elszavalni és melyért a szerző valóságos ünnepeletetett — ez idő óta megjelent tavalyi és ez újabb kötete határozottan arányos haladás mutatnak.

De ha mondom is jóslatot, ezt csak azért fogom tenni, mert bizonyos vagyok benne, hogy ép úgy elér a sors büntetése, mint a többi jövőbe látó. Egész bizonyos vagyok benne, hogy éppen az ellenkezője teljesül, mint a mit jövendőlk — és amely úgy szól: Dávid nem fogja felülmúlni Petőfit.

f. f.

Szinészet.

Hétfőn este A Koncert került színre. Bahr Hermann e vigjátéka a budapesti Magyar színházban nagy sikert ért el, érthető várakozással néztünk tehát a darab előadása el. És bár sem a darabban, sem az előadásban nem esalódtunk, a közönség a krudelis idő miatt mégis távol maradt a színházról. Reméljük azonban, hogy egy második előadás zsufozásig megtölti a színházat. Egészséges humor, ügyes összejáték, szerezte meg az est sikerét. Pilisy Lejos. (Dr. Jura) ujra megmutatta, hogy kiváló alakító tehetség; Jákó Amália (Mária) nagyon kedves, okos, házias feleség őszinte hatását keltette a publikumban. Lajthay Károly (Heink zongoraművész) a határozatlan gyeuge jellemű, de becsületes művészt elég sikerrel alakította; míg a Delfine szereplése úgy látszik nem volt egészen Gómory Vilma egyéniségéhez szabva. Sellő René kedves jelenőség volt.

Kedden a Theodor és Tsa került előadásra harmadszor.

* A „Vasárnapi Ujság” szeptember 4-iki száma nagy mennyiségű szép képet közöl a londoni japán kiállításról, Montenegró királysággá proklamálásáról, a párisi Place de Budapestról, Székely Bertalan temetéséről, az aszódi leánynevelő-intézetéről, a csongrádmegyeyi munkásházakról, a pózeni kastély-

ról stb. Egyébb közlemények: Radisics Jenő cikke a londoni japán kiállításról, cikk Miklós montenegrói királyról, tárcacikk a hétről s a heti rovatok Irodalom és Művészet, sakkjáték A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre négy kor., a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület., Egyetem-utca 4: szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

3448/1k. 910.

Árverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbírrá teszi, hogy Dr. Ollopp Mór ügyvéd végrehajthatónak Halász Péter és neje Nagy Rozi végrehajtást szenvedettek elleni 300 k. tőke, ennek 1908. évi május hó 20. napjától járó 7% kamatai, 66 k. per, 28 k. 60 f. végrehajtás kérelmi, 31 k. 30 f. árverés kérelmi és a még felmentendő költségek iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék területéhez tartozó s a sztabalási 240 sz. tjkben + 1553. hrsz. szőlő és présház a kiskeczei dűlőben 1088 k., a kacorlaci 52. sz. tjkben 59/a 4. hrsz ház, pajta, udvar és kertnek Halász Péter és neje Nagy Rozit illetett 1/4 részre 322 k. becsértékben, — és pedig a szentbalázsi ingatlan 1910. évi szeptember hó 29. napján d. e. lo órákor Szentbalázs, s a kacorlaci ingatlan ugyanazon napon déliben 12 órákor Kacorlak község házánál Dr. Ollopp Mór felp-eresi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános bírói árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, melynek kétharmadánál alacsonyabb áron az ingatlan el nem adatik.

Az árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%.-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő amennyiben a kikiáltási árnál magasabb ígér-et tett, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha ezen kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatandó részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverez, az ingatlan az által illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígért által megvetnek jelentendő ki. Ha ez ígér-et a kikiáltási árat meghaladja, az előbbi pont rendelkezései alkalmazandók.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben, még pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó egy hónap alatt, a másodikat ugyanattól két hónap alatt, a harmadikat ugyanattól három hónap alatt, (minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módzatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a nagykanizsai kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál, Nagykanizsa. Zalaszentbalázs és Kacorlak község előjáróságánál megtekinthetők.

Az elrendelt árverés a fentirt tjkben feljegyzetetik.

Az árverési hirdetmény a tkvi bíróságnál kifüggesztés, ugy fentnevezett és a szomszédos községekben körözés és kifüggesztés s az egyik helyi hirdalaphan egyizben beiktatás által közzététetik.

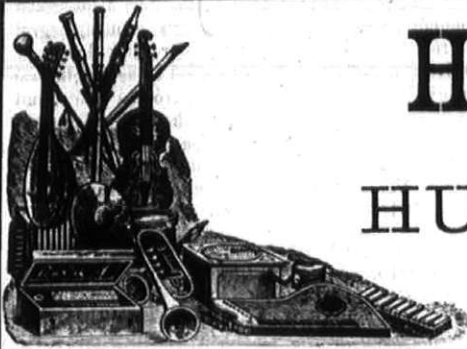
A kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Nagykanizsa, 1910. évi július hó 7-én.

Gózonny s. k., kir. tszéki bíró.

A Zalai Közlöny

Szerkesztősége és kiadóhivatala

Deák-tér I. sz. alatt van.

HANGSZEREKET és HUZÓHARMONIKÁKAT

I-sőrendű minőséget ajánlok a következő árak mellett.

Szétküldés utánvétellel. — Kezeskedek arról, hogy csakis jó és az értéknek megfelelő hangszereket szállítok, ennélfogva megengedem a kieserését ha az 3 napon belül az átvétel után történik. — Megsértett árukat nem fogadok vissza. Az árak darabonként értendők.

Hegedűk.

Iskolahegedűk: 6, 8, 10, 12, 14 kor.-ért. — Zenekarhegedűk: 18, 22, 24, 30, 40, 60 kor.-ért. — Hangverseny és mesterhegedűk: 70, 80 egész 200 kor.-ig. — Hegedűk: $\frac{1}{2}$ és $\frac{3}{4}$ nagyságban 4, 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűvonók: 1, 1'50, 2, 2'60, 3, 4 kor.-ért. Hegedűvonók fennambukfából nagyon könnyű 6, 8, 10 kor.-ért. — Hegedűtokok: 6, 7 60 kor. és feljebb. — Hegedűlábak: 4, 10, 12 K és feljebb. — Álltartók: 1, 1 40 K és feljebb. — Hurok minden árban és minőségben. — Viola avagy Brácsa és alkatrészei 10%-kal drágábbak. — Cello. Iskolacello: 20, 25, 27, 28 és 30 kor. — Zenekarcello: 40 50, 60 és 70 kor. — Cellovonók: közönséges 1'60-tól 3 kor.-ig — Cellovonó fennambukfából 5 kor.-tól 12 kor.-ig — Nagybőgők: $\frac{3}{4}$ -es 72 kor. $\frac{1}{4}$ -es 76, 80, 90 és 150 kor. — Nagybőgővonó: 4, 5, 6, 8 és 9 korona.

Czitorák.

Prímecitor, jávorfa. gépet nélkül: 13, 14 kor. — Palizander-tetővel 20 kor.-tól 30 kor.-ig. — Prímecitor palizandertető és gépezettel: 27, 30, 34, 36 kor. — Prímecitor egész 64, 70, 80 kor. Konecriteitor a fent felsorolt minőségben is, azonban drjba 4 koronával drágább. — Magyar népczitorák közönséges kivitelben, egész-kótás 9 kor., jobb minőségű. fél- v. 10 kor., diófa-tetővel 12 kor., utanz. palisádfából 14 korona.

Rézfuvóhangszerek.

Minden rézfuvóhangszer la 3 cilinder géppel van ellátva. Trombita: 32 kor. Basstrombita: 42 kor. Piston: 32 kor. Vadászskürt: 74 kor. Euphonium: 54, 58, 60 kor. Bass: 40 kor.-tól 70 kor.-ig. Trombitakürt 6, 64, 70 kor. — Bombárdonok F: 60, 68, 72 kor. Bombárdonok C vagy B, 110, 120, 132 kor. — Helikon: 108, 110, 132, 144 korona.

Fuvolák.

Fekete granatfából ujezst billentyűkkel: 6 billentyűvel 16 kor., 8 billentyűvel 24 kor., 10 billentyűvel 30, 36, 40 kor. 12 billentyűvel 48, 50 kor. 13 billentyűvel 50, 56, 60 kor. — Piecolóflóták: 5 20, 5,60, 6,40 korona.

Klarinettek.

Fekete granatfából, ujezst billentyűkkel: 10 billentyűvel 36 kor. 12 billentyűvel 42 korona stb.

Dobok.

Nagy dob réz fabronnesal 10 esavar 56 kor. — Nagy dob rézabrones és 10 esavar 90 kor. — Községi dob 14 kor.-tól 40 kponaig

Czimbalmok 70 koronától feljebb.

Húzóharmonikák.

Húzóharmonika, 10 billentyűvel, dupla hanggal, kétjáratú fúvóval, réz sarkokkal, nagyon szép alkatu, kítűnő hanggal, drjba 9, 10, 11 korona. Ugyanazok három soros hanggal 15, 16, 17 korona. Ugyanazok 2 soros, 19 billentyű dupla hangokkal Dur és Moll-bassus, dupla hanggal: 16, 24, 28 korona, 3 soros 31 billentyűvel: 48, 52, 60 korona.

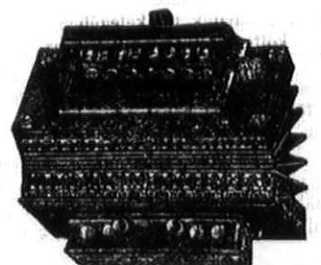
Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve szállítok.

Ifj. WAJDITS JÓZSEF

hangszerkereskedése

NAGYKANIZSÁN

Deák-tér 1. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félvre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

A husrágaság és annak okai.

Bekövetkezett az, amit már régen sejtettünk és amitől annyira féltünk, tudniillik, hogy a legfontosabb tápszerünk: a hus, hihetetlen mértékben megdrágult. Amidőn nyilvánvaló lett, hogy az idén sok takarmány lesz, mindnyájan tisztában voltunk avval, hogy a husárak emelkedni fognak. Arra azonban még gondolni sem mertünk, hogy ez az áremelkedés ilyen nagymértvű legyen. Sejtelmünk valóra vált és pedig annyira valóra, hogy ma már ott tartunk, hogy ebben a szép Magyarországon csak a jómódu és gazdag emberek ehetnek húst. Még ez sem volna olyan nagy baj, ha legalább sok gazdag ember volna köztünk, sajnos azonban jóval többen születünk vagyon nélkül és jóval több azoknak a száma, akiknek keservesen kell küzdeni a mindennapi kenyérért, amelyhez ma már nem igen jut pecsenye, bor, mint hajdanában.

A napilapok hasábjait írják a husrágaságról és annak okairól. A legtöbb újságcikkben a cikkírók arra a következtetésre jutnak, hogy a husrágaságnak a a mézárások az okai. Egyebet sem tesznek, mint folytonosan a mézárásokat ütik és csépelik. Részemről ezt igazságtalannak tartom. Aki a mézárásokat okozza a hus megdrágulásáért, annak halvány fogalma sincs azokról az okokról, amelyek a drágaságot előidézték.

Igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a husárak emelkedésének hátrányait nemcsak a fogyasztók, de maguk a mézárások is érzik. A legjobb példa erre az, hogy a mézárások kénytelenek igen sok helyen iparukkal felhagyni, mert a husrágaság folytán nemcsak hogy hasznuk nincs üzletük és munkájuk után, de arra ráfizetnek.

A husrágaságnak nézetem szerint két fő oka van: Az egyik ok a nagymértvű állatkivitel, a másik főok pedig az, állatkivitellel nem tart lépést az állattenyésztés.

Az állatkivitel évről-évre emelkedik, az állatlétszám pedig évről-évre apad. A legutóbbi állatösszeírás szerint csak Zalavármegyében tizennégyezer szarvasmarhával kevesebb van, mint volt ezelőtt 3 esztendővel. El lehet gondolni, hogy mennyire apadt akkor az állat létszám az egész országban, ha csupán egy vármegyében ilyen nagymértvű az apadás. Egyszóval az állattenyésztés nem tartott lépést a kivitellel, illetve a szükséglettel, aminek az lett a szükségszerű következménye, hogy a kereslet nagyobb lett, mint a kínálat és így elkerülhetetlenné vált az áremelkedés. Hozzájárul a husárak emelkedéséhez még az is, hogy igen sok

a közvetítő és így sok gazdát cserél az állat addig, amíg eljut a mézáróshoz. Természetesen, minél több kézen megy keresztül az állat, annál nagyobb lesz annak ára, mert mindenki azon van, hogy nyereséggel adjon túl a jószágán.

A husrágaságot a szállítási díjak és az illetékek egyrésztének elengedésével és a vámsorompók megnyitásával csökkenteni nem lehet. Különösen a vámsorompók megnyitásával nem, mert azokból az államokból, amelyekből a behozatalt megengedik, nincs mit behozni, ahonnan pedig volna mit behozni, onnan a behozatalt megvan tiltva és nincs is rá kilátás, hogy ezekből az államokból hozzánk élőállatokat behozhassanak; ennek oka abban keresendő, hogy ezekben az államokban az állategészségügyi viszonyok nem a legjobbak és így a behozott állatokkal sok olyan ragadós állati betegség hurcolnának hozzánk be, amelyek a mi állatállományunk egészségi állapotát nagymértékben veszélyeztetnék.

Két mód volna a husrágaság megszüntetésére. Az egyik az állatkivitel betiltása és pedig mindaddig, amíg az állat létszám annyira emelkedne, hogy vele a szükségletet bőven fedezni lehetne. A másik mód az állattenyésztés fokozása. Szigorúan meg kellene tiltani a borjúk és növendék állatoknak egy bizonyos koron alul való levágását és azoknak kivitelét. Az állattenyésztőket jutalmazni és támogatni kellene, hogy ezáltal módjuk és alkalmuk legyen az állattenyésztést fejleszteni és emelni.

A husrágaságot gyorsan és radikálisan csak úgy lehetne megszüntetni, ha az állatkivitel megtiltanák mindaddig, amíg a tenyésztés a fogyasztással ismét arányos lesz. Minden más intézkedés legfeljebb csak enyhítheti a husrágaságot, de azt megszüntetni nem fogja.

K. L.

A cselédkérdés.

Alig pár esztendeje, hogy ez a kérdés fölmerült s néhány nap előtt azt kellett hallanunk egyik legkiválóbb asszony előadónőunktól, a ki komolyan tanulmányoz mindent a miről beszél, hogy három év múlva nem lesz cseléd. Lássuk hát, mi lehet ennek a fenyegető veszedelemnek az oka.

Cselédkérdésről csak olyan házakban lehet szó, a melyekben egy vagy legfeljebb négy nőcesléd lel alkalmazást, a kik az urnó fenhatósága alatt állanak. Kocsis-, lovász-, inas-, komornyik-kérdésről egyelőre még nem hallottunk; épp oly kevéssé tesz számot a felső tízezer háztartása, mert ott házvezetőnő kormányozza a lányceslédséget. És éppen a művelt középosztály panaszkodik mind jobban a cselédmizéria miatt.

Annyira rosszabbak lettek azok, a kik szolgafatot vállalnak? Hiszen klasszikus bizonyítékok van-

nak arra nézve, hogy ügyetlen, lusta, tolvaj, arcátlan cselédek már az ókorban s a középkorban is voltak. Ám nem tekintve egy és más „ipart”, mindenesetre sokkal több ma a munkásnő, mint régente volt, s nem esuda, ha mindenki távol tartja magát attól a hivatástól, mely annyira korlátozza a személyes szabadságot. Azáltal megoldani a cselédkérdést nem lehet, ha cselédegyleteket alakítanak „ceslédújságot” csinálnak, vagy változtatnak a cselédszerző rendszeren. Ha elfogulatlanul nézzük a művelődési viszonyaink fejlődését, látnunk kell azt is, hogy nemcsak a cseléd alakult át, de átalakult a másik tényező, a régi háziasszony is. És ebben rejlik a cselédmizéria tulajdonképpeni oka.

A művelt középosztály háziasszonya három részben különbözik minden más hivatalos munkástól. Elsőben ő az ő hivatásában nem lesz inasból segéd, segédből mesterré, hanem készen, mint Pallas Athene a Zeus fejből, ugrik a leányságból bele a mesteri rangba s az apának egyébbel nem kell törődnie, ha csak gondoskodott kellő hozományról. Másodszor a háziasszony munkája s a jövedelme közt nincs semmi összefüggés. Mig minden más munkás megfelelő jövedelmezésben részesül a munkájáért, a legmagasabb rangú hivatalnoktól az utolsó talyigáig, a háziasszonynak a működése többnyire fordított arányban van a jövedelmével: mennél kevesebb a jövedelme, annál többet kell tudnia; mennél több a vagyona, annál kevesebbet kell a háztartáshoz értenie. Végre harmadszor a háziasszony nincs alárendelve a szakértő feljebbvalónak, se nem függ a nyilvános bírálattól vagy egy bizonyos közönség kegyétől. A férj csak hald tekintse magát feljebbvalójának: szakértő csak annyiban, a meunyiban az izlése és az erszénye van érdekelve.

A családi életben a legnagyobb szerepet az a körülmény játsza, milyen erős és bölcs a hitves és az anya szeretete s bár nagy dolog az is, ha szeretettel tud lenni az alárendeltjei iránt, de a főkérdést mégis az képezi, mennyire tudja kormányozni azokat, kik bár teljesen idegenek, de egy mindenkor felbontható szerződés által a házhoz vannak kötve.

Az uralkodáshoz két dolog kell: az önbizalom s az önuralom, de nem olyan, a milyen az egyszeri emberé volt, a kitől azt kérdezték, tud-e hegedülni s ő vidáman felelt: „Még nem próbáltam, de nem kétlem, hogy nagyon jól tudok!” — Nem, hanem a kipróbált erőbe, belátásba s a cselekedni tudásba vetett önbizalom: de hát honnan legyen ez még a fiatal háziasszonyban? Uszva az árral, lányságának idejét bálozással, teniszezéssel töltötte, utazott is sokat és most, hogy hirtelen a maga asszonya, arra van utalva, hogy mindent ellessen a tanultabb cseléd-től, a kit az édesanyja szemelt ki számára az első esztendőre. De arra az önuralomra, mely a rokonszenyben és ellenszenyben, a haragban, bosszúságban és türelhetlenségben soha sem téveszti szem elől az igazságosságot és jóakaratot, mily nehezen tehet szert a háziasszony, ha soha nem izlette meg az idegenektől való függést, a szolgálati viszonyt.

Az ilyen fiatal háziasszony többnyire tulbeesüli

azt, a mit tud és becsmerli azt, a mit nem tud. Őt a tapasztalatok nem emelték saját egyéniségének a korlátai fölé. A ki nem tanult bele rendszeresen valami munkába, annak különös pedagógiai tehetséggel kell bírnia, ha bölesen és türelmesen akar betanítani más. Nagyon sok tapasztalt háziasszonynál is megbeszélte magát az, hogy sohasem volt szigorú mestere, s ezért vagy nagyon sokat, vagy nagyon keveset kíván a cselédétől.

Hogy haragszik érte némelyik háziasszony, ha a cselédje félnapos, vagy uramfia! esetleg egész napos kimenőt kér! Ő persze nem tudja tapasztalásból, mily nehéz dolog a felnőtt embernek egy nap a másik után és mindennap huszonegy órány keresztül más alárendeltjének lenni. És a legkevesebb háziasszony gondol arra, hogy hétköznap egypár órára elértesse hetenkint egyszer a cselédjét, mert hiszen ha csak vasárnap mehet el hazulról, még azt se veheti meg magának, a mire szüksége van. És a holmiját mikor javítsa, ha nincs szabad perce?

Mindennek pedig nem azt akarjuk bizonyítani, hogy ezek a háziasszonyok az okai a cselédmizériának, de ők is; miért tudtak az anyáink kevesebbet vagy semmit a cselédkérdésről? Régi nagyasszonyaink anyái voltak az ilyen szerencsétleneknek. Ha valamelyik elkerült hozzájuk, az bizonyosan ott maradt a férjhezmenetelig. De ők tudtak főzni, mosni, kenyeret sütni s bizony van ma is olyan kegyelmes asszony, a ki nem állal odaállni a mosóteknőhöz, ha azt látja, hogy nem jó folyik a mosóvíz vagy cseléd kezében a munka. Ha bennünket nem oktattak előggé a háztartás mesterségére, legyünk elnézők és türelmesek azokkal szemben, a kik végre is nem tehetnek róla, hogy alárendeltjeinké lettek s ne resteljük beismerni vagy legalább is takarjuk ügyesen ha amazok többet tudnak nálunk. A magunk türelmesége s emberszeretete talán meg fogja változtatni a ránk nézve oly fontos nyet, a cselédkérdést.

Nagy tényezőzt képeznek a kérdésben a háztartási iskolák, a hol a legmagasabb műveltség s a leguribb nevelés mellett is meg fogják tanulni leányaink mindazt, a mihez feltétlenül érteniök kell, ha férjhez mennek s a cselédek sem foghatnak ki majd a fiatal „nagyságakon”. A cselédek pedig kapják meg azt a cselédnevelő iskolát, a melyről már oly sokat beszéltek és a hol a cseléd is szert tehessen arra a képesítésre, a melyre a szolgálati helyén olyan nagy szüksége van. Minden iparosnak, kereskedőnek stb. vannak inasvelei, csak a cselédnek kell mindentudóknak lennie abban a pillanatban, a mint szolgálói kénytelen s ha kezdő, a legnagyobb kimételettséggel mondogatják neki, hogy ostoba, ügyetlen stb. Pedig ember ő is és lehetetlen, hogy ha kellő elnézéssel oktatóknak, ne hálálna meg ezt igyekezettel, törekvéssel. Legyünk kevésbé önzők, követelők mi, talán jobbak lesznek a cselédek is. Z.

Sass Ferenc pasztellje.

Nagykanizsa az utóbbi időben nem egy szenczióknak a centrumába került. Most egy művészi szenczió irányítja felénk az érdeklődést; hála érte Sass Ferenc nagykanizsai piktornak és „A Napnak”, mely a szencziót kipattantotta. Sass Ferenc ugyanis egy pasztellrel küldött a Művészház zsűrimentes kiállítására, melyet a művészettel vissza akartak tárgya miatt vétetni. Bár Művészház intenciója ugyenesen az volt e kiállítással, hogy valami új tárgyban és irányban, találjon ott helyet. Mutatja az igazgatóságnak f. évi jun. 10. Sass Ferenchez és a többi művész-házi taghoz intézett felszólítása, mely így szól:

„Nem sejtésesen és egy komoly zsűri mértékét meg nem utó munkának kívánunk ugyanis kiállításunkra szabad bejutást biztosítani, hanem ellenkezőleg azt óhajtjuk, hogy művészeink olyan munkáikkal vegyenek részt, melyeket éppen azok feltűnően egyéni vagy újszerű voltánál fogva nem óhajtának zsűri elé bocsátani.” Sass Ferenc már várt ilyen zsűrimentes kiállításra; a kép melyet elküldött már mintegy 3 éve hogy concipiáltatott bár teljes kidolgozást csak most nyert. Magyarországon ez az első ilyen mű kiállítás, melyre bátran küldte fel az „En szerettem” e. képét, mert a legmagasabb emberszeretett központjába állítja az űdvözítőt. Egy örömtanya hol a társadalmi ferde lerendezkedés miatt a nők páriái vannak. Kedvetlen, unott mulatók, emberi szempontból slyedt nők között jelenik meg a Megváltó szelid alakja és nyomban fény árad a kitaszítottak lelkében. Egyik leány oda omlik az űdvözítő lábai elé és boldogság lopózik lelkébe, amint annak áldó, megbocsátó kezét fejbe éri. Szinte Madáchnak az a jelenete jut eszünkbe, mikor Péter apostol a római házban egyedül marad a pestises kéjleány közelében. A legmagasabb emberszeretettnek érzelmét költi a Sass képe.

Volt alkalmunk a művésznél a kép egy vázlatát látni, mely fogatékony kidolgozásban is az említett érzelmeket váltja ki a művelt szemlőlöböl. A Művészház intézősége talán a közönség felületel bírálatától félre (a sajátóitól csak nem?) ezt a „feltűnően egyéni és újszerű” alkotást nem szerette felvenni és dr. Rózsa Miklós művezető igazgató és iványi Grünwald Béla művezető alelnök a következő levelet intézte Sass művészhez: „Igen tisztelt művész ur! Őszi kiállításunk zsűrijének egyhangu határozata értelmében elismerve t. művész urnak azt a jogát, hogy e kiállításunkra jogában áll tesszesszerinti alkotását beküldeni. Kollegialis tisztelettel arra kérjük, hogy a beküldött képet egy más tárgyú festményével kiesszereálni méltóztassék”. Erre Sass a következő távirattal válaszolt: „Kép kiállításához szigoruan ragaszkodom”.

A kép tehát ott van a Művészházban, de amint a Nap írja a negyedik számú kis szobában a grafikai művek közt. A napilapok mélyen hallgatnak Sass képeről, de beszélni fog az magáért megkapott tárgyával és művészi nemes felfogásával és megtekintés nélkül egy látogató se hagyja a „En szerettem” című 15. számú pasztell mely egy kanizsai művészre irányítja a figyelmét. A kép fekvő hossza körülbelül 1 m magassága 70 cm. Ára 2500 koronával van megjelölve.

HIREK.

Bankjegy és érme.

A huszkoronás bankjegy egy pénzszekrényben találkozott az ötkoronással.

„Szervusz huszkoronás” szólal meg az ötkoronás

A huszkoronás álmétkodva kérdi: „Kihez van szerencsém?”

„No, ne légy olyan arisztokrata” felel az ötkoronás. Tisztelettel viseltetem irántad, de azért, mivel a közös banknak utalványra vagy, ne büszkélkedjél. Együtt fekdűtünk mi már a bankban.”

— Miféle bankban?

— Nem az Osztrák-magyar bankban, a Casinó-ban a bakkarát-asztalon. Legyen tehát kettőnk közt béke!

„Emlékszem reá homályosan, mondja a bankjegy, de sokáig nem lehetünk együtt, mert engem kihuzott a Mérei és egy leányka harisnyájába kerültem.

„Milyen változatos a mi sorsunk!” kezdte az ötkoronás. „Kettőnkkel, bankjegygyel és érmevel elégti ki az emberiség falánk vágyait A gazdag büszkeséggel őriz bennünket. A szegény reménytelenül epekedik reánk és mi kóbor életet élünk. Folyton vándorolunk. Igazi cigányéletet élünk és számtalan kis és nagy tragédiának vagyunk szemlélői. Mély gondolatok támadnak elmém-ben, ha látom, milyen védtelen eszköz az ember a mi uralmunk alatt Mi pedig folyton vándorlunk. Az egyik ember könnyelműen dob el bennünket, a másik egeket ostromló sóhajokkal, a legtöbb megalázkodik előtűnk. Mindezt egykedvűen kell tűrnünk. Csak azt látjuk, hogyan mozog a kéz.”

Nagy keservet okoztam multkor egy csinos, szelid szerelmes leánynak. A leány szülei szegények voltak. A leányka nem ismert fáradságot, hogy munkájával hozzájáruljon a háztartás költségeihez. Pillanatnyi szerencsége tőkéltes volt, mert egy fiatal kereskedelmi alkalmazottat szeret, aki őt el akarta venni. Ez tudta, hogy a leány szegény, de hogy annyira szegény, hogy engem melengtetett és szorogatott, azt nem tudta. És mégis, e szegénysége dacára, a leány elment a keresztény nőegylet multságára — imádója kedvéért. És engem vetett oda a tányérba és még ő segítette velem a nálánál szegényebbeket, mert még felül is fizetett.

„Ilyenben nem lelheti lelki tetszését a közerköles”, felelt megindulva a bankjegy. A szegény ember ne menjen multságára.

„Oh, te szivtelen gögös!” szóló méltatlankodva az ötkoronás. „De az a szegény leány ezért a tetteért a Cherub-karok égidalát fogja hallani.”

„Ha, ha! Hol? a tulvilágon?” kérdő gunyolódva a bankjegy. De tovább már nem beszélhetett, mert egy erőszakos fogással hozzányult a gazdája és elválasztotta az érmétől.

Elektra.

— Gyászmise Erzsébet királynéért. Erzsébet királyné tragikus halálának évfordulóján a Ferencendiek plébánia templomában szombaton gyász-mise volt, melyen a városi hatóság is megjelent. A felső templomban tartott requiem a főgimnázium ifjúsága jelent meg a tanári kar vezetésével. A városbázán és még néhány középületen aznap gyászlobogó volt kitűzve.

— Temetés Óriási részvét mellett temették el dr. Dezsényi Árpád, gróf Festetics Tassiló főtitkárát f. hó 9-én délelőtt 10 órakor Keszthelyen. Oszatlan részvét kísérte utjába e demokratikus gondolkodó embert, ki szerzetelműségével finom modorával össze tudta tartani a város intelligens elemeit. A temetésen megjelent Keszthely színe java, s a vidékről is százak rándultak le a temetésre. A gróf táviratilag fejezte ki részvétét, miután fontos politikai okok Bécsben tartják. Sokat vesztett benne az uro-dalom, de még többet Keszthely társadalma.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Dravecky Kálmán keszthelyi m. kir. adóhivatali ellenőrt ugyanoda adóhivatali pénztárnokká s Márton Lajos nagykanizsai adóhivatali segédet a keszthelyi adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré kinevezte.

— Tánciskola. Amint már közöltük, Adorjárné Mayersberg Frida tánciskolája f. hó 18-án megnyílik a Casinó disztertermében. A beírásokat maga Adorjárné uróné vezeti és már 15-én elfogad jelentkezőket a Casinó helyiségében.

— Művészestély. Néhány nagykanizsai művészbárát lelkes kezdeményezésére nagyobb szabású mozgalom indult meg egy magasabb színvonalon álló művészestély rendezésére a tél folyamán.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasút-, posta-, távirat- és telefon-állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait, hurutokat, diabéteszt, köszvényet, csúzt, csonttöréseket, gyermek- és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyha-sós, jód tartalmú hévíz **64C.°**

IVÓKURA. SZÉNSAVAS NÉVIZFÜRDŐK. FÜRDŐK. VIZGYÓGYINTÉZET. INHALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvosi műháló.

Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

Tekintettel a jótékony célra, amelyet a concert szolgálni fog, nagy elismerés illeti az actió kezdeményezőit, kik mögött immár tekintélyes számú rendező gárda functionál. Nagy elismerés illeti annyival is inkább e kitűnő eszmét, mert azért, hogy a fényes műsor keretében néhány kitűnő helybeli szereplőnek is alkalmat nyujt a közreműködésre, oly hivatást van hivatva pótolni, mely — ha az estélyt sikerül rendszeressé tenné a többi modern városok mintájára — kétségkívül hatalmas lendületet fog adni műpártolásunk ügyének. A rendezés ügye máris széles mederben folyik az estély fényének és sikerének lehető növelése céljából, melynek mozzanatairól dr. Abonyi Andor, Elek M. felsők-resk. isk. tanár, Dr. Fényes Ferenc, dr. Pickel Ferenc főgimn. tanár és szerkesztőségünk ad felvilágosítást az érdeklődőknek.

Kath. népszövetségi gyűlés. Az országos kath. népszövetség nagykanizsai szerve f. hó 18-án gyűlést fog tartani, melyen a Sebestény Lajos halálával megüresedett elnöki helyet fogja betölteni. Ez az intézkedés egyébként összefüggésben van a novemberben Budapesten megtartandó kath. nagygyűléssel.

Kőművesek gyűlése. E hó 8-án a Badacsony vendéglő helyiségében a kőművesek gyűlést tartottak, melyen azt vitatták meg, hogy a kőműves munkások szervezete minő újabb segélyezési módot nyujthatna tagjainak. Előadó Szívós István budapesti központi párttitkár volt. A gyűlésen mintegy 60 tag vett részt.

Iparügyi bizottsági ülés. Amint előre jeleztük az iparügyi bizottság tegnap Weiser János gyáros elnöklété alatt gyűlést tartott egy létesítendő szövetkezeti közös munkatelep érdekében asztalosok számára. A gyűlésen meghívás folytán megjelent Braun István megyei iparfelügyelő is, aki most először szerepelt a nagykanizsai ipartestületi gyűlésen. Weiser János elnök tartalmas megnyitó beszéde keretében mutatta őt be az egybegyűlt ipartestületi, előjárásági és bizottsági tagoknak. Jelen volt Pongor Henrik gyárigazgató is. Elnök ismertette az ügyet, kifejtette, hogy az asztalos iparosokon sérelem esett azzal, hogy két mester állami gépeket kapott. Ezért hogy a versenyben a többi iparos ne szoruljon, az asztalos és bognármesterek egy közös munkatelep létesítésén fáradoznak szövetkezeti alapon, melyhez remélnék állami gépeket kaphatni. Miután Braun István iparfelügyelő ígéretet tett, hogy ez ügyet töle telhetőleg támogatni fogja, a gyűlés határozatban kimondta a közös munkatelep létesítését és annak szervezését egy bizottságra bízta, amely 30 napon belül jelentést tartozik tenni munkálkodásáról. A bizottság tagjai Weiser János elnök, Pongor Henrik, Pálfi Sándor, Hoffmann Henrik, Penc József, Scherbaum József.

A Munkásbiztosító helyiségváltása. Az Országos Munkás és Betegpótlási Pénztár egyik törekvése odairányul, hogy minden kertületi pénztár lehetőleg alkalmas, kényelmes és olcsó saját otthonban legyen elhelyezve, hogy a sok kellemetlenséggel járó hivatali költözködések ne legyenek kitéve. Ezért a Nagykanizsai Kertületi Munkásbiztosító Pénztár elnöksége is alkalmas állandó és megfelelő helyiség után néz. Ennek biztosítása céljából dr. Tóth Károly az Orsz. Munkás és Betegpótlási Pénztár titkára ma Nagykanizsára érkezett a helybeli pénztári elnökség meghívására. Ugy halljuk, hogy egy mindenben megfelelő ház tulajdonosával az adásvételi tárgyalások folyamatba tétettek.

Jutalomdíj átadás. Szép és lélekemelő ünnepély folyt le f. hó 8-án, Kisasszony napján, Szepetneken a rk. népiskolában. Ugyanis ekkor adta át Berkovich József szepetneki rk. plébános és iskola-széki elnök, Zalamegye ker. tanfelügyelőjének meg bizásától, a tantestület, az iskolaszék és a növendékek jelenlétében a Magyar Földhitel-Intézet által Tóth Albert szepetneki rk. kántortanító, tanskolakezelőnek adományozott díszoklevelet és 200 K jutalomdíjat, mit a jutalmazott szép beszédben köszönt meg, ígervén, hogy minden erejét és minden igyekezetét

néptanítói kötelességeinek legteljesebb teljességre szentelt. Tóth Albert 10 éve működik Szepetneken, horvát és németajku, közel 600 tanítványa keze alatt teljesen, szívben és nyelben magyarrá lett. 2 évvel ezelőtt a Keszthelyi gyümölcsészeti tanfolyamot kitűnő eredménnyel végezte, néptanítói munkásságáért pedig a Kath. Iskolaegyesületől legutóbb elismerő-okiratban és 30 K értékű könyvjutalomban részesült. Mint kántortanító rajonganak hívei, valamint írói munkássága egyházi főhatósága részéről is méltóságban részesült. „Feltámadunk!” című temető-könyve a kath. kántorok körében több száz példányban közkezen forog.

Fényes nappal. Vellák János a Magyar-utcaú lakik egyedül a saját házában. A napokban elment délelőtt feleségével a piacra. Az ajtót gondosan bezárta, de az udvari ablak nyitva maradt. Ezen aztán egy szemfüles bitang behatolt a szobába és 88 korona készpénzzel szerencsésen odébbált.

Eltűnt pénz. Graf Simon segédjét, a 18 éves Pfeiffer Györgyöt pénteken a Segély egyesületbe küldte, hogy 50 K-át fizessen be. Két drb. százkoronást adott át neki, hogy egyiket váltassa fel, a másikkal fizessen be és a fölösleget hozza vissza. Pfeiffer elment, be is fizetett, de a megmaradt pénzről azt mondja, hogy míg ő a piacon szilvát vett valaki kivágta a zsebeit és a pénzt elvitte. Graf Simon panaszt tett ez ügyben a rendőrségen.

Elcsapott tolvaj. A csáktornyai esendőség értesítette a nagykanizsai rendőrséget hogy Magyar Ferenc alsólendvai illetőségű 18 éves kocsis Csáktornyán Német Ádám kárára egy értékes kabátot ellopott és vele valószínűleg Nagykanizsára utazott. A rendőrségi nyomozás csakugyan eredménnyel járt amennyiben a tettest elfogták. Kihallgatásakor tettét bevallotta, a kabátot azonban már Csáktornyán eladta.

Tolvaj obsitos. Kneries Imre nem birt boldogsággal, hogy kiszabadult végre a katonai mundérból. Főktelen jókedvében a Rákocypetei Stáb-féle házába ment, hol lelopózott Berkes szatócs pincéjébe, melyet álkulccsal felnyitott. Egy üveg rumot orszelt a kis hordóból és éppen elakarta vinni, mikor a gazda a pincésajtóban váratlanul megjelent. A vitéz obsitos erre uszái vesd el magad ugy elszaladt, hogy talán még most se állt meg. A ruháját is ott hagyta ijedtében. Most keressik a jeles hadfit.

18 éves csinos szöke (pékmester egyetlen leánya) 400.000 korona vagyonnal, kissé túlságosan fejlett testalkattal mielőbb férjhez óhajtott menni tisztes jellemű fiatal emberhez. Csakis komoly ajánlkozók kapnak választ. — Schlesinger, Berlin 18

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinészet.

Szerdán es'e nagy cabaret-est volt. Az első telt ház, de a jövődelem egy részét a gyermeknapnak ajánlta fel Kövessy igazgató. A cabaret általában sikerültnek mondható. A publikum éhes volt egy kis úde ének hangra ennek is része volt abban, hogy Bartkó Etelt, Tábori Fridát és Ardó Ilonkát rokonszenyvesen, sőt örömmel fogadták. De nemesak a kedves megjelenés, hanem szép énekük is tetszést aratott. Kövessy Mariska piece (Dal a kis Thearól) megérdemelt tapsban részesült. Gyárfás Odón a társulat új baritonistája nem is tartotta tanácsosnak, hogy Ardó Ilonka utn zongorakisérettel énekeljen, inkább a Vón cigányt szavalta és pedig jól. Pilisi Lajos nemesak rokonszenves couffrencier volt, hanem aját költeményeinek elszavalásával is élvezeteket nyujtott. Jellemzően mutatta be az egyes szereplőket Lajthay Károlyt, Derengi Istvánt, Patakit, Izsót — akit nem kell bemutatni. Faludinak végre sikerül elhívetni magáról, hogy a kórta keservén kívül egyebet nem hajlandó cabaretben énekelni. Tavalj is ezt fuja.

* Az obsitos. Egyike a legüresebb daraboknak, melyektől arénánk falai visszhangzottak. A három mondattal elmesélhető tartalmat épen nem úgy eszmékkel cifrázta ki a Bob herceg népszerű librettistája és csak sajnálni tudtuk Kálmán Imrét, hogy kitűnő zeneszámaikat ily vékony eszmékre pazarolta. A zenekar hiányzott — melyet Kövessy direktor udvarias beszédben mentett ki — kétségkívül hozzájárult az est unalmas befolyásához, dacára az „ezermester” Faludi és a meglepő könnyedséggel mozgó Tábori Frida minden igyekeztének. Dícséret érdemli Kövessyt, Sellő Renét, Gyárfást és Izsót, kik igazi kedvvel és odaadással igyekeztek megmenteni a darabot, bizonyára a színházat zsufolóság megtöltő publikum tiszteletére, amely kétségkívül szebb látványt nyujtott, mint maga a szinpad.

Pénteken ismét Kálmán Imre szerzeménye, a „Tatárjárás”, ment, immar gyérőbb ház előtt. Ez alkalommal a nézőtér nyujtott számlalmas látványt és a szinpad volt valami olyan, melyre megfelelő jelet találni t. városunkban annyival is inkább bajos, mert helyi színésztünk kritikájára szolgáló műszavak közé ilyenek „még” nincsenek beiktatva. Csodás volt! Már mint nem a játék annyira, mint az újonnan bemutatkozó szereplők szépsége, kik mellett éppenséggel nincs szerénykedésre oka Sellő Renének (Treszka).

De hogy a dologra térjünk, Ardó Ilonka és Bartkó Etel megéneklésén a sor, kik közül az első Magyarországi huszárönkéntes, az utóbbi Riza báróné szerepében remekeltek, amennyire t. i. körülményeik engedték. E körülmények állnak pedigen Ardó Ilonka tulfiatalságában és Bartkó Etel tulbajosságában. De hogy ne fukarkodjunk a szavakkal Ardónak kissé tanulnia kell még, hogy Kornay eleganciáját elérje, habár nem egyszer úgy rémített előttem, hogy őt látom fiatalkori debut-jeiben. Bartkó pedig olyannyira bajos, olyannyira megszokta az örökké kedvesen mosolygó arc felöltését hogy a darab komoly jellegű mozzanataiban valóságos kellemetlen benyomással hatott Tükört és ismét tükört, de még több mimikai gyakorlatot ami nélkül épu nyeres színész, minthogy aktuális példával élünk — huszár ló nélkül. Kitűnő nyujtottak még Pataki (Vallerstein) eredeti ötleteivel, Gyárfás (Lőrentey), Faludy, Derengi, (Lobonyai) ki utóbbinak tisztább kiejtést ajánlunk csupán figyelmébe, hogy e szerepét mesterivő tegye.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonaüzletről.

Nagykanizsa, 1910. szept. 12.

Ugy budapesti, mint vidéki malmok éjjel-nappal teljes gőzerővel dolgoznak és mégsem képesek a fogyasztást kielégíteni. Nem csoda tehát, hogy nagy termés dacára az üzlet folyton szilárdabb és szilárdabb lesz. Amellett ugy a nyagtermelők, mint a kisgazdák tartózkodnak az eladástól, ez is előmozdítja a szilárdságot.

Piaci árak:

Buza	20.—
Rozs	14.—
Zab	15.—
Árpa	16.—
Tengeri	13.—
Bab fehér	22.—

Szerkesztői üzenet.

B. J. Keszthely. Szives soraira a napokban felelünk.

VELMA SUCHARD Nyersen való évésre páratlan.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölte a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Uraim, önök ismernek engem!

Nem vagyok mai csirke, a ki bármilyen magasztalásnak beugrik. Hanem a sződeni ásványvizpasztilla, természetesen a valódi Fay-féle, azt már diéséret illeti. Vettem belőle, mert sokan ajánlották, de úgy látom, hogy ezt a csodateremtő szert nem lehet elég melegen ajánlani. Hatása kifogástalan és oly kényelmes, olyan kívánatos az egész szervezetnek! Le a kalappal Fay valódi ásványvizpasztillája előtt! Egy doboz ára csak 1 kor. 25 fillér.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien IV/1 Grosse Neugasse 17.

Az elismert

legjobb

legelterjedtebb

magyar napilap

A Z U J S Á G.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Rákóczi-ut 54.

Főmunkatársak: Herczeg Ferencz, Kenedi Géza.

Kóbor Tamás, Kozma Andor.

Felelős szerkesztő: Gajári Ödön.

Szerkesztő társ: Dr. Ágai Béla

Előfizetési árak: 1 óra 2 korona 40 fillér.

negyed évre 7 korona, fél évre 14 korona,

egész évre 28 korona.

Csődtömegeladási hirdetmény.

A vb. Schlesinger Izidor nagykanizsai Eötvös-tér 2. sz. alatti vegyes és fűszerkereskedő cég csődtömegéhez tartozó s a csődleltár 1—1465 tétele alatt felvett áruk együttvéve 18342 K 95 fillér beszerzési árban 10649 K 04 fill. szóval: Tízezerhatszáznegyvenkilenc korona 04 fillér, valamint az 1477. t. a. egy drb. Wertheim-szekrény 100 K becsértékben zárt írásbeli ajánlati verseny útján egy tételben szabad kézből eladatnak.

A zárt ajánlatok alulírott tömeggondnoknál legkésőbb

1910. szept. hó 15-ig napjának d. u. 4 órájáig

1100 korona, szóval: Ézerszáz korona bánatpénzzel együtt adandók be. Az ajánlatok felett a csődválasztmány ugyanazon napon délután 5 órakor fog alulírott tömeggondnok irodájában határozni s fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson és esetleg az összes ajánlatokat elvetesse.

Az ajánlattevő az ajánlattól vissza nem léphet és köteles ajánlatának jóváhagyása után az árut átvenni s a helyiségből azonnal elszállítani. Ha vevő vb. üzlethelyisége után, valamint a raktár, pince s padlás után 1911. évi január 1-ig vagyis 3 és fél óra járó boltbért összesen 440 koronát, szóval: Négy-száznegyven koronát a tömegnek megtéríti, joga leend az árukat e határnapig a helyiségben tartani s esetleg ott kiárúsítani.

A csődtömeg sem az áruk minőségeért, sem azok mennyiségeért szavatosságot nem vállal.

A vételár az ajánlat elfogadásakor a tömeggondnok kezeihez azonnal lefizetendő. Ha a vevő vételárát ezen idő alatt le nem fizetné, bánatpénzt a tömeg javára elveszti és a tömeg bárkinek eladható.

A vételi illeték a vevőt terheli.

A leltár az áruaktár és berendezés megtekintése végett naponta d. u. 3 órától 5 óráig lehet a tömeggondnoknál jelentkezni.

Nagykanizsán, 1910. szeptember hó 9-én.

Dr. Málek László

ügyvéd, mint vb. Schlesinger Izidor csődtömege részére kirendelt tömeggondnok.

ALAPÍTÁSI ÉV 1832.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

NAGYKANIZSÁN.

Ájánlja, jól berendezett

K Ö N Y V N Y O M D Á J Á T

mindennemű nyomdai munkák díszes és izléses elkészítésére, jutányos árak mellett.

Dévjegyek, körlapok, meghívók, eljegyzési és esketési kártyák mindig a legújabb divat szerint készíttetnek el.

Falragaszok, gyászjelentések s más sürgős nyomtatványok néhány óra alatt előállíttatnak.

Nagyon alkalmas intézet kisebb s nagyobb művek kiállítására.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Hoák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Kolera és szemét.

A kettő között nem kell az összefüggést kutatni. Annnyira egymáshoz van növe e kettő, mint akár a szíamí ikrek. Hiszen az egész kolera elleni védekezésünk ugyszólván a tisztaságban merül ki, meg a kclerafészkek-től való elszigetelésben. Az országos, a törvényhatósági és Nagykanizsa városi intézkedések is egyre csak a polgárok tisztaságáról szólnak; ezt kötik a polgárságnak lelke-re unos-untalan. És joggal. Az országos közegészségügyi tanács, meg a városi egészségügyi bizottságok orvosai szinte egyértelműen konstatálják, hogy a szegény ember hajlékát szívesebben keresi fel a sárga szörnyeteg, mint a gazdagok palotáit. Miért? Nem azért, mert azoknak hiányosabb a táplálékuk, nem azért mert ők tokaji meg somlyói helyett spiritszából készült pálinkát isznak. Hanem, mert a szegény ember hajléka szűk, ritkán tisztogatott, mert a folytonos munka között nem ér rá, hogy a felgyülemlett piszkot, a kolera, a tifusz, a pestis meg minden más betegségnek melegágyait elpusztítsa.

És itt van az ütköző pont, ahol a városnak is dolga akad, ha csak nem akar vizet prédikálni és bort inni.

Mert lehetetlen, hogy míg a város a tisztaságot hirdeti, addig maga megfedekezze arról, amivel a város köztisztaságának tartozik. Most nem akarunk a soha ki nem tisztogatott csatornákról beszélni; nem akarjuk felkavarni azokat a zöldes rothadt vizű árokpocsolyákat sem, melyek Nagykanizsának a szegényfoltjai. Egészen más az, amit szóvá akarunk tenni és amit a város illetékes fórumának figyelmébe batorokodunk ajánlani. Pedig igazán nem vagyunk az ajánlatok és tervek emberei, de most eltérünk e szokásunktól.

Ugyanis ma Nagykanizsának minden udvarában van egy bacillus fészek. hogy ne mondjuk kclerafészkek. És ez a szemétdöör A belvárosban, a korzótól 20-30 méternyire is megtaláljuk minden udvarban. Ott van a szobák, a konyhák hulladéka. Moslékot és egyebet öntenek rá, úgy hogy egy valóságos erjesztő hely mindegyik. Tehát nem kell ezeket csak a külvárosokban keresni, hanem megvan ez minden palotának minden kunyhónak udvarán.

Ezzel szemben Nagykanizsának teendője nagyon egyszerű. Nemesak most, mikor egyes vidékeket már ostromol a kolera, hanem állandó közegészségügyi szempontból. Ha a város már köztisztaságra körülbelül 20 ezer koronát áldoz évenként, akkor ne sajnálja ez ügyben azt az intézkedést, hogy arra alkalmas kocsikon napról napra kihor-

dassa a házaktól mindazt, ami különben a szemétdombra vagy szemetes gödörbe jutna. Ez nem is kerülne pénzébe a városnak. Nemesak mert a szemetet értékesíteni is lehet, hanem mert a lakók szívesen áldoznának némi kis összeget évenként, ami ből teljesen fedezhetnék ezt a költséget. A lehető fölöslegről nem szólnak. Ha Nyitra, Trencsén és más felvidéki városok, melyek lakosságra nézve sokkal kisebbek Kanizsánál már régen megtehették ezt, nem látjuk be, miért maradjon vissza Nagykanizsa még ebben is.

Az aktualitás gyors, ideiglenes intézkedést követel, az állandó berendezkedés nyugalmasabb időre maradhat. D. M.

A Principális csatorna tisztántartása.

A Principális csatorna Nagykanizsa határában az egyedüli számába vehető folyóvíz. Azonban bár a helyi sajtó nem egyszer emelte fel szavát, hogy hasznosná tegyék ezt a vizet, sőt nyári népfürdő létesítéséért is kardoskodott, eddig mást mint kárt nem tett városunknak. Ha csak azt nem tekintjük, hogy a mi szenny a városi csatornában nem fér meg az kerülő utakon lejutott, ebbe a jobb sorsra méltó kis vízbe. Elhanyagolt állapota miatt medre eliszaposodik és elsekélyesedik úgy, hogy a kisebb esőzésekkor is hamar kiárad és előnti a környéken levő réteket melyeknek értéke ezért nagyon esekély és széna hozadéka gyakran használhatatlan.

A Principális csatorna völgyének mellék ágai a régi vágóhídi árok, Cigány árok, Dencsár árok, Gyékényesi árok és Égetberki árok. Ezeknek partjai mindenfelé le vannak tiporva az ott járó szarvasmarhától, a meder eltelve begyepesült, ami a vizetolyást akadályozza és az áradást elősegíti.

A környékbeli birtokosoknak tehát elsősorban gazdasági szempontból fontos a Principális csatorna és mellékvízeinek állandó tisztántartása és szabályozása. De nem lehet tekinteten kívül hagyni a közegészség miatt szükséges tisztogatást, mely most ugyszólván teljesen el van hanyagolva, vagy néha egy-egy birtokosnak saját területére szorítkozik.

A szombathelyi kulturmérnöki hivatal már régebben egy részletes tervet készített az említett csatorna tisztogatásához. (A keresztülvitel pedig az érdekelt birtokosok szövetkezésével eszközöltetnék. Egy vízi társulat alakulna, mely a fenti célt szolgálja.) A Principális csatorna tisztogatási költsége 65 ezer koronában van előirányozva, melyből az érdekelt birtokosokra kat. koldankint 27.08 K költségrész jutna, míg a mellék ágak birtokosainak költsége 26.06 K volna. A Franz Lajos cég és a Batthyány-Strattman hercegi uradalomnak (bajesai malomnál) szerződés szerint fennálló tisztogatási költsége ezentul is érvényben marad.

A vízi társulat megalakulása már régen vajudik, úgy látszik azonban, hogy a birtokosok saját jól felfogott érdekeikre való tekintetből most dülöre viszik ez ügyet.

E hó 26-án lesz a nagykanizsai birtokosok szavazó gyűlése, melyen az elkészített szavazólappal kötelezően nyilatkoznak az érdekelt birtokosok a vízi társulat megalakulásáról. E gyűlésen Vécsey Zsigmond polgármester fog elnökölni. Míg 27-én a vidéki birtokosok értekezlete lesz Viosz Ferenc nagykanizsai járási főszolgabíró elnöklété alatt Murakeresztúron. E vidékhez Bajesa, Fityeháza, Murakeresztúr, Kollátszeg: Légrád és Belezna tartoznak.

Mi hiszük, hogy a vizitársulat most végleg megalakul, mert sokkal kevesebb kiadást jelent a birtokosoknak számára, sokkal radikálisabb lesz a tisztántartás és megszabadulnak az évenkénti árvízektől, ami által a rétek, szántók értéke nagymértékben fog emelkedni.

Ehrlichnél.

Beszélgetés dr. Balla János orvossal.

A Zalai Közlöny hirt adott arról, hogy dr. Balla János nagykanizsai orvos Frankfurtba utazik, hogy az Ehrlich-Hata praeparatummal való gyógy-módot ne csak az újságokból sajátítsa el, hanem a legkompetensebb klinikán és ha lehet szert is hozzon magával. Balla dr. megérkezett és mi olvasóink iránt való kötelezettségből felkerestük őt, hogy tanulmány-utjáról beszámolhassunk. A dr. ur bár a tőle megszokott szeretetreméltósággal fogadta tudósítónkat, de az intervjutól idegenkedett. De a barátságos beszél-gést, melyet érdekesnek és a közönségre nézve értékesnek tartunk leközöljük lehetőleg hűen. A t. doktor ur pedig bocsásson meg az indiskrecióért. Tudósító: Fogadta dr. urat Ehrlich?

Dr. Balla. Igen, vasárnap, e hó 4 én d. u. mentem lakására. Beküldtem névjegyemet és Budapestről kapott ajánlatomat, mire a nagy tudós elem jött és rendkívüli szíveséggel fogadott. Örült, hogy ismét egy magyar orvost láthat. „A liberális magyaroknak” ugyanis nagy barátja, mert elsőik voltak, kik érdemét elismerték és őt felkeresték.

T. Milyen alak Ehrlich.

Dr. Kicsi középterműtű vaskos, szimpatikus öreg ur. Folyton szivart szorongat kezében és nagy bőbeszédűséggel ad felvilágosításokat. Nagy elragad-tatással beszél a japán orvosokról, akik szerinte hatalmas konkurrencsei az európai orvosoknak.

T. Mivel bocsátotta el dr. urat Ehrlich.

Dr. Ajánlatot adott Herxheimer professorhoz, a frankfurti bőrklinika igazgatójához, ki szinten nagy előzékenységgel fogadott.

T. Hogy történik az injectió.

Dr. Magam is adtam két injectiót, mondhatom, hogy izgatott voltam kivált az elsőnél. Az injectió technikája nem különbözik más injectiótól, csak hogy a lehető legszigorubb asepsist követeli. Eltérőleg a régi injectió helyétől nem a két lapocka közé, mely fájdalommal járt, hanem a farpofába adják minden fájdalom és reakció nélkül. Érdekes megemlíteni, hogy a frankfurti klinikán már nem az eredeti 606-os szerrel oltanak, hanem a Herxheimer tanártól módosított és a hőchst-i gyárban előállított folyadék-kal, (eddig por alakú volt) melynek azonban az a hátránya van, hogy 2 szer 24 óra alatt megromlik. Ennek a hiányának a megszüntetésén fáradoznak most.

T. Csak egyedül volt a klinikán, mint látogató orvos.

Dr. Nem, négyen voltunk: Serge de Blumenfeld a vladivosztoiki orosz tengerész-kórház főorvosa, dr. Herz Róbert pilseni bőrgyógyász, da. Buoztina a

assy-i zsidóórház főorvosa és én; és mert csak ilyen kevesen voltunk több időt szentelhetek nekünk. Herzheimer professor mintegy 300 esetet, mutatott a be a legenyhébbtől a legsúlyosabbig bántalmazott állapotokig, de a tökéletes gyógyulásról ez ideig még a kellő tapasztalat nincs meg. Egy asszony, kinek tarkában szifilitikus gümme volt, úgy hogy mesterségesen kellett táplálni, az injectió után maga táplálkozott. Egy szifilitikus pszoriazisban szenvedő, ki Németország minden klinikáját végig járta már, az injectió után mesébe illő javulást mutatott. Vanak betegségeket, kiket az Ehrlich szer feltalálása óta négyezer beoltottak a gyógyulás még nem állott be és a Wassermann-féle reakció, azaz a szifilitikus vírus még mindig kimutatható. Ehrlich tanár figyelmeztetett arra is, hogy luos okozta mélyreható elváltozásnál (tabes, paralysis) a szer abszolút hatástalan. Ellenben a 300 bemutatott gyógyesetet közül egyszer sem mutatkozott a mirigyek újra fejlődése.

T. Mekkora mennyiség szolgál egy injectióhoz? Dr. Rendesen 0.50 cgr.; a tudós feltaláló szerint nagyon ajánlatos, hogy akinek valamikor szifilitikus baja volt és nála a Wassermann-féle reakció pozitív, kapon egy injectiót. Ettől Ehrlich szép eredményt vár.

T. Gyógyászati sikerült-e szereznie dr. urnak? Dr. Hogy milyen végtelentl kedvesen fogadott a világhírű tudós, mutatja, hogy a hőchst-i gyár igazgatójához ajánlatot, illetőleg utalványt adott, mely szerint a 606-os praeparatum számomra kiszolgáltandó, aminek természetesen betegeim érdekében nem kevésbé örültem. — Az előszobában várakozó páciensek türelmével tudósítok nem akart tovább is visszaélni, tehát távozott. Amint nem hagytuk szó nélkül, mikor a budapesti orvostudományi kongresszusból kikapcsolódtak magukat orvosaink, úgy szívesen elismerjük érdemét annak az orvosnak, aki a társadalmi közérdeke érdekében fáradságot és költséget áldoz.

A hávízi villamos ügye a vármegyén.

A hétfőn megtartott zalamegyei törvényhatósági közgyűlésnek egyik legérdekesebb tárgya a Keszthelyi-Hávízi villamos vasút ügye volt. Keszthely város képviselőtestülete tudvalelvőleg 120 ezer koronát szavazott meg a vasútépítés céljaira, de nyomban a gyűlés után a városban úgy kommentálták az ügyet, hogy a város hozzájárulása majdnem teljesen ellenszolgáltatás nélkül van és mindenki azt hitte, hogy a képviselőtestületi határozatot meg fogják felelősségre hozni. Ez azonban nem történt meg és a határozat már jogerős. A vasútépítő Ganz-gyár a vármegyéhez fordult, hogy ott kilométerenkint 6000 koronát szavazzanak meg (ami körülbelül 30—35 ezer K). A kérvény támogatására Nagy István városbíró a következő körlevelet intézte a megyebizottsági tagokhoz:

„Mölyen tisztelt Törvényhatósági Bizottsági Tag Ur! Bátor vagyok szives figyelmét felhívni arra, hogy Zalavármegye törv. biz. közgyűlése folyó hó 12-én a napirend 3. pontja alatt tárgyalja a keszthely-hévízi helyiérdeku villamos vasút megyei hozzájárulásának ügyét. Felesleges volna részletesen ismertetnem eme terv megvalósításának fontosságát egyrészt Keszthely fejlődése, másrészt pedig a gyógyulást kereső nagyközönség érdekeinek szempontjából. A keszthelyi közönség, mely állandó szemtanúja azoknak a hátrányos körülményeknek, amelyekkel a vármegye területéről s az ország egyéb vidékeiről ide sereglegnek közködni kell, — 120,000 koronával járul a vasút megépítéséhez. Igy méltán remélheti hogy Zalavármegye közönsége sem zárkózik el oly mérvű támogatástól, amelyet az utóbbi

években minden helyiérdeku vasutnak megadott. Ismerve Keszthely iránt táplált jóindulatu érdeklődését és rokonszenvét, a keszthelyi közönség nevében arra kérem, méltóztatassék a folyó hó 12-én tartandó megyegyűlésen megjelenni s a keszthely-hévízi villamos vasút ügyét támogatni. Keszthely, 1910. szeptember hó 7-én. Hazafias örvözléssel Nagy István városbíró.”

Mindamellett a törvényhatósági közgyűlés az állandó választmány javaslatát tette magáévá és arra hivatkozva, hogy e célra hiányzik a kellő fedezet, a kérelemnek hely nem adatott.

HIREK.

— **Polgármesterek gyűlése.** A r. t. városok polgármestereinek országos szövetsége f. évi okt. 9-én d. e. 9 órakor Szombathelyen a közművelődési ház nagytermében közgyűlést tart. A 11 pontból álló tárgyszorozatból kiemeljük a következők előadás Várhídy Lajos tükértől: A városok államsegélye és a r. t. városi tisztviselők fizetésképe. Ujváry Ede dr. szombathelyi tanácsos előadása: A községi választójog és a virilizmusról. Horváth György szombathelyi főjegyző előadása: Szombathely város rendezésének és fejlődésének ismertetése.

— **Uj tanárok.** A helybeli főgimnáziumban dr. Pickel és Dehény tanárok távozásával megüresedett állásokat Dzubay István és Salmeczy Adolf okleveles tanárokkal töltötték be.

— **Az izraelita nagyünnepek** f. évi október hó 3-án, hétfőn este fognak megkezdődni. A helybeli izr. hitközség előjárósága már megtette a szükséges előkészületeket. A templomi ülések tulajdonosai a napokban megkapják belépő jegyeiket a templomi ülések bérleti pedig a jegyeiket a hitközségi irodában válthatják ki. Szükséges azonban, hogy az utóbbi legkésőbb f. szeptember hó 25-ig megtegyék, mert különben az ülések másoknak adtnak bérbé. Szegények díjtalanul kapnak bérleti jegyeket és templomi üléseket. Hogy a nagy templomi női karzatok tulzsunolva ne legyenek s minden templomlátogató kaphasson megfelelő helyet, a hitközségi előjáróság az iskola épületben levő kis templom női karzatát a volt Dobrin-féle lakással kibővítette, miáltal ötven új női ülést nyert. Ugyancsak a kis templom részére a nagy ünnepek tartamára külön énekkart szervezett.

— **Egy rendőrfőkapitány látogatása.** Dr. Stee László szolgabíró volt Lengyelországban. Nemrég érte a kinevezés Kaposvár rendőrfőkapitányi székébe. Az ambiciózus fiatal főkapitány tanulmányutra indult, hogy a hasonló kaliberű rendőrségeket, azok ügyvezetését, szervezetét tanulmányozza. Először is mint jó szomszédhoz illik, Nagykanizsára jött. F. hó 9-én látogatta meg Deák Péter főkapitányt, aki előzékenyen fogadta a fiatal kartársát. Nem volt alkalomunk a vendég főkapitány ur impressióit megismerni, de aki ismeri a főkapitány hivatalos helyiségét, melynek keleti falát valami fekete izadmány veri ki szüntelen (azt mondják trágaly) és aki ismeri a sötét hivatalhelyiséget meg a rendőrségi zárkakat, az elgondolhatja, hogy nálunk e téren csak negatív tapasztalatokkal rakódott meg. Magtanulta, hogy milyenek nem kell lennie a rendőrségi helyiségeknek. Talán jó volna, ha más alkalommal ilyen vendégeket a városi díszteremben fogadná a főkapitány ur. Minek tudják máshol is, hogy Nagykanizsa nem legrendezettebb városa a Dunántulnak. Dr. Stee tőlünk Szombathelyre ment tanulmányútját folytatni.

— **Nyugdíjazások.** Zalavármegye törvényhatóságának f. hó 12-én megtartott ülésén jóváhagyott Fried Gyula felsőmihályfalai jogyzónek, Lenkei Zsigmond nagykanizsai szolgabírói irnoknak és Víz Géza vármegyei aljegyzónek nyugdíjazása.

— **Rendelet a kolera ellen.** Zalavármegye alispánja, illetve a nagyméltóságú m. kir. B. M. ur által 119954/VII. 61/9.0. sz. a kiadott körrendelet alapján az Orszország és Galicia nemkülönböztetve Olaszország egyik-másik részében újból fellépett ázsiai kolera behurcolásának és terjedésének megakadályozása, illetve elfojtása érdekében a következő övintézkedések megtétele és szigorú betartására hívom fel a város lakosságát és pedig: 1. Kötelezővé teszem a város minden egyes lakójának, hogy a lakások és udvarok állandó tisztántartására különös gondot fordítsanak, a szemét-gödörök tartalmát azonnal kiürítsék s az udvarokon a trágya és szemét lerakását a kutaktól távol eső helyen eszközöljék. 2. Az árnyékszékeket, vizelőket és ezek póce-gödreit állandóan tisztán tartásák és naponként mézstejjel (1 kgr. oltatlan méz és 4 kgr. víz) fertőtlenítsék. 3. Az ivásra használt kutak közelében ruhák és edények mosását tiltom. 4. A mint pedig a legelső alkalommal gyanus hánnyás és hasmenéssel járó megbetegedéseket észlelnek a (kolera előjelei), erről néma, valamint a v. rendőrkapitányi hivatalnál azonnali jelentést tegyenek, hogy így betegekhöz a városi orvosok azonnal kiküldethetők legyenek. Figyelmeztetem tehát a város lakosságát, hogy akik ezen rendelkezésem ellen véttenek, azok az 1876. évi XIV. tc. 7. §-ának rendelkezése értelmében 6-0 koronáig terjedhető bírsággal és nem fizetés esetén 60 napig terjedhető elzárással, közigazgatási uton büntetik. Vécsey Zsigmond polgármester.

— **A főgimnázium gyakorlóiskolája.** A nagykanizsai róm. kath. főgimnázium gyakorlóiskolája szombaton délután tartotta alakuló gyűlését, mely a következő eredménnyel végződött: Először megválasztották Sommer József VIII. oszt. tanuló, jegyzőül Dénes Lajos VIII. oszt. tanuló, aljegyzőül Beck Ferenc VII. oszt. tanuló, pénztárosul Molnár Ferenc VIII. oszt. tanuló. A 20 tagú bíráló bizottság elnöke Hirschler Jenő VIII. oszt. tanuló lett. Könyvtárosok: Hirschler Jenő, Fekete Imre, Fehér Miklós és Berger József lettek.

— **Tánciskola.** Amint már közöltük, Adorjáné Mayersberg Frida tánciskolája f. hó 18-án megnyitja a Casino dísztermében. A beírásokat maga Adorjáné urnő vezeti és már 15-én elfogad jelentkezőket a Casino helyiségében.

— **Orvostanhallgatók segélyező egyesülete.** Zichy János, vallás és közoktatásügyi miniszter az orvostanhallgatók segélyező és önképző egyesülete használatára a budapesti klinika központi épületében tíz teremből álló helyiséget bocsátott rendelkezésére. A termeket állami subvenciával berendezték és modern kényelemmel ellátott olvasótermet rendeztek be. Az egyesület most lépett fennállásának 50-ik esztendejébe és a lefolyt évben 700 tagja volt.

— **Istentisztelet.** Az izraelita templomban a péntek esti istentisztelet f. hó 16-ától kezdve további intézkedésig 6 órakor fog kezdődni.

— **Bajai Tárházak Részvénytársaság.** Ezen társaság 7-én tartotta alakuló közgyűlését a Pesti magyar kereskedelmi bank helyiségeiben. A társaság, mely 240.000 K teljesen befizetett részvénytőkével alakult, átvette a Csáktornyai Tárházak Részvénytársaság által Baján felépített új tárházakat. A társaság igazgatóságába beválasztattak petődi Sauterát Lajos országgyűlési képviselőt, a Bajai Takarékpénztár vezérigazgatóját, Weidinger Dezső bajai földbirtokos, a Bajai kereskedelmi iparbank elnöke, Markovits Ede a Bajavidéki Takarékpénztár ügyvezető igazgatója, Kürti Károly a Pesti magyar kereskedelmi bank igazgatója, Bachrach Siegfried (Baja) és Hirschmann Leó (Csáktornya) a társaság ügyvezető igazgatói. A felügyelő-bizottságba választottak: Weisz Miksa (Csáktornya), Wollák Rezső (Csáktornya), Hammerschlag Oszkár (Budapest).

— **Balatonfüred világfürdő.** Egyik megyei lap írja: A miénk már régen meg kellett volna történnie valóra vált most: a fürdő tulajdonosai bérbeadták. Ezuttal nem angol konzorciumról van

MILKA SUCHARD

Csak alpesi tej
kakao
és cukorból áll
Páratlan
különlegesség.

szó, amely a fürdőt bérbeveszi, hanem a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankról, melynek nevében a budapesti Schiffer Miksa és Grünwald testvérek tárgyalnak a bencsrenddel. A bank e célból részvénytársaságot szervez, mely Balatonfüredet világszerte fejlesztené. Ez volna az ország első fürdője, mely a téli nyári időnyre volna berendezve. Ez természetesen millió befektetést igényel, mit a bank rövidesen finanszírozza. Az átvétel tavasszal történik.

— **Nincs jobb és olcsóbb** fémtisztító, mint a Globus fémtisztító kivonat, amely már esztendő óta kitűnően bevált és milliói háztartásban használatos. E kitűnő készítményt az ifjabb Fritz Schulz betéti társaság Aussig a/E gyártja. A Globus fémtisztító kivonat minden arany, ezüst, nikkell, sárga és vörösrézből készült tárgyak gyorsan és társadékos nélkül pompás, tartós fényt kölcsönöz, abszolút ártalmatlan, nem kareol és nem hagy nyomot maga után. A Globus fémtisztító kivonat soha tisztító erejét el nem veszíti, nem piszkít, mint a tisztító pomádé és sokkal jobb és kiadósabb, mint a legtöbb forgalomban levő folyékony fémtisztító. Száz szónak egy a vége: a Globus fémtisztító kivonat a legeslegjobb fémtisztító, amelyet kiválósága miatt több ízben kitüntettek, így legutóbb a St. Louisi kiállításon 1904-ben, a nagy díjjal. Ezért csak ezt használjuk, de ügyeljünk arra, nehogy valami értéktelen utánzatot sózzanak a nyakunkba, mert sok ilyen van. Mindig a valódi Globus fémtisztító kivonatot kérjük dobozban és védjeggyel ellátva. Kapható minden fűszerkereskedésben, drogériákban stb. stb.

— **Ellenőrzési szemle.** A honvédelmi miniszteriumnak rendelete alapján a közös hadsereg és a honvédség legénységének ellenőrzési szemléje a folyó évben elmarad. A tartalékos tisztek, tisztviselők, hadapródok és hadapródjelöltek bemutatkozása azonban az eddigi módon ez évben is meg fog tartatni. A m. kir. zalamegyei 64. népfelkelőjárás parancsnoksága értesítése szerint a népfelkelők ellenőrzési szemléje okt. 5-én és 6-án lesz. Még pedig az I. osztályúaké (1873—78 évek) okt. 5-én, a II. osztályúaké (1868—72.) 6-án fog megtartatni a Polgári Egylet nagyertermében. Aki a szemlét elmulasztja a véderőtervény ide vonatkozó szakaszai értelmében 4 koronától 200 K-ig terjedhető pénzbírsággal sújtható.

— **Szemvizsgálat.** Dr. Rátz Kálmán és dr. Goda Lipót városi orvosok ma tartották az izr. iskolában és a kiskanzisai iskolában az évi szemvizsgálatot. Egyetlen trachomás szemű gyermekre se akadtak.

— **Rendkívül életrevaló,** kipróbált, modern intézményt ajánlunk tisztelt olvasóink szíves figyelmébe a Budapesten VIII. Főherceg Sándor utca 30-ik száma alatt fennálló Magyar Otthon penzióban. Évek óta általánosan kedvelt, pompásan bevált, család szálló ez, ahol mérsékelt napi áron, (mindössze három koronáért is és fokozatosan feljebb) teljes ellátáshoz és lakáshoz, szépen butorított külön bejárattal szobákhoz lehet jutni. Vidékiek, akik rövidebb-hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni, szórakozás, vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoportos jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak, hivatalnokoknak és más hivatalosoknak még kivételesen kedvezmény jár ki. Iskolák vakációis, tanulmányi kirándulásai számára egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Villamos világítás! Tükrös szekrények!

— **Baleset.** Hétfőn d. u. egy nagy teher szállító kocsis fával megrakodva a Királyi Pál-utcából a Hunyadi-utca felé akart bekanyarodni. Alig ért a kocsis első kerekére az utcát szelő vízfolyási mélyedésbe és a fahasábok egész a gyalogjáróig eldobódtak, hol a 7 éves Szabó Feri súlyos sérülést okoztak. A gyermeket bevitték szülői lakására, hol csakhamar megvizsgálta dr. Pillitz Soma és dr. Szekeres József orvosok és beszállították mentőkocsin a kórházba, hol még mindig élethalál közt van.

— **A züllés útján.** Dancs István sőjtöri születésű 16 éves fiú már egy hónapja, hogy megszokott atyjától Dancs Géza asztalostól. Azóta becsavarogta a Dunántúl nagy részét Boglárán megismerkedett egy meuhelyi gyerekkel és ezzel Nagykanizsára jött. A major szénaboglyái adtak nekik éjjeli szállást. Már 5 napja éldagáltak ilyen módon, míg Bence József mezei őr és Keglovits József uradalmi kocsis észre nem vették, hogy a nomádok a tyukjaikat dézsmálják. Papp Károly rendőr akkor csípté el őket, mikor a szárnyasokat értékesíteni akarták. A rendőrségnél előállította őket, de mivel lopott tárgyak értéke 10 K-nál kevesebb és mert élelmi cikk, különösen pedig mert a cárosok nem kívánják megbüntetését, a züllött Dancs fiút, ki már két év óta se iskolába nem jár, se foglalkozása nincs, illetőségi helyére fogják toloncolni.

— **Elpusztult vetések.** A magy. kir. központi statisztikai hivatal megkeresést intézett Nagykanizsa városhoz, adjon a beküldött kérdőívek alapján kimutatást azokról a vetésterületekről, melyeket valamely elemi csapás teljesen elpusztított. Amely területeket a gazdák kiszántották s a föllet más terményt vetettek be vagy parlagon hagyták. A kimutatást szept. 20-áig kell felterjeszteni.

— **Halálos gombamérgezés.** Barcsi tudósítónk írja: Koch Imréné barcsi lakos tegnapelőtt este gombát főzött vasesorára. A gombából csak férje, Koch Imre és 17 éves Juliska leánya ettek. Még tegnapelőtt éjjel Koch és leánya rosszul lettek. Orvost csak tegnap reggel hívtattak, aki azonban már későn érkezett, mert Koch Imre és leánya egy negyed órával az orvos érkezése után gombamérgezés következtében meghaltak.

— **Több mint 600 vagyonos hölgy** sürgősen férhez óhajtt menni. Tekintet nélkül foglalkozásukra és állásukra csakis olyan urak jelentkeznek, ha vagyontalanok is. A kinek komoly a nőstülési szándékuk. L. Schlesinger Berlin 18.

Budapest székesfőváros vegyvizsgáló-intézete hivatalos jelentéseiben a következőket állapítja meg:

„A természetes **Ferencz József-késérűv** rendkívül nagy kénsavas magnesia tartalma, mely által ez minden más ilyenmű víztől különbözik, kétségtelemné teszi, hogy ezen víz gyógyhatását főleg ezen két alkotórészének kell tulajdonítanunk.“

A valódi **Ferencz József-késérűv** biztos hatása, kellemes és olcsó használhatósága által tűnik ki, s ezért az orvosok és betegek többre becsülik, mint a gyengébb hasonló nemű ásványvizeket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinészet.

Várakozáson felül töltötte meg a közönség a néző teret az Erdészleány hétfői reprise-én, mely alkalommal először sikerült élveznünk Tábori Fridát, a társulat bájos szubrettjét a szó szoros értelmében vett „szerepében“. A teljes odaadással és egy pillanattig nem szűnő kedvvel játszott szerepét eljöttől végig sűrű tapsal jutalmazta a hálás közönség — no, és ezenkívül egy igen is megemléstésre méltó virágvázányal. Kitérőt nyújtottak még mellette Sellő René és Bartók Etel ügyes táncokkal, Pataki Walperl-jével, de különösen Izsó, ki a főudvarmester valósággal meglepő alakításában sokáig emlékeztetünkben maradó élvezetet nyújtott.

Kedden az Iglói diákoknak sok látogatója akadt. A befolyó eső egy kis riadalmat okozott a

közönség között, mely esőmentes helyekre és esernyők alá menekült a szüvegátató gondatlanság elől. Az előadás különben jó volt, a közönség jól mulatott és hálásan tapsolt. A társulat új tagjai Árdó Ilonka és Gyárfás Ödön határozottan nyeresége az őszi szezonnak. A főbb szerepek mind jó kézben voltak.

A Kövessy társulata indulóban van Pécsre, hol már 26-án szerződészerűleg játszania kell. Tehát néhány előadás lesz még csak. A rossz időjárás eddig visszatartotta a közönséget a színházról, csak most kezd látogatni, hogy megismerte milyen erős ujjászervezése történt a társulatnak. A tegnapi előadása Luxemburg grófjának összevágó játékaival, mesés toalettekkel, jó zenekarral a fővárosi színpadot hozta elének. Elragadóak voltak Tábori Frida (Juletta) és Bartók Etel (Angela), akik mellett a közönség valósággal tüntetett. A férfi szerepek Faludi Károly, Abonyi Tivadar és Pataky kezében voltak; mind a hárman művészi tehetséggel feleltek meg szerepeiknek.

* **YES-QUI-SI** címen megjelenő immár országsszerre ismert hézagpótló nyelvtanítási folyóirat programjába felvette a gyakorlati továbbképzést is. Míg a kezdők tanfolyama a francia, angol és német nyelveket a kezdet elemeitől fogva tanítja könnyű és szórakoztató módon; a most meginduló haladó tanfolyama a már némi ismeretekkel bíróknak a továbbképzésre szolgál gyakorlatul; közli érdekes olvasmányokat, társalgási gyakorlatokat, levelezési mintákat, műszaki kifejezéseket stb. Nyelvtani magyarázatokkal és a ritkábban előforduló szavak fordításával, szóval az idegen nyelvekben való mentül helyesebb tökéletesítését tűzte célul, a mellett érdekes és szórakoztató is. Midőn ezen igazán hasznos újságvállalatot ajánljuk lapunk t. olvasói figyelmébe, megjegyezzük, hogy a YES-QUI-SI kiadóhivatala Budapest, Nagy János-u. 3. Szívesen küld az érdeklődőknek ingyen és bérmentve mutatóványzatot. A lap előfizetési ára negyedévenként, minden kiadásra külön 3 korona.

* **A Divat Ujság** minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postantárványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapesten, VIII. Rökk Szilárd-utca 4. számú házában van.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Alulírt ezennel kijelentem, hogy ha fiamnak **Ferencz J. Gyula** kertész-segédnek bárki bármily csekély hitelt vagy kölcsönt ad, az általam megtérítve nem lesz.

Ferencz Gyula, mint atya.

Hirdetések
felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

Hogy mersz nekem más egyebet hozni, mint a **kipróbált** „**OTTOMAN**“ - cigarettapapírt vagy hüvelyt!

Látott már ilyen gyorsaságot?

Tegnap szinte holtbeteg voltam; rettenetesen köhögtem; nehezen lélegzettem, fájt a nyakam és nehezen nyeltem. És ma minden elmúlt vége. És hogyan? Egyetlen doboz valódi Fay-féle szódai ásványpasztillától, a melyet 1 kor. 25 fillérért vettem a gyógyszerárban, elmúlt szörnyű betegségem.
Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzer, cs. és k. udv. szállító, Wien IV/1 Grosse Neugasse 17.

A legjobb fém-tisztítószer

Fogyasztás évente 60 millió doboz.

Mindenütt kapható.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás, most egyszerre tisztít és fehérit is, s meglakusit minden fűszert is és megporoltat!

A Zalai Közlöny
Szerkesztősége és kiadóhivatala
Deák-tér I. sz. alatt van

1888. óta népszerűen bevált
BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN
G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bőrdiagnosztikus ajánlatára Európán legelső alkalommal a négyes eredményével alkalmazták

mindennemű bőrkilütesek
főleg krónikus és pikkelysömör és bőrkilütesek, továbbá rezes orr, fagyosok, láttizások, fű- és szakálpikkelyek ellen. Berger kátrány-szappan 40 százalékos kátrányt 1-gyel magában és legnagyobb előnyökkel a kereskedelemben forgó egyéb kátrány-szappanoktól. Mikacs bőrbajoknál alkalmazták a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant
Is. Enyhébb kátrány-szappan gyantát, a bőr tisztáltságot ellen, a gyermekkor elő- és fejletlen károsító ellen, valamint mindennapi használatra mint földművelésben mosó- és fürdő-szappan szolgál.

Berger-féle glicerinn-p'pereszappan
melyben 33-százalék glicerin foglaltatik és amely illatosítva van. Kiváló bőrdiagnosztikus használják továbbá kitűnő sikortól a

Berger-féle borax-szappant
és pedig párszénák, napégés, szepők, dősdők és más bőrbalaz ellen.

Ára darabonként minden fajtiból 70 fillér, használati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál nyomtatékosan Berger-féle kátrány-szappanokat és borax-szappanokat, G. Hell & Comp. gyártmányait és vizsgáson az itt ábrázolt védjegyre és a mellőtte levő cégjelzésre, mely minden cinkben ott kell hogy legyen.

Kitűntetve Bécsben 1883-ban díszokmányokkal és a párlal 1900. évi világiállásán arany éremmel.

A Berger védjegy minden más gyógy- és higiénikus szappanok a hozzájuk mellékelte használati utasításokon föl vannak sorolva. Kaphatók minden gyógyszerárban és szakbavagó áruházaiban.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., F. I. fiberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, Király-u. 18. Thalmsayer és Saltz, Zrínyi-utca, Koehmelster Fr. utóda, Hold-utca 8. Melnar és Moser drogisták, IV., Koronah. rosz-utca 9. szám Detsinyi Frigyes drogeria, Marokkó-utca 2. Kisebnyben Magyarország összes gyógyszerárjaiban.

Mi a **Dr. Oetker-féle sütőpor?**

Dr. Oetker-féle sütőpor
egy tökéletes, higiénikus, az orvosok által legmelegebben ajánlott élesztőpor.

Egy csomag ára 12 fillér és egy 1/2 kg. számára élesztőerők tartalmaz. Mindenütt a legjobb fűszer és drogua-üzletekben a számtalanszor bevált receptekkel egyetemben kapható.

ALAPITÁSI ÉV 1832.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
NAGYKANIZSÁN.

Ájánlja, jól berendezett
KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
mindennemű nyomdai munkák díszes és izléses elkészítésére, jutányos árak mellett.

Névjegyek, körlapok, meghívók, eljegyzési és esketési kártyák mindig a legújabb divat szerint készíttetnek el.

Falragaszok, gyászjelentések s más sürgős nyomtatványok néhány óra alatt előállítatnak.

Nagyon alkalmas intézet kisebb s nagyobb művek kiállítására.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

A munkapárt erőpróbája.

Az ország nemcsak a munkapártot, ennek egészséges programját üdvözölte örömmel, hanem azokat az államférfiakat is, kik diadalra akarják vinni, ezt a programot, mely Magyarország további haladását, fejlődését, háztartási egyensúlyát foglalja magában.

Az új parlament megalakulását követő rövid ülésszakban már volt alkalma az országnak meggyőződést szerezni arról, hogy a kormány erős kézzel és a tudatossággal tartja az ország gyepöljét. Közismert, a nemzet nagy többségétől üdvözölt igazságok, a szó fényes hatalma azok a legyverek, melyekkel a nemzeti munkapárt feje Khuen Héderváry gróf kormányelnök és miniszter-társai a hirdett programot meg akarják valósítani.

Hogy az ellenzék különböző frakciói szinte kedvetlenül látják miként foglalja magában a kormány törekvése mindazokat a feladatokat, melyek az ideálok kergetésének időszakában tényleg megvalósíthatók voltak, az nagyon természetes. De hisz éppen az fordította el a koalíciótól a nemzet bizalmát, hogy ami a régi programban reálizálható pontokként szerepeltek, azoknak keresztülvitelére is gyengéknek, tehetség-telenekek bizonyultak.

A lefolyt rövid nyári parlamenti munka eredményeit megnyugvással fogadta az

ország. Hisz ezek vezették ki az ország megsülyedt szekerét a kátyuból. A munka gyorsan ment, mert égető szükség volt. Szinte a nemzet lelkiismerete vert a képviselőházban, úgy hogy a hirdett obstrukcióról lemondtak az egész vonalon. Hazaárulás lett volna az. Az így megszavazott indemnitási, nyolcolétszám, népszámlálási törvény stb. tette lehetővé, hogy a képviselőház a rövid, de eredményes munka után nyári pihenőre menjen.

Most rövidesen újra együtt lesz a Ház, megkezdődik a munka. Oriási a feladat, mely megoldásra vár és valószínű, hogy az ellenzék pihent eráját nemcsak a közös munkára, az eszmék tisztázására a kormány ellenőrzésére fogja felhasználni, hanem a kormány működésének vehemens akadályozói is lesznek. Az önálló bank megvalósítása már az idő rövidsége miatt lehetetlen. A bankszabadság tehát bizonyos magyar előnyökkel meg fog újítani. De az új adó-törvény megalkotása, a közigazgatási reformok, hitelviszonyaink rendezése, a tanítók nyugdíjtörvényének revíziója, a kis és közép-birtokosság helyzetének javítása, a kisiparosok megmentését célzó törvények stb. mind munkára várnak. Ott van az ütköző pont, a választói reform, mely egyik legnehezebb, de legszebb feladata lesz a kormánynak. Mert az alkotmány sáncái közé be kell venni mindazokat az intelligens elemeket, melyek az eddigi vagyoncensus miatt kirekesztettek.

De minden liberáliszmus mellett sem szabad az ezeréves Magyarország jövő fennállásáról, a magyarság hegemoniájáról megfeledkezni. Hasztalan szövetkezett a választási sikerek reményében Justh Gyula a szociáldemokrata párttal az „általános, egyenlő, titkos, községenkénti választás” jelszava alatt, nem hihettünk ennek a szövetkezésnek őszinteségében, mert amint a pluralitási törzsszűlött nem felel meg a magyar nemzeti politikának, úgy a választói jog kiterjesztésében is csak addig a határig mehetünk el, ahol a magyar nemzeti állameszme integritása csorbitatlanul fennállhat.

A mai viszonyok között a jelenlegi kormány és a parlament többsége képviseli a nemzeti lelkiismeretet. És ha néhány nap múlva a parlamenti sorompók között az új küzdelem megkezdődik, Magyarország óriási többsége, mint szilárd ércfal fog a nemzeti munkapárt háttérül szolgálni. Ez fogja megkönnyíteni a kormány erőpróbáját.

Társaséletünk.

Elkövetkezvén az ősztől hosszú estői, ez jár meglehetősen elkopott téma kínálkozik tollunk alá, hogy a társasélet pangásáról és fellendítésének módjairól elmélkedjünk.

Társaséletünk vagy meghalt, vagy haldoklik. Hogy mi ennek az oka? A kor utilitarius jellege. Ma mindenki vagyont gyűjt, vagy adósságot csinál. A régi, híres magyar vendégszeretetet már régen

Tükörképek.

Írta: F. F.

(Itt zárójel között apró betűkkel ígéri az excentrikus szerző, hogy fenti rovat alatt Hétköznapi Családi Idylleket fog írni, avval a tulmerész reménnyel, hogy dologközben saját magát lesi meg az ultramodern tárcagyártás esztetikai — technikai törvényeinek felfedezése céljából. Mielőtt tehát Margitka Szomorú Historiáját egy szimmetrikus tárcaalakban elzengő, a közepén ponttal, nem mulasztja el a közönség b. tudomására hozni azon emberföltött küzdelmet, mellyel az excentrikus szerző igyekezett kiuszni a kínálkozó tárcacímek tengeréből, melyek közül csupán a következőket emeli ki a nyájas publikum elremitése céljából: Geometriai történetek, vagy Szimmetrikus életképek, vagy A Nénik Természetráza. De a központkülvüli szerző nem sokat kéri magát és feltartóztatlanul hozzáfog a dologhoz, melyből hamarosan észreveheti mindenki, a ki akarja, hogy a történet eleje teljesen olyan, mint a vége, mindegyik apró betűkkel van szedve. Az elején sem törődnek a Nénik, a Mindenhatók avval, hogy Margitka egy derék fiatalemberbe szerelmes, (kinek előnéve baromfi és vezeték neve Baromffy) — meg a végén sem. Csupán az a különbség az eleje meg a vége között, hogy az egyik a tükör innenső, a másik a tükör tulsó oldalán van, vagy megfordítva, a szerint, mint a ny. publikum optimista vagy pesszimista ókula mögül szemléli sárgombócunk dr. Sterényi Hugó-féle természetrázaának II-ik kötetét, melynek címe Áltattan.)

Kedves Gyermekek!

Anyai szívem kitörő örömevel hallottam k. Néneidőtől, hogy nemes és neimzetes baromfi Baromffy

ur irántad gyengébb érzelmekekkel viseltetik. Mikoron figyelmeztetni tartozom az én kis Leánykámra arra a fontos körülményre, hogy a jelen férjhezmenési viszonyok mily aggasztó perspektívát nyújtanak, jóindulatodba ajánlom e derék becsületes uriembert stb. . . . stb. . . .

* *

(A Nénik örömtől ragyogó arccal jönnek és dörzsölik kezeiket.)

Mama: Szervuszatok edeseim!

I. Néni: Mily öröm! Mily öröm!

II. Néni: Ah, ne mond, hát tényleg igaz? Mily szerencse!! Gratulálok kedves, boldog mama.

III. Néni: Derék, jellemes embert kap a kis Margitka. Kitűnő parti. Nagyou boldog lesz vele. Nagyou szereti őt. . . .

I. N.: Fess uriember, szellemes, művelt. Irigyelni fogják tőle. Képzelem, hogy pukkadnak a Weisz lányok!

II. N.: Hát még Füredyék! Hiába az ipszilou. A vagyon. Ha mindez nincs is a mi Margitkánkunk, mégis ő lesz Baromffy neje. Nagyou szeretem őt.

III. N.: A Weisz Sári, az a sárga irigység. . . . (Most tulajdonképen a II-ik Néni beszél, de a sorrend kedvéért én római I. jelölöm. Elvégre egyik Néni olyan, mint a másik.)

I. N.: Igen, az a rut sárgaság. Fáj neki, hogy ez a két kedves lélek oly nagyon szereti egymást. Hogy nem szégyel élni!! . . .

II. N.: Irigyelni valaki boldogságát!! Pfuj!

III. N.: Ki kellene seprűzni az ilyeneket a városból. Az ilyen még pletykálni is képes ám!

(Most újból a III-ik Néni szól, de a sorrend kedvéért én római I. jelölöm. Elvégre egyik Néni olyan, mint a másik.)

I. N.: Csak a minap mondta Farkaséknál, hogy dacára a nagy szerelemnek, nem lesz a házasságból semmi.

II. N.: Hát persze, hogy Farkasék elhitték. Hát miért ne? Hát ők miért ne irigykednének?

III. N.: Hát persze! Mert Margitkának nincs hozománya? Mért ne vehesse őt el Baromffy? Az ilyen is megeszik! Tudok is róla.

I. N.: Én is tudok sok esetet. Hát miért ne? Mert némelyik ember jellemtelen és otthagyja a leányt, azért vannak még becsületes emberek.

II. N.: Vannak. Persze hogy vannak. Hát miért ne venné el? Miért hagyná el? Miért?

III. N.: Igen, miért? Miért? Igen!

(Mialatt a néni-triumviratus imigyen dadog, mindenki észreveheti, aki tudja, hogy a tárcsa itt point-jéhez ért. Aki nem tudja észrevenni, annak egy vonallal teszem szembe szokóvé.)

Mindenki észreveheti, aki tudja, hogy a vonalon tul szimmetrikusan helyezkedik el a tárcsa másik fele, amannak reális tükörképe Mialatt a néni-triumviratus imigyen dadog.)

I. N.: Igen. Miért? Miért? Igen!

II. N.: Igen, miért? Miért vegye el? Igen miért?

III. N.: Mert nincs hozománya? Miért? Hogy megbánja később és nekünk szemrehányást tegyen? I. N.: Kell ez nekünk? Minek ez nekünk? A szemrehányás. Minek a civódás? A harag? Nem kell.

elnivellta ennek a kornak önző szelleme, fényűzése, drágasága. A pesti nő (a kanizsai nők is) jourját kávéházban tartja. A kis városban pedig a jövedelmek kímérsége, a régi patriarchális egyszerűség átváltozása fenn az arnyó, hiszen kaszertű nagytomatáshoz, — régen befagyasztották a társaséletet. És amint rendezünk collectív kiállításokat, kötnek a munkások collectív bérszerződéseket: a mulatságokat is ilyen collectív rendszerrel tartjuk, vagyis ha mulatunk: ki-ki a saját zsebére, ha ugyan collectívitas nem a batyuból tisztos alapján mutatkozik.

De még ez hagyján. Legalább ezeken a helyeken mulatnak, valamelyes társasélet élnek akár mennyire elszigetelődnek ott is a társadalmi osztályok és akár mily elszigetelten rendeződjenek ezek a mulatságok, a sarok kanapézás, a rangbeli kiválás és pöffeszkedés bizonyonnyal megterem ott is.

Társaséletünknek megöleje, hogy több osztályra tagolódik, mint az állami hivatalnokok statusa. Számbajön a vagyon, születés, társadalmi állás és mivel mindeki maga classificálja magát, majd anyai coterie létesül, mint ahány ember van a társadalomban. Nem kész nevelés-e, hogy nemzetiség, vallás, foglalkozás és tudja Isten milyen megkülönböztetések szerint tagolódik szét a társas élet? És még az szerencse, ha a katolikus legényegylet mulatságán Mercurius fia is meghívást kapnak. Mert rendesen inkább az a divatos, hogy a keresztény nőegylet meg a zsidó nőegylet a maga tagjai részére usurálja a nagy élite vigalmat.

Ki lesz az a nagy szervező erő, aki ezt a sok fractiót egyesíteni tudja? Hol vagy te nagy ember, hol késel az éji homályban, aki össze tudnád teremteni a társaséletet minden kaszterszerű árnyalat nélkül. Ez az ember nem késik, mert még meg se született.

Maradjunk csak a lehetőségnél. A collectívitas alapjára kell helyezkednünk és azt kell óhajtánunk, hogy a meglevő tényezők foglalkozzanak a társasélet fejlesztésével. A casinónak e tekintetben hagyományos rendeltetése van. Nem arra gondolunk, hogy a hét folyamán egy casinóbált rendezzen, hiszen egy fecske nem esinál nyarat és különben is a

pezső társasélet alatt kulturális életet gondolunk. A casinó kezdeményezheti sorozatos népszerű tudományos előadások ciklusát. Ezeket fűszerezhetik zene előadások. Ha a casinó Széchenyi eredeti ideáljait megvalósítani nem akarja, vagy nem bírja, iskolánk tanári karának bevonva felhasználható erőket, kell kezdeményeznie, hogy élénkobb, kulturális élet költözzék már hozzánk és kísértünk meg, hogy a kultúra tudnánk társadalmunkat egészében összehozni.

Szóval a társasélet fejlesztése körül valamennyünknek van teendője és őszintén szólva, örülünk is, ha lapunk hasábjain mások is kifejteneik nézeteket arról, miként lehetne az új szociális viszonyok között társaséletünket emelni.

HIREK.

— **Tanácsülés.** Pénteken d. u. rendes tanácsülés volt, melyen a heti ügyeket v. g. v. el. A tanács elhatározta, hogy a megöregedett főjegyzői, levéltárosi és egy irnoki állás betöltéséről pályázati hirdetés útján gondoskodni fog. Megkeresi az alispánt, hogy tekintettel a város közigazgatásának sok teendőjéről, a választást a lehető legrövidebb időpontra tűzze ki. Ez nyben való személyes tanácskozássra Vécsey Zsigmond polgármester szombaton Zalaegerszagra utazott Arvay Lajos alispánhoz. A tanácsülésen még Deák Péter főkapitány referált különböző ipari kihágásokról.

— **Eljegyzés** Dávidovics Ferenc budapesti kereskedő eljegyezte Deutsch Terka urleányt.

— **A pécsi jogakadémiáról.** Pécsi levelezőnk írja, hogy az ottani püspöki jogliceum váltós kereskedelmi jogi rendes tanszékére Bozóky Géza dr. egyetemi magántanár választott meg, ki eddig az egri jogi főiskolán adta elő e tárgyakat. Bozóky kitűnő jogtudós, ki különböző folyóiratokban közölt szakcikkeivel feltűnést keltett. Beszél magyarul, németül, olaszul, franciául, angolul, latinul és spanyolul. Farkas Tibor pedig, akiről egyik kanizsai lap azt írta, hogy őt érte a választás, első helyen volt kandidálva kitűnő képességei miatt. Kettős doktorátusa van és öt nyelven beszél.

— **A népfelkelők ellenőrzési szemléje elmarad** A múlt számunkban közöltük, hogy a népfelkelők ellenőrzési szemléje okt. 6-án lesz. Akkor

még ez a hír a valóságnak megfelelt. A helybeli népfelkelői irodában megfeszített erővel dolgoztak, hogy a 64. népfelkelői parancsnokság alá tartozó 30.000 népfelkelői értesítést elkészítsék. Elkészült és éppen expediálni akarták, mikor leérkezett a honvédelmi miniszternek f. hó 14-én kelt 8622/eln. sz. alatti rendelete, melynél fogva a népfelkelők ellenőrzési szemléje a kolera-veszedelemre való tekintetből ez évben elmarad.

— **Kápolna felszentelés.** Fényes ünnepség keretében szentelték fel f. hó 11-én délután 4 órakor a keszthelyi izr. temetőben emelt kápolnát. Keszthely város számos tekintélyes polgára jelenlétében folyt le az aktus. Dr. Büchler főrabbi megható, tartalmas beszédben esettette a kápolna jelentőségét hangsúlyoztatván, hogy ide a halál birodalmába minden ember rang és vagyoni állás külsősége nélkül jut el.

— **Főorvosváltóság a gyermekmenhelynél.** Barthos Gyula menhelyi főorvos, ki jelenleg szabadságon van, hivatalába nem tér vissza, hanem lemond állásáról. Amíg ezen lemondás eljutását nem nyer, Szombathelyi Sándor menhelyi gondnok vezeti a menhely ügyeit.

— **Szerenád.** Az Irodalmi és Művészeti Kör dalárdája csütörtökön este régi, buzgó tagjának Áts E. Árpád postatisztnak házassága alkalmából eszengeri-uti lakásán szerenádát adott. A dalárdát Gürtler István karmester vezette. A szép énekszámok után a vendégszerelő házaspár megvendégelte a dalárda tagjait. Innen az egész dalostársaság a Koronába ment, hol derült hangulatban töltötték el néhány órát. Közben-közben Büchler Mór vice-karmester dirigálásával szebbnél-szebb dalokkal gyönyörködtették a jelen volt szép számú közönséget, kik hálásan tapsoltak az egyes darabok után.

— **Hírszolgálat a rendőrségen.** Deák Péter főkapitány rendeletileg értesítette a városi rendőrtisztviselőket és rendőrlégénységet, hogy ezentúl téves információk vagy indiskréciók elkerülése végett a helyi sajtó informálás szabályozza. A bűnügyekre nézve csak Bay György alkapitány adhat felvilágosítást. Egyébként maga a főkapitány, távollétében pedig Farkas Ferenc alkapitány fogja a lapokat informálni. A gyakorlat fogja magmutatni, hogy ez az intézkedés keresztül vihető-e. Mi örvendünk, hogy a főkapitány ur személyesen fogja a sajtót informálni, mert az ő nyilvánosság iránti érzéke csak használhat az ügynek.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Czizány Ignác veszprém-e. megyei pap, városunk volt tanulója, családi nevét Szentgyörgyi-re változtassa.

— **Kolera rémület Keszthelyen.** Szombaton gyanus körülmények között halt meg Csanáki János 43 éves kocsis. Tapalcára butort szállított s midőn péntek éjjel két órakor hazatért hányani kezdett s fél óra múlva meghalt. Az orvos azonnal megjelent a helyszínen s óvatosságból a családot azonnal elkülönítette. Miután a halál bekövetkezése előtt az ember hányt s előtte való nap semmiről sem panaszkodott s különben is egészséges volt, arra lehetett következtetni, hogy kolera beteg. A halottat nyomban kivitték a temetőbe a boncházba s úgy a lakást ahol meghalt, mint a szomszéd lakásokat fertőtlenítették. Az eset a városban óriási pánikot okozott és már hajnali órákban másról sem beszéltek, mint hogy a kolera kintött. Oly gyorsan híre futott a dolognak, hogy már városunkban is beszéltek róla. Miután Keszthelyi társaságunkban van, munkatársunk felhívásunkra a hatósággal érintkezett és ma telefonon jelentette, hogy a boncolásnál minden kétséget kizárólagos s megállapított a boncolásnál, hogy az ember nem halt meg koleraiban, hanem az uton leesett a kocsiról úgy hogy három bordája betörtött s agryázkódattást szenvedett.

— **A máriapócsi bucsu elmarad.** A híres máriapócsi bucsut is megtámadta ez esztendőben a kolera. A nyiregházi alispán az ország összes törvényhatóságát értesítette, hogy a Máriapócs községben tartani szokott bucsukat tekintettel a fenyegető kolerajárványra a m. kir. belügyminiszter rendelete alapján betiltotta.

II. N.: Nem kell. Minek? A szerelem elmúlik. És marad a harag. A boldogtalanság. Hát kell ez Margitkának? Én nagyon szeretem őt.

III. N.: Nem kell a boldogtalanság. Főlölsleges. A szerelem elmúlik. Főlölsleges.

(Most újból a III. Néni szól, de a sorrend kedvéért stb. . . . . Hisz tetszik tudni, egyik néni olyan . . . . . stb.)

I. N.: Főlölsleges a szerelem. Az ily házasság rosszra vezet. Perpatvar. Harag. Nem kell harag.

II. N.: Nem. Nem kell. Nem kell a házasság. Ez rosszra vezet. Én nagyon szeretem Margitkát.

III. N.: Szegény ártatlan gyermekem! (zokog) Te boldogtalan leszel. Szegény árvám!

I. N.: (zokog) Boldogtalanságba fog dönteni, az az ember. Szegény kis esibém.

II. N.: Nem szép ez Baromffy urtól. Ez nem eljárás! Egy szegénykis virágszálát megölni.

III. N.: Osuf eljárás ez tőle. Egyenesen jellemtelenség. Cívódást akar ez csak, higgyjétek el nekem (zokogva a mama nyakába borul.)

(Most a III-ik Néni szól, de hisz tetszik tudni. Zárójel vissza.)

I. N.: Ilyen még sohsem esett meg a mi családukbán. Ily szerencsétlenség!

II. N.: Mily fájdalom! Mily gyalázat!

III. N.: Mily fájdalom! Mily gyötrelm!

Mama: Szervuszatok kedveseim!

(A rokonok örömtől ragyogó arccal mennek és dörzsölik kezeiket.)

* * *
Kedves Gyermekem!

Anyai szívem kitűnő fájdalommal hallottam k. Nénéidőtől, hogy az a baromfi irántad gyalázatos érzelmekkel viseltetik. Mikoron figyelmeztetni tartozom az én kis leánykámat arra a fontos körülményre, hogy a jelen férjhezmenési viszonyok mily aggasztó perspektívát nyújtanak ne higgy annak az alávaló fráternek. . . . . stb. . . . . stb. . . . .

(Itt zárójelk között és apró betűkkel magyarázza az excentrikus szerző a tárcsa írás fentebb ígért elrejtett törvényeit. Mindenki megjegyezheti, aki akarja, hogy Margitka szomorú történetiája immáron véget ért, szép szimmetrikusan, mert hisz mindenki láthatja, hogy a dolog point-je ép a tárcsa közepére esik és hogy az eleje olyan, mint a vége, mindkettő apró betűkkel van szedve. A jó Néni immár ép úgy nem foglalkoznak a Margitka Mindennapi Esetével, mint a tárcsa elején, sem a szegény leányka sűrűn hulló könnyeivel. Fő az — amint mondom, — hogy a tárcsa csinos geometriai alakot öltött, szép szimmetrikusan véget ért, a ki nem hiszi el, olvassa meg a sorok számát. Azután akárki láthatja és kiokosodik tőle, hogy tulajdonképpen eme Hétköznapi Családi Idyl első fele a tükör egyik, a másik a túl oldalán van, vagy akár megfordítva, aszerint, mint a ny. publikum optimista vagy pesszimista okula mögül szemléli sárgabúccunk dr. Sterényi Hugó-fele természetrajznak II-ik kötetét, melynek címe Állattan.)

VELMA SUCHARD Nyersen való
évésre
páratlan.

Fogyasztási szövetkezet Nagykanizsán. A régi gimnázium helyiségében nagyon népes gyűlést tartott a Kath. Népszövetség helyi fióka. Két tárgya volt a gyűlésnek; az elnökválasztás és egy fogyasztási szövetkezetnek vagy áruértékesítő szövetkezetnek a létesítése. A környéki papság közül ott volt Kroutzer Dozso gelsei plébános. Antal a zalaszentbalázi adminisztrátor és még mások. A gyűlést Bőrcsey Tivadar plébános nyitotta meg és elnöknek Málek László dr. ügyvédet ajánlotta, kit nagy lelkesedéssel egyhangulag megválasztották bár dr. Málek fiatalságára és érdemesebbekre való hivatkozással szívesen kiakart térni a megválasztás elöl. Ez után az elnöki széklet ő foglalta el. Dávid Károly a központi fogyasztási szövetkezetek kiküldöttje ismertette a szövetkezeti alapítás módozatait és jelentőségét, mire a gyűlés egyhangulag elhatározta egy fogyasztási szövetkezetnek alapítását. Az előmunkálatok megtételére bizottságot küldtek ki.

Tisztviselők reménye. Rendkívül rózsás szemüvegen kellene Nagykanizsa város tisztviselőinek a helyzetét vizsgálni, hogy azt akárki is szépen és irigylésre méltónak találja értjük kivált a szerényebb javadalmazású tisztviselőket, kiknek egyetlen reményük mindig az előléptetésben van. Ez tartja meg őket állásukban, ez biztatja őket, csüggeteg helyzetükben. Most egyszerre két állás nyílik meg a reménykedők előtt (mert a főjegyzői külső jogvágott pályával fog b-töltetni) az egyik a levéltárosi, a másik egy írnoki állás. A levéltárosi állás már az óta betöltetlen, amióta Sterbecky Ferenc halála után a katonai ügyosztály vezetőjévé tanácsosi ranggal Gsányi József volt levéltáros választott meg. Orbán József ugyan megválasztott akkor levéltárosnak, de a közigazgatási bíróság ezt a választást felebbezés folytán megsemmisítette. Amint értesültünk Orbán József városi írnok újra pályázik és valószínű, akik akkor alkalmasnak találják őt a levéltárosi állásra, ma is pártjára állanak. Hájós Ferenc rendőrbiztos aki ebben a minőségben elismert tehetségével szolgálatokat tett a közrend érdekében, szintén pályázik a levéltarosságra. Ha a választás reá esnék, Kamenár Géza a városi háznak legregyebb 10 év óta díjuoka pályázna a rendőrtiszt állásra akit erőlyessége, pontossága, megbízhatósága, testi rátermettsége egyaránt ajánlanak erre az állásra; De ha írnoki állás örededik még arra is pályázik. Mig a rendőrbiztos állásra Fűrudi János rendőrbiztos vája előléptetését, kinél nem a csekély anyagi előléptetés, mint szolgálatának elismerése volna feltüntetve a megválasztásban. Természetes, hogy így az egész díjuoki karban bizonyos általános munkakör változás állna be, aminek elintézése a polgármesteri jogkörhöz tartozik.

Javító érettségi. Ma tartották meg a nagykanizsai Felső Kereskedelmi iskolában a pótló és javító érettségi vizsgálatokat, melyre 8 ifju jelentkezett. A vizsgálat Zoru Vilmos dr. nyug. jogakadémiai igazgató és Várady Károly dr. pécsi kereskedelmi és iparkamarai titkár, mint miniszteri biztosok jelenlétében folyt le.

Ki akar rendőr lenni? Bay Ferenc rendőr kineveztetvén a Déli Vasúthoz segédkalauznak, a tanácsból a rendőri szolgálat alól való felmentését kérte. A tanács pénteki ülésén ezért utasította a főkapitányt, hogy a megüresedett rendőri állásra a pályázatot írja ki.

A Potylimalom fejlesztése. A Potylimalom kerekét gyakran beszüntetik a zakatolást. Valahányszor a kis patak vize lepad, csak hosszú vizgyűjtés után hajtja meg a malmot. Ezért a gazdája úgy akar a bajon segíteni, hogy a malmot nyersolaj motorra is berendezi. Ha nem lesz elegendő víz,

akkor csak bekapcsolja a motort és mindaddig vele hajtja a malmot, míg újra elegendő vizet nem gyűjthet össze. Ehhez a tervhez kért engedélyt a városi tanácsból.

Ki akar rendőrkapitány lenni? Zalaegerszeg rendőrkapitánya Ságy Lajos Székesfehérvár rendőrkapitányává neveztetett ki Most a megüresedett állásra Korbai Károly Zalaegerszeg polgármestere pályázatot hirdet. Az állással 2600 K törzsfizetés, 700 K lakbör és 200 K egyenruha állomány élvezete van összekötve. A pályázati kérvények f. évi okt. 26-ig nyújthatók be Zalaegerszeg polgármesterénél.

Goldmark emlék. Keszthelyen csak néhány hét előtt folytak le az egész ország részvétele mellett a Goldmark ünnepélyek. Az ünnep emlékére a nagy mester szülőházán annak relief képét örökítették meg. A házat most megvette Berényi Béla keszthelyi vállalkozó, ki az egész házat lebontja és helyébe egy kétemeletes modern palotát emel. A nagy mester emléke természetes visszakerül helyére, de esinosabban elhelyezve.

A régi huszkoronások beváltásának végső határideje. A régi vörös alapu huszkoronás bankjegyeket az osztrák magyar bank budapesti fióka 1916. év december hó 31-ig váltja be. Azontul a bankjegyek érvénytelenek.

Agyonszurta a férjét. Az alkohol már sok veszedelmet hozott az emberiségre. Legújabb áldozata egy jómódu paraszt menyecske. Major Ignée vonyarei lakos, már régi idő óta perlekedik a felesége családjával s e miatt sok perpatvar volt a házastársak között. Tegnap együtt lementek a pincébe bort fejteni. Természetes, közben alaposan felöntöttek a garatra s rövid idő múlva mindketten berugtak. Virágos állapotban ismét előszedték a válságos témát s ezen annyira felizgult az asszony, hogy férje hasába szurt a kezébe levő konyhakéssel. Az ember rövid idő alatt elvérzett. Az asszonyt bekísérték, ki mindent beállott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinészet.

* **Fedák Sári Nagykanizsán** Szerdán az arenában Fedák Sári fellép az „Elvált asszonyban”. A hír csak még úgy szájról szájra járt és a páholyok már is nagyrészt elkelték.

Csütörtökön a „Sasfiók” Edmond Rostand e klasszikus drámája, Jákó Emiliával a cinszerepben, igazán klasszikus művelzetben részesítette a műértő színházi közönséget. A Napoleonfi megható drámája há kifejezést öltött Jákó ambiciózus, minden tekintetben kiváló alakításában, Megkapós és elragadó volt halvány ifju szerepében, aki sasfiók létere végre a sorstól sujtva összetörve, elenyészik. Hangja hiven adta vissza az indulatok magas skáláját egészen fel a paroxizmusig. Valóságos erőpróba e drámának művészi alakítása. Jákó kiállotta a próbát, szereplése igazi sikeres volt. Pilsy Flambeaut a siring hű francia gránátost igazi hős erejével tárta elénk. Gyárfás II. II. Ferenc császár szerepében volt kiváló, hasonlóképen Lévy is, akit ugyan nagy ambíciója Metternich szerepében egy kicsit a megengedett határon túl ragadott.

Pénteken újra az Obsitos ment. Az elvált asszony. Szombaton este Leon- és Fall operettjét adták. A darab sikere kétségtelenül megállapítható. Telt ház előtt folyt le az előadás. A tetszés általános, a taps gyakori s a nevetés el nem

hal este. A szereplők mindannyian derekasan állották meg helyüket. A legjobbat adták mindannyian. Ha itt-ott hiba történt is, az sem az akarat működése, hanem a természeti adomány hiánya. Derengi István s Bartók Etel különös bájjal adták rövid szerepüket. A siker oroszlánrésze kétségtelen Izsó M. (Scrop kalauz), Pataky Ferenc szenilis alakításából fakadt. Tábori Frida beleléte magát szerepébe s hangja is szépen esendült. Ardó Ilonka s Faludy Károlyról azt már alig mondhatjuk. Beszédjük inkább hatott, mint énekük, mely sehogysem csengett. A kiállítás, kar és rendezés egyaránt ügyes, hatásos volt s nem kis mértékben járult az általános sikerhez.

Vasárnap d. u. Iglói diákok este Nick Carter került színre. A cinszerep Pilsy kezében volt, kinek alakítása kiváló volt. A jobb szerepek Gömörly Vilma, Jákó Amália, Lajthay és Faludy kezében voltak.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Alulírt ezennel kijelentem, hogy ha fiamnak Ferencz J. Gyula kertész-segédnek bárki bármily csekély hitelt vagy kölcsönt ad, az általam megtérítve nem lesz.

Ferencz Gyula, mint atya.

3949/tkv. 910.

Árverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sebestény Lajos ügyvéd végrehajthatónak Szántó József végrehajtást szenvedett elleni 89 K tőke és jár.; a nagykanizsai s-gégyegylet szövetkezet 92 K és jár.; Hajmási János 120 K és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék területéhez tartozó s a bakónaki 214 sztkvben 449 hrsz. háznak Szántó Józsefet illető 1/3 része 244 K, a bakónaki 1363 sztkvben 1680/5 hrsz. szántóföld és sűrű a Cserhát dülőben 299 K, az 1745/2 hrsz. rét a Sárhid berek dülőben 130 K, 1075/2 l. hrsz. erdő a nyugati erdő dülőben 16 K, bakónaki 1267 sztkvben 2036 hrsz. szőlő és kaszáló pincével az Öreghegyen 76 K becsértékben Varga János utóajánlata utóltán 1910. évi október hó 20. napjának d. e. 10 órakor Bakónak község házául hivatalból megtartandó nyilvános bírói árvesen eladatul fog. Kikiáltási ár: a 449 hrsz. ingatlanra nézve 315 K, az 1680/5 hrsz. ingatlanra nézve 415 K, az 1745/2 hrsz. ingatlanra nézve 90 K, az 1075/2 b. hrsz. ingatlanra nézve 80 K, a 2036 160 K. Az árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Nagykanizsa, 1910. évi szeptember hó 6-án.

Gózonny s. k., kir. tszéki bíró.

A Zalai Közlöny

Szerkesztősége és kiadóhivatala

Deák-tér I. sz. alatt van.

Gümőkór,
köhögés,
szamarköhögés,
influenza
esetben az orvosok
csak
SIROLIN
„Roche“-t
rendelnek.

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenvednek.
  2. Mindazok, kik üdült gégehurttban szenvednek.
  3. Asztmában szenvedők lényeges könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
  4. Skrofulás, mirtgyduzzadásos, szem- és orrkatarusos gyermekeknek fontos szere a Sirolin „Roche”.
- A táplálkozást nagyban elősegíti.

Osakiseredeti csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utánzatot vagy pótkészítményt kérünk a legbátározottabban visszautasítani.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co. BASEL (Schweiz) GRENZACH (BADEN.)

Jól jegyezd meg: csak **Ottomán-**
cigaretta-papírt, vagy hüvelyt hozz és ne engedd magad hasonló kinézésű silány minőségű utánszafoktól **tévutra** vezetni.

Ne féljen
a kolerától!

mert egy palaok

„Fiume
Cognac
Medicinal”

szavatolt valódi borpárlat

biztos hatású óvszer, a fiumei

„ADRIATICA”

Cognac-lepároló Részvénytársaság
kitűnőnek elismert különlegessége.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben.

Pályázat.

A murakeresztur—kollátszegi fogyasztási és értékesítő szövetkezet igazgatósága a nevezett szövetkezetnél üresedésbe jövő boltkezelői állásra pályázatot hirdet. — Javadalom: két szobás lakás, konyha, konyhakert s mellékhelyiségeken kívül havi 80 K, azaz: Nyolcvan korona és évi 1/2% forgalmi jutalék.

Raktári áruérték 12000 korona, s e raktárérték ellenében 2000 korona biztosíték kívánatik; az évi forgalom 30—35 ezer korona. — A horvát nyelv ismerete szükséges. A bolt 1910. évi november hó 1-én kerül átadásra.

Az ajánlatokat címére kéri

AZ IGAZGATÓSÁG.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal

• Millió háziasszonyok tisztítanak •

Globus

• Fémtisztítókivonatal •

mely a legjobb Fémtisztítószer a világon.

ALAPÍTÁSI ÉV 1832.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

NAGYKANIZSÁN.

Ajánlja, jól berendezett

K Ö N Y V D A R T Á R

mindennemű nyomdai munkák díszes és izléses elkészítésére, jutányos árak mellett.

Dévjegyek, körlapok, meghívók, eljegyzési és esketési kártyák mindig a legújabb divat szerint készíttetnek el.

Falragaszok, gyászjelentések s más sürgős nyomtatványok néhány óra alatt előállíttatnak.

Nagyon alkalmas intézet kisebb s nagyobb művek kiállítására.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
Kertész József.

Kiadja:
a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

A dohány meg a burgonya. Új szellem.

A címről olvasóink azt hiszik, hogy most valami gazdasági cikket olvashatnak, melyben e két nagyjelentőségű növénynek a betegségeiről és gyógyításáról lesz szó. Kijelentjük, hogy nem. Inkább az emberek, a társadalom betegségeiről akarunk szólni. A dohány úgy került ide a burgonya mellé címnek, mert az ember a tapasztalat szerint inkább nyúl a dohányhoz, a mérreghez, mint a burgonyához, a szegények táplálékához. Sok intézményünk van olyan, melyben még a dohány vagyis a pusztító mérge a vezérfonal és bár az okozott kár szemmel látható, azért a hasznos burgonya, az ésszerűség, megvetésben részesül.

A sok közül most az iskolai tanítási rendszer dohányját akarjuk szóvá tenni.

Mikor a kanizsai slójd tanfolyamról szó volt, Vécsey Zsigmond polgármester igazi benső lelkesedéssel karolta fel annak ügyét. Szinte apostolkodott a létrejövésén és szóbeli tehetségének javát küldte haroba, hogy a tanítókat semmi ok se tartsa vissza a tanfolyamban való részvételtől.

A tanfolyam létesült és a helybeli állami iskolai tanítók és tanítónők már szept. elseje óta odaadó buzgalommal gyurják az agyagot, kezelik a gyalut, fűrészt, furót. És gyönyörűségök telik benne. A polgármester ur pedig szorgalmasan ellátogat a munkatermekbe, hogy személt legeltesse a munkás tanítókon. Most szombaton is ott volt abból az alkalomból, hogy Gutenberg Pál a kézügyesség országos egyesületének igazgatója Budapestről is lejött és hatalmas beszéddel mutatott rá a jövő oktatási rendszerre, melynek gyakorlati szelleme ellentétben kell hogy álljon a mostani testet-lelket ölé betűn ragódó iskolai étellel.

Ez az új szellem az, a mely megkaphatta a Vécsey polgármester lelkét és amiért a slójdöt, mint a jövő iskolai élet egyik alapját olyan szeretettel karolta fel. Mert nem maradhat továbbra is így, hogy az emberiség életének a legszebb korszakát a természettől elzárva élje le.

Nem lehet az, hogy továbbra is békóba vessék a test és lélek bizonyos ferde eszméken alapuló formák, szabályok kedvéért.

Nem lehet célja a kulturpolitikuskoknak, hogy az emberiség degenerálódását továbbra is elősegítsék, hogy a szellemek produktivitását elnyomják, hogy örömtelenné, sivárrá tegyék az ifjúságunkat akkor, amikor a természet ölé az egészség, az élet kellemei, a vidámság, a tapasztalat integetnek.

Ma már csak begyepesedett, vagy rosszakaratu koponyáknak lehet elve az, hogy gyermekeinket egész nap az iskola porába és padjaiba zárassa. Csak akiknek nincs érzékük a való élet feltételei iránt, akik csak át akarják nyomorítani az ifjúságot a rabszolga iskolai életben, azok nem látják, hogy az így eltöltött diákélet után a társadalomnak folyton új kórházakat, humánus intézményeket kell alapítania, melyekben az elavult szellemtől elnyomorított testi és lelki betegeket kell elhelyezni.

Amint a polgármester ur a slójdben az iskola, a gyermeknevelés új szellemének egyik faktorát ismerte fel, úgy szükséges, hogy mindazok, akiknek a kezében a hatalom letételezett, osatlakozzanak ahhoz az egészséges szellemhez, mely az emberi szellemet nem megnyomorítani, hanem üdítő, egészségessé és produktívá akarja tenni. Ennek pedig első feltétele az, ha gyermekeinket a nap egy részén visszaadjuk az éltető természetnek, melynek ölé fakad az erő, az egészség és a szellem forrása. Itt az ideje, hogy már ne az után nyuljunk, ami a dohány mérget rejti magában.

— **Tanfolyamjelölési jelentés.** A legutóbbi közigazgatási bizottság ülésén Zalamegye kir. tanfelügyelője jelentést tett a tanügy állapotáról. Ebből megtudjuk, hogy Stridon új iskolaház fog épülni; Muraesányban 8 tanterem állami elemi iskola épül; Ráckanizsán is. Zajk községben megnyitandó áll. iskola céljaira épületet emelnek. Felsőpálfa község iskolája a murálovítól különválik. Pusztaderiesen új községi iskola nyílik.

— **A jövő évi költségvetés.** Vasárnap tárgyalták a minisztertanácsban a kereskedelemügyi tárca költségvetését s ezzel a minisztériumok költségvetése el is intéztetett. A költségelőirányzatok most a pénzügyminisztériumban eszközölt változtatások keresztülvitele céljából visszakerülnek szakminisztériumba, ahonnan ismét a pénzügyminisztérium úján kerülnek a Ház elé.

Új rend az adóhivatalokban.

Nagykanizsa, szept. 22.

A m. kir. pénzügyminisztérium elrendelte, hogy az adóhivatali ellenőrt ezentúl nem a pénztárnok, hanem a pénzügyigazgatóság minősítse. Ezzel a kormány egy évtizedeken át tárgyalt ügyet radikálisan elintézte. Az előbbi kormányok alatt is az adóhivatalok lapja éveken át küzdött eme ujtásért, de egy kormány sem akarta érthetetlen okból a kérelmet teljesíteni. A jelenlegi kormány azonban rövid idő alatt belátta, hogy az államvagyron biztonság okáért szükséges az ellenőr teljes függetlenítése s minden huzavona nélkül néhány szóval megoldotta a fontos kérdést.

Eddig az ellenőrt maga a pénztárnok minősítette s így az ellenőr, kinek kötelessége a pénztárost ellenőrizni s ki a pénztárnokkal a pénzekért és az egész hivatal működéséért egyetemlegesen felelős, sokszor igen furcsa és kényes helyzetbe jött. Mert ha kötelességének meg akart felelni az ellenőr s jogait a pénztárnokkal szemben is érvényesíteni akarta, a pénztáros kényes természetű ember volt, könnyen megesett az, hogy gyarlóságából az ellenőrt eljlesztette a munkálkodásától s az ellenőr a bosszútól való félelmében sok esetben visszavonult.

Hallgatott, mert attól félt, a pénztáros rosszul fogja minősíteni és ez által elrontja karrierjét. Ez még esetleg kipótolható volna. Voltak azonban oly pénztárosok is s sajnos, kik igen sokan hozzányultak az állampézüéhez (ilyen legutóbb a marcali eset) s az ellenőr, mert nem merte kötelességét teljesíteni teljesen ártatlanul börtönbe került, vagy legjobb esetben elvesztette állását. Ez olyan régi Bach korszakbeli cafrang volt a mikor a Steuercassier félisten volt a kerületben és annyit zsebelt be a pengő magyar pénzből a mennyi jól esett.

Az új pénzügyminiszter gyorsan belátta azt, hogy ez tarthatatlan helyzet s hogy csak az képes ellenőrizni, a ki attól, kit ellenőriz független.

Végre egészségesebb viszony állott be az ellenőr és pénztáros között. Mert a pénztáros most respektálni fogja az ellenőr helyzetét, tiszteletben fogja tartani véleményét s törekedni fog arra, hogy az ellenőrrel egyetemben működjen. Az ellenőr pedig nyugodtabban fogja végezni kötelességét, mert nem kell attól tartania, ha jogait érvényesíti, esetleg saját magának árt. Ebből kiviláglik a mostani kormány intenciója, hogy mindenhol tiszta és pontos munkát kíván s tiszteletben tartja az egész érvényesülést.

Hospes.

Hogy mersz nekem más egyebet

hozni, mint a **kipróbált**

„OTTOMAN” - cigarettapapírt vagy hüvelyt!

Épülő Nagykanizsa.

A városi építészeti bizottság tegnap délután gyűlést tartott Knortz György elnökelete alatt. Néhány kisebb épületre adott a bizottság engedélyt. Azután Bettelheim Siegfried beadványa került tárgyalás alá. A kérvény ugyanis arról szól, hogy a Hajós-utca déli oldalán elterülő körülbéli 21 ezer négyszög ölnyi területnek szabályozását, utcanyitást, csatornázást, kövezést és közvilágítással való ellátását kéri a várostól, hogy ott 100—150 házról álló városrészt épülhessen.

A bizottság körében magas színvonalú, tárgyalagos vita indult meg. Tekintetbe vették, hogy a Hajós-ut és Sétatér között, a Csengeri-uton a Blau és Babócsai-féle telkek, a ferencesek és uradalmi majori telkek, Arany János és Rákóczy-ut között, Teleki-ut és Atilla-utak között, Királyi Pál-utcai, József Főherceg-utí és egyéb telektömbök oly tág tért nyitának az építkezésre, annyira kielégítenek mindenféle igényt fekvés és érték tekintetében, hogy simmikép sem tartják a város érdekében állónak a szabályozási vonalon kívül eső telteken való építést, mind addig míg az említett és fel nem sorolt telkek, melyek a szabályozási vonalon belül esnek beépítetlenül állanak.

A külterjes terjeszkedése a városnak ugyanis már károsan érezhető a köztisztaság, közrend tekintetében. Annak ok nélkül való fokozása a város érdekei és szépségei szempontja ellen való. Ez okoknál fogva a kérvény részletes tárgyalásába a bizottság nem bocsátkozott és a kérelmet a képviselőtestületnek nem véleményezi.

HIREK.

A. kisasszonyhoz.

Szép vagy. Piros rugalmas ajkad
Megmozdít sok férfi szívet,
De nincs is aztán egyéb rajtad.
Sivár a lelked és hideg!

Te szemnek tetsző szép szabályos
De illat nélküli virág,
Neked hódol az egész város
S nincs egyetlen igaz bírád!

S tetejébe még dalt szeretnél
Epedőt, édest, lángolót,
A felkérésed szent tűzénél
Sutkézre hű valód.

De szobor elé nem hajolhat
A szív, hisz élő s fiatal
S dalra bár olyan könnyen olvad,
Számodra nincs se bók, se dal!

Hítvány ékszer a hó nyakadra;
De nem dalból gyöngyfüzért,
A Dalnok téled megtagadja,
Mihez a szíved úgy sem ért!

* * *

A dal az égnek ritka, drága,
Kegyelmes, szent ajándéka,
A hely, hova az Isten szánta:
A hősök fényes homloka

darázs.

Mozi...

Kisvárosi vendéglő.

— Jelenet. —

Vendéglős: Ez az ember elüzi összes vendégeimet és én eltűnjem ezt azért, mivel 3 liter bort ivott meg nálam. Izidor! Izidor! Vezesse el ezt az embert!

Tamás, lókupec: Én nem bánom, két lovat eladtam, 100 koronát nyertem, 20 koronát elittam. Éljen a 48!

Izidor, háziszolga: Hallja, Tamás ur, egy olasz tiszt keresi a lovak miatt. Meg akar magával alkudni.

Tamás: Alkudni? Hol van az az olasz? Majd adok én neki alkudni!

Izidor: (Elvezeti. A vendéglős kezeit dörzsöli örömeiben.)

Barna Pál dr. városi orvos megjelenik a kapuajtóban és odaszól a vendéglősnek: **Hát meg kell vizsgálni az udvart. Mennyi disznót tart?**

A vendéglős: Mennyit? Hármat.

Barna dr.: Biztos?

A vendéglős: Persze, hogy biztos.

Barna dr.: Mert, ha többet tart, fel kell jelentenem a kolera miatt

A vendéglős: Az én udvarom tiszta.

De ha épen akar, mondok én Önnek száz udvart, ahol annyi a szenny és a piszok, hogy öröme lesz feljelenteni.

Barna dr.: Nekem, ne mondjon semmit, én nem vagyok kíváncsi és én legjobban örülök, ha békében hagynak. (Elmenőfélben.) A szobaleánynak meg mondja meg, hogy minden héten kétszer jöjjön el vizitre, mert már megint van egy eset.

A vendéglős: Csak egy? Hisz az nem sok. Majd elküldöm,

(Egy automobil robog be a kapun. Az utca ifjúsága utána iramodik. A kapuszin megtelik emberekkel. Óriási zaj! Két városi rendőr kiszorítja a közönséget. A városban hamis hírek kelnek szárnyra nagy szerencsétlenségről. A kávéházi terasz kiürül. A tüzoltóság kivonul.) **Elektra.**

— **Katonai áthelyezések.** A honvédelmi miniszter Wozary László soproki 18. honv. gy. ezredbeli alezredest a nagykanizsai 20. honvédegyalogezredhez, dormándi Dormándy Henrik 20. honvéd gy. ezredbeli vezérkari őrnagyot, vezérkari szolgálatra a honvéd főparancsnoksághoz Bpestre és Biffi Ferenc vezérkari testületbeli őrnagyot a honvéd tájékoztató tanfolyam tanárát N.-kanizsára helyezte át.

— **Gyászhir.** Mely részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Özv. Armbruszt Nándorné szül. Wajdits Viktoria mint neje a maga, úgy özv. Horváth Jánosné szül. Armbruszt Katalin mint nővére és a széleskörű rokonság nevében szomorodott szívvél tudatják a felejthetetlen jó férj, fivér és rokonnak Armbruszt Nándor ny. m. kir. őrnagy f. évi szept. hó 20-án este 10 óraker, életének 80-ik boldog házasságának 41-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült let-me f. hó 22-én, d. u. 4 óraker a központi temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra fog helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozatot az elhunytak lelkiüdvéért folyó hó 22-én reggel fél 10 óraker fog a Székesegyházi plébánia-templomban a Mindenhatónak bemutatni. Kelt Pécsen, 1910. szept. hó 21-én. Aldás lebegjen porai felett! Nevezett hosszabb ideig volt városunk lakója. Elhunytat a Mantuano és Wajdits családok gyászolják.

— **Népszámlálás megindítása.** A vármegyei lap legutolsó száma a népszámlálás keresztülvételéhez szükséges utasításokat tartalmazza. A mostani népszámlálás rendkívül fontos, amennyiben ebből fogja a kormány az új választási törvényhez szükséges adatokat beszerezni. Azért már a belügyminiszter különös lelkiismeretes munkára utasítja a hatóságokat.

— **A palini iskola.** Évtizedekig olyan volt, mint a Mohamed koporsója. Eg és föld között lebegett. Vagyis boldogult Magassi bátyánk — az Isten nyugasztalja meg — csak most a menyországban, mert bizonyosan oda jutott — tudta meg, hogy ő tulajdonképpen községi iskolai tanító volt. Annyira szerette a község is meg az uradalom is, hogy mindkettő a magáénak vallotta. Fizetést is adtak neki, hogy tisztességesen megélhessen belőle. De az iskola árszágra jutott már két éve. S „hej azóta csak but látott, hogy a gazda sirba szállott.” Nem kellett ez a szegény iskola se a községnek, se az

uradalomnak. Azaz, hogy az iskola kellett mindegyiknek csak a fentartási költségtől akart mindenik megszabadulni. Most végre rendet teremtett ez ügyben Ruzsicska Kálmán dr. Zalavármegye buzgó tanfelügyelője és Palin községe, mely végre kimondta, hogy az iskolát a község tartja fenn államségellyel. A kir. tanfelügyelő f. hó 19-én megjelent Palliban Dienes Sándor szolgabíróval és az iskolahelyiség ügyét is rendbe hozták, amennyiben ennek céljaira egy házat szereztek megvételre, mely a jövő év április 1-én célszerűen átalakítva fog átadni az iskola rendeltetésének. Együttal a bérházban működő tanítót is meglátogatta a szolgabíró kiséretében a kir. tanfelügyelő és megnyugvással távozott onnan. Jól esett tapasztalni, hogy a kis faluban a nép hozzá van szokva a rendes tanítási idő megtartására. Már szeptember 5-ike óta rendszeresen járnak a gyermekek az iskolába, Borbély Gyula fiatal tanító helyes működésének nyomai már észrevehetőek voltak.

— **Mohácsról Nagykanizsára.** A kolera egyik fészkeből; Mohácsról tegnap az itteni tárházakba néhány vagon arpa érkezett. Tekintve, hogy éppen a Dunán járóegyzősöket, azok utasait és rakományait tartják a járvány terjesztőinek, nagyon figyelemre méltó ez a gabona szállítmány, mely sok helyen és kézen, zsákokon ment keresztül. Nem tudjuk, hogy az a kocsiakomány az elindulásakor volt-e dezinficiálva; és a közbeeső állomásokon fertőtlenítés nélkül vesztegelt-e a kocsi, meg a vonat személyzete. Mert ilyen rakomány a vonattal és embereivel együtt kiválóan alkalmas arra, hogy a kolera új meg új állomásokat teremtsen. A hírt kereskedői körökben kolportálták. Tudósítónk felkereste Deák Péter főkapitányt, hogy a hír valódságáról meggyőződést szerezzünk. A főkapitány urnak tényleg tudomása volt a szállítmány érkezéséről és a városi orvos utján intézkedett, hogy megőrközés esetén a rakodó munkások alapos dezinficiálnak vettessenek alá.

— **Előadások a koléráról.** A kerületi munkásbiztosító pénztár orvosai a pénztár tagjai részére népszerű előadást tartottak a koléráról és az ellene való védekezés módjáról — Kaposvárott tuduillik. Nem ártana, ha valami ilyesmi Nagykanizsán is történnék, mert a plakátokat bizony nem igen érnek rá a munkások elolvasni.

— **Irnok és kocsis.** Békés megye Kőröstarcsa községben négy irnok van. Aki nekik egyenkint 800 K évi fizetésük van. Mig Karánsebes egy községi kocsist keres évi 800 K fizetéssel lakással, fűtéssel és villágítással, ruházattal, meg 3 évenként 60—80 K korpótlékkal. A négy irnok folyamodott a község képviselőtestületéhez, hogy emelje fel fizetésüket 1000 koronára. Elutasították a szegény páriákat, kik azonban fellebbezést adtak be. Ebben egy kimutatást mellékeltek, hogy egy három tagu családnak mennyi az évi nélkülözhetően szükséglete. A jellemző kimutatás ilyen: Lakbér 150 K, 40 kenyér 80 K, napi fél kiló hús 219 K, fűtés 104 K, bolti kiadások 240 K napi 1 1/2 liter tej 65 K, piaci árak 60 K, zsir hetenkint 1 liter 114 K, világítás 43 K, ruha 240 K, cseléd 96 K. Összesen tehát a legminimálisabban számítva 1400 K-ra van szüksége egy három tagu családnak, ha nem akar nélkülözni.

— **Uj uradalmi főtítkárr.** Mint Keszthelyről jelentik dr. Dezsényi Árpád halálával megszűnt uradalmi főtítkári állásra, gróf Festetics Tassiló dr. Lénárd János ügyvédet dr. Lénárd keszthelyi közjegyző fiát fogja kinevezni.

— **A hévizi villamos mégis meglesz.** Ismeretes dolog, hogy a vármegye folyó hó 12-én leszavazta a hévizi villamoshoz való hozzájárulást. A határozat Keszthelyen nem jó benyomást keltett, mert biztosan remélték, hogy a vármegye a két fürdő fellendülése érdekében nem fog elzárkózni a hozzájárulástól. A hiányzó összegeket azonban a keszthelyi kereskedők és iparosok fogják jegyezni s így tavaszra mégis meg lesz a villamos.

— **Uj lap Keszthelyen.** Mint a Keszthelyi Hirlap utolsó száma írja, Keszthelyen új lap fog létesülni. Az irány s a szerkesztők azonban még ismeretlenek.

— **A kereskedelmi bank új üzletei.** A kereskedelmi bank nagykanizsai fiókja megszerezte és biztosította magának az alsólendvai esernyőgyár és a somogyberzencei botgyár tulajdonjogát. A két gyár gyártmányának eladási jogát is nagykanizsai fiók fogja intézni.

— **Uj pénzügyi felügyelői kerület beosztás.** A pénzügyminiszterium 1910. október 1-ével a zalaegerszegi pénzügyi kerületet a pécsi felügyelőséghez osztotta be.

— **Megüresedett állások.** Szabó Jenő kaszthelyi járásbírói irnok hasonmindségben áthelyeztetett. Az irnoki állásra pályázat hirdették. Derencsey Pál zalaegerszegi díjnok kineveztetett Nagymártonba irnoknak. A díjunki állásra pályázat hirdették. Márton Lajos nagykauzissai adóhivatali segédellenőrré neveztetett ki Keszthelyre. A segéd-állás adótitkár lesz betöltve.

— **Janika vizsgálják.** No Jankó, meg tudod-e mondani, mi a legdrágább kincs az embernek?

— Az egészség.
— Nagyon jó; tehát mire kell legjobban vigyázni?

— Az Eszterházy-cognakos üvegre, mert ha eltörjök, apa agyónt...

— **Vásári tolvajok.** A környékbéli vásári tolvajok a tegnapi hetivásárra is belátogattak Nagykanizsára. Éppen akkor sikerült hármat elcsipni mikor az olcsó portékán osztozkodtak. Kerekes Józsefné és leánya Kerekes Erzsik meg Takács Anna gelsei lakókat azonnal a rendőrségre vitték, hol a lopásban való részeségüket és az osztozkodást beismerték. Deák Anna kilimáni lakosnak azonban sikerült megugrani és a lopott tárgyakat eltüntetni; csak ma állította elő a rendőrség. Egyelőre konok tagadásban van és becsületességét hangoztatja egyre. A rendőrség mind a négy ellen megindította a nyomozó eljárást. Több kereskedő felismerte portékáit a lopott holmik között. Németh Károly cipész is ott bukkant rá egy pár új cipőjére.

— **A illetékek esedékessége az exlex után.** Az adóhivataloknál fizetendő illetékek az exlex megszűnésétől 30 napra váltak esedékessé, tehát 1910. szeptember hó 13-ával. Ezentul kamatot kell fizetni.

— **Csalás.** Nehéz munkát adott egy agyafurt család a keszthelyi rendőrségnek. Folyó hó 2-án a keszthelyi kir. adóhivatalnál jelentkezett egy kék zubbonyos lakatos lagény s kérte Sárvári József nyugalmazott tanító havi nyugdíját. A pénztárnok a járandóságot kifizette. Egy óra múlva, a nyugdíjas felesége, ki rendszeren bejárt a hivatalba a nyugdíj felvétele céljából megjelent, hogy a pénzt átvegye. A pénztárnok értésére adta, hogy a pénzt felvették. Az asszony kétségbe esett s kijelentette, hogy a pénz felvételével senkit sem bízott meg s nem is tudja senki a városban hogy neki nyugdíj jár. A honyodalmas ügyet a rendőrség vette kezébe, de dacára a szorgalmas kutatásnak eddig nem került közre a zseniális család.

Öantani tanár, a nápolyi királyi egyetemi klinika híres vezetője. tudományos előadásaiiban a következőképen nyilatkozik:

„En a természetes **Ferencz József-késérüvizet** **cutorbajban** szenvedő belegeimnél, a kik szigorú kezelés alatt állanak, kitűnő eredménnyel alkalmazom. A Ferencz József-víz éhgyomorra használva, javítja az emésztést és teljesen pótolja a karlsbadi természetes ásványvizeket.”

Az ásványvízkereskedésben kifejezetten valódi „Ferencz József“-késérüvizet kell kérni; a hol pedig nem kapható, onnan legjobb közvetlenül a Ferencz József-késérüvizforrások szétküldési igazgatóságához. Budapest, fordulni.

KÖZGAZDASÁG.

— **A tejlefölöző** Már a neve se szép. Mintha a tejfölt le akarná a mi tejünkől fölösni, hogy nekünk csak a savója maradjon. Hál körülbelül úgy lesz, ha a tekintetes városi tanács figyelembe nem veszi a városunkban dühöngő drágaságot és meg nem tagadja az engedélyt az Agrícola Molkeritől, mely állítólag 3) ezer liter tejet akar naponként a fogyasztók tejes csészéjéitől elvonni. F. hó 19-én

volt a helyszíni szemle a Sörgyár vendéglőhelyiségében, melyet a gyár céljaira akar átalakítani. A szemlén jelen volt Deák Péter főkapitány, Király Sándor v. mérnök, Perger Károly v. jegyző és dr. Goda Lipót v. orvos; a sörgyár részéről dr. Rotschild Jakab ügyvéd, a gyár képviseletében dr. Friedl Ödön ügyvéd. A meghívott szomszédok részéről csak a déli vasut volt képviselve egy ügyvéddel. A helyiség ellen kifogás nem emeltett sem tűzbiztonsági, sem egyéb tekintetben. A gyár ügye most a városi tanács elé kerül, mely mint első foku iparhatóság fog az ügygel foglalkozni. Bizton hisszük, hogy a tanács tudatában lesz annak a felelősségnek, mellyel a város fogyasztó közönségének érdekeit védelmezni tartozik és nem fog engedélyezni oly gyárat, mely a közéletmezés egyik legfontosabb cikkét fogja drágábbá tenni annélkül, hogy abból a városnak és a lakosságának kellő ellenszolgáltatást nyújtana

— **Birtokeladás.** Gróf Festetics Tassiló a zalaszentjáni, zalaszentlőrinci, ollári, szepetki, nagypáli, bahóti alsó és felső bahóti határban fekvő mintegy negyvenezer holdnyi birtokát egyes parasztagdák közt felparcellázta. Jelentős esemény a birtokparcellázás, melynek mélyebb okai vannak. A legújabb kor bölgyege rajt van az eladáson: Nem a szükség hajtotta a nagy urat arra, hogy ősi birtokát elszakadjon, hanem a birtoktalan paraszt követel földet, hogy megéljen. Nem hajlandó többé 200—300 korona évi bérért s dohos lakásért életét feláldozni, hogy annál több jusszon a milliomosnak bakaratra és roulette. Rá jönnek ami dzsentriek és arra, hogy birtokot manipulálni Ostendéből, Alexandriából nem lehet; csak késő ne legyen

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinészet.

Az őszi színi szezon végére ért. Hétfőn az Erdészleány, kedden a Luxemburg grófia vonzott elég szép számú közönséget, tekintettel a félélyárakra.

Szerdán este Fedák Sári vendégfelléptével az Eivált asszonyt adták. Fedák Sári amióta Kanizsa szomszédságában földbirtokos és amióta négyesületi báljainkon megjelenik, kedvence a közönségnek. Alig hogy híre ment az ő fellépésének, bár kétszeres helyárakat szedetett Kövessy, minden jegy elfogyott, úgy, hogy az aréna teljesen megtelt baráti érzelmi közönséggel. Fedák Wander Loo Gonda szerepében elragadta a közönséget, mely nem fukarkodott az elismerés zajos nyitvánításától. Fall Leo szép melódiáit olyan bájos mozdulatok ha kísérik, mint a Fedákéi, a hatás csak igazzó lehet. Fekete szűk bárszony tolettjében olyan volt, mint egy párisi divatmodell, chanteclair kalapjában elragadó volt, hosszú uszályos fehér selyem tolettje kiválóan klemelte a junói termestet. Mosolya, kacagása, minden mozdulata a játékának pöz nélküli természetes volta a nagy művészt esodáltatta bennünk. Centruma volt Fedák az óvációknak ez este, de azért Tábori Friga (Jana) előkelő tehetsége mellett is zajosan tüntetett a közönség. Faludy Károly, Izso Miklós, Abonyi Tivadar mint méltó partnerek oldották meg feladatukat. Pataky Ferenc (Jana atya) mint mindig, kiváló művészettel alakította meg szerepét. Bartók Etel és Derengi István kisebb szerepükben is tehetségük javát adták. Egyszóval az est erkölcsileg és anyagilag is fányos volt.

Ma a Csituly szívem bohózzattal vesz bucsút a társaság Nagykanizsától.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Azon igazán nincs mit csodálni.

hogy Fay valódi szodeni ásványpasztillái olyan jótévő hatást tesznek a nyak, nyálkártyáira, a gége és mellékesen a gyomor nyálkártyáira is. A szodeni forrásokban levő só különleges szer a légző szervek bántalmait ellen és a savaknak a gyomorban való felgyülemése orvosilag megállapított jó hatást tesz. Ebből következik, hogy Fay valódi szodeni pasztilláinak sohasem szabad egy háztartásból sem hiányoznia. Egy doboz ára csak 1 kor. 25 fillér és minden idevágó üzletben kapható. Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien IV|I Grosse Neugasse 17.

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappan valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjeggyel!

„Berson“

gummisarkok még is a legjobbak! Mindenütt kaphatók.

Ne féljen
a kolerától!
mert egy palack

„Fiume
Cognac
Medicinal”

szavatolt valódi borpárlat

biztos hatású óvszer, a fumei

„ADRIATICA”

Cognac-lepároló Részvénytársaság
kitűnőnek elismert különlegessége.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal

Globin
a legjobb crême czipők

tartós fénnyesítésére
a bőrneműeket
puhítja és hosszú
időre megőrzi.
Mindenütt kapható.

Pályázat.

A murakeresztur—kollátszegi fogyasztási és értékesítő szövetkezet igazgatósága a nevezett szövetkezetnél üresedésbe jövő boltkezelői állásra pályázatot hirdet. — Javadalom: két szobás lakás, konyha, konyhakert, s mellékhelyiségeken kívül havi 80 K, azaz: Nyolevan korona és évi 1/3% forgalmi jutalék.

Raktári áruérték 12000 korona, s e raktárérték ellenében 2000 korona biztosíték kívántatik; az évi forgalom 30—35 ezer korona. — A horvát nyelv ismerete szükséges. A bolt 1910. évi november hó 1-én kerül átadásra.

Az ajánlatokat címére kéri

AZ IGAZGATÓSÁG.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasút-, posta-, távirda- és telefon-Állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait,
hurutokat, diabéteszt, köszvényt,
csúzt, csonttöréseket, gyermek-
és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyha-
sós, jód tartalmú hávvíz

IVÓKURA. | SZÉNSAVAS
NÉVVIZFÜRDŐK. | FÜRDŐK.
VIZGYÓGYINTÉZET. | INHALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.
Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

Mi a

**Dr. Oetker-féle
sütőpor?**

A

Dr. Oetker-féle sütőpor

egy tökéletes, higienikus, az orvosok által legmelegebben ajánlott élesztőpótszer!

Egy csomag ára 12 fillér és egy 1/2 kg. számára élesztőerők tartalmaz. Mindenütt a legjobb fűszer és drogua-üzletekben a számtalanszor bevált receptekkel egyetemben kapható.

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az

ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognacgyár két Egrot-féle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség tudja, mivel védekeznek a

kolera ellen.

✦ Ez a magyarzata a rendkívüli nagy fogyasztásnak. ✦

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:

Budapest, V., Csáky-utca 14. sz.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvas szerkesztő:
Kertész József.

Kiadja:
a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

A koleraveszedelem tanulságai.

Jelek szerint a veszedelemnek sikerült gátat vonni s a kolera elszigetelve marad. Reményünk alapja egyrészt az, hogy még ott is, a hol preventív intézkedéseket kell tenni, a hol a kolera asiatica egy-egy esetét konstatálják is, — ott is sikerül utjába állani az öldöklő kórnak; de másrészt különösen erősbül a reményünk, hogy hazánkat s egész Európát elkerüli a veszedelem a miatt, hogy noha Olaszország volt góca a kolerának, a sűrűn lakott, piszkos, egészségtelen lakásu nagy olasz városok is megkíméltettek s a kolera Olaszországban is elszigetelődött, tehát ott is a hol még a pauperismus is melegágya az emberpusztító kórnak.

Mintha tehát a koleráról való cikkezés nem volna aktuális? Usalódunk. A félelmes ellenség még mindig tátogatja felénk rémes arulatját; ám ha hátat fordított volna is, egyet kétségen kívül elárult fenyegető jelentkezése. Gondoljunk azokra a hatósági kiáltványokra, amelyek a kolera ellen való védekezés jegyében megszólaltak. Mily beszédek és mily jellemzők a mi higienikus viszonyainkra. Hogy a szemét és hulladékot takarítsuk el, hogy levezető csatornáink ne legyenek bacillus-melegágyak és egész atyafiság ebből az elemi figyelmeztetésekből.

Rettegve gondolunk utcáink miazmás pocsolyáira, csatorna rendezetlenségünkre,

egésztelen vizünkre s általában azokra a keleti stílusu higienikus viszonyokra, melyekben leledzünk s melyek csak ilyenkor, a járvány imminens veszedelme idején állítják ég felé hajunkat.

De helyesen van-e ez így?

Dehogyan is van helyesen! Nagyon is helytelenül van. Olyanforma a mi állapotunk, mint azé a háztulajdonosé, akit örökösen aggaszt a tűzveszedelem elkövetkezhetése, de azért állandóan halogatja a házat tűz ellen biztosítani.

Nálunk is a veszedelem gondolatára sok embert emésztett a gond nemcsak az egyes házakban mutatkozó egészségellenes állapot miatt; de a közre tartozó minősítetlen rendezetlenség, ázsiai állapot miatt, amelyhez ha hozzávesszük piacainkra hordott és közlelmezésre szánt, az egészségnek valóban hadat üzenő hamisított, értelen, vagy megromlott piaci árucikkeket, — nagy osodálkozással kell egy kis, de gyanus jellegű szójátékkal megjegyeznünk, hogy ilyen ázsiai állapot között az ázsiai kolerának szinte nem is lett volna szabad minket elkerülnie.

Ha csak azt érnék el, hogy a piaci közrendészet javulna, ha a piacra elárúsítás céljából behozott élvezhetetlen s egészségtelen cikkeket kíméletlenül elkoboztatnának, nem sajnálnók a kicsiny ijedelmet. Ha a magisztratus annak a tudatára jutna, hogy a legnagyobb érték gondozása mégis az

emberélet, az egészség védelme, már szinte örülnünk kellene, hogy egy kissé a kolera asiatica megfordítására ösztökélve a hatóságot a mi ázsiai higienáinknak.

Legyen ennyi hasznunk a kolera veszedelem híréből. Akkor jajgatni, mikor a házunk leégett, az együgyű kárvallott módszer: a veszedelemnek kikerülése, a férfias és a szükséges. Mivel pedig maguk a köz-tisztaságra és a közegészségügyi téren történő permanens tennivalókra vonatkozó törvényünk és szabályzataink is felette lazák (a meglévőket sem tartják be) gondoskodnunk kell, hogy a legjobban értékelt kincs védelme: az emberi egészség több gondal és féltékenyebben óvassék.

Ha mindezek az évtizedes mizériák orvosoltatnának: az idei nyár után ijesztető kolerahírek ijedségeért jó kárpótlást kapnánk.

De félünk tőle, hogy a mi keleti fatalismusunkkal mégis csak inkább bevárjuk — a ház leégését!

Nagykanizsa r. t. város utrendőri szabályrendelete.

Az 1908. évi aug. 24-én tartott közgyűlésen alkotott utrendőri szabályrendeletet, tekintettel arra, hogy a B. M. e. szabályrendeletéről a mai napig sem nyilatkozott, az 1879. évi XI. t.-e. V. szakaszának rendelkezéséhez képest életbeléptette a v. tanács.

Szóljegyzetek a szécsényi tragédiához.

Budapest, szeptember 25.

Mint minden nagy drámának, úgy a szécsényi tragédiának is meg vannak a maga kis tragikomikus felvillanásai, melyeknek komikuma éppen a dráma hatalmas hullámzása által vetődik felszínre. Mások ezeket az apró kis mozzanatokot talán észre sem vevődök, de most, amennyiben e mozzanatok a drámába, mintegy a fekete háttérben a világos színpontokat képezik, annál észrevehetőbbek.

Ha végig lapozzuk a nagyobb stílus házasságtörési tragédiákat, mindegyikben képviselve van egy bizonyos lérfitypus: a csábító-é. Ezt az urat fekete szokták mázolni, ravasz, körmönfont eselszövőnek szokták „beállítani” a házasságtörések gyors fényképészei, olyanoknak, akik az ártatlan gyerekaszonykát behálózják, megerjítik, a tisztán égő családi tüzhelyet bemocskolják stb. stb.

És az asszony? Istenem az asszony az naiv, buta és hiszékeny asszonyka, akinek ez a fekete lelkü ur elcsavarja a fejét. Ezt az urat egyszerűen agyonlőni nemcsak joga, de a társadalmi egyensúly érdekében, szinte kötelessége a férjnek.

Hát kérem szépen! Nem egészen úgy van ez a dolog. Ez a fekete ur talán mégsem olyan nagyon fekete és az a naiv gyerekes kis asszonyka talán mégsem olyan nagyon naiv. Talán van neki is egy kis része fejeleskeje elcsavarásában. Talán inkább a csábító ur a gyerekes, a könnyelmű! Istenem, ő nem esküdött örök hűséget az oltárnál senkinek sem őt nem kötik a gyerekek senkihez, ő csak élvezni

akarja az életet ott, ahol lehet. És ez kérem nem bűn, ehhez mindenkinek joga van. Nem azt akarom ezzel bizonyítani, hogy maga a házasságtörés nem bűn, hanem csak azt, hogy nem a csábító ütközik bele az ethikai jogrendbe, hanem a házasságtörő asszony. Ő a fekete lelkü, ő a körmönfont, a ravasz. Vagy talán ő is csak könnyelmű? Lehet, de akkor a hibát magában a rendszerben a házasság intézményében kell keresni.

Önkéntlenül is a tollamra tolul az a kérdés, hogy vajon minlen ember rátermett-e a házasságra? Mert ma már bizony a legtöbb házasság, mikor összekovácsolják gazdasági érdeken alapul és az, aki az életnek leghatalmasabb mozzanatát, a házasságra lépést úgy tudja elintézni, hogy elővesz egy darab papírt s egy ceruzát és számol, az bizony kell, hogy rendelkezék oly esomó éleslátással és hidegvérrel, hogy a számításait el ne hibázza. Aztán azok a számoló művészek, akik látszólag oly hidegvérrel számolnak, rendszerint megfélemlenek egy tényezőről; ez a tényező, amint hogy ezt az írók szeretik nevezni a szív szava, én azonban inkább azt szeretem hiinni, hogy ez a test, a vér, a hús szava. És hogy ez a szózat milyen erős, milyen harsogó, milyen velőtrázó tud lenni, arról azt hiszem, nem kell e helyen bővebben szölaom.

Látjuk, hogy a tisztán gazdasági alapokra épített házasság nem mindenki hajlamaink felel meg s bizony sokszor inog meg ez az alap s rántja magával a reá épített kívül csillogó, belül annál penészebb épületet.

Tehát máris két részre oszthatók a házassaladók, a szerint, hogy vajon elleut tudnak-e állni a

tulnyomólag gazdasági alapokon épülő házasságban a testi élvezetek csábításának, vagy nem. Nyilván azok, akik nem tudnak ellentánni, nem is alkalmasak az ilyen házasságra. S mivel, amint hogy azt már fentebb említettem, sajnos a házasságok legnagyobb része, különösen a polgári középosztálynál gazdasági motívumokra épül, könnyen megérthető, hogy az ily házasságokra alkalmatlanok száma mily nagy.

De nemcsak a gazdasági alapon épülő házasságra, hanem a szerelmi házasságra is igen sokan alkalmatlanok. És ez érthető is.

Egy 18—19 éves lánynak, akinek habár némileg érett is, semmi néven nevezendő élettapasztalata nincs s az egész élettudását a leányszobák rózsaszínű álmaiból és holmi szentimentális regényekből meríti, bizony nem nehéz a fejét elcsavarni. Most már, alig tartom elhihetőnek, hogy ez a tapasztalatlan kis gyereklány, ki tudja választani magának azt a férfit, aki neki egy hosszú életen át úgy szellemileg, mint fizikailag megfeleljen, aki a házasságról szőtt álmaiba legalább nagyjából beleilleszkedjék. Mert az csak természetes, hogy a férfi, udvarló vagy vőlegény korában lehetőleg a legelőnyösebb oldalról mutatkozik be kiválasztottjának: a gyengéi csak később kezdnek kibontakozni, mikor a fiatal asszony már nem segíthet magán.

És ez az eset t. i. hogy a fiatal asszony az urát a házasság megkötése után ismeri csak igazán meg, a házasság teljes zavartalan boldogságát már eleve kizárja. És esetben a házasság aztán már csak érzéktelen alapulhat.

Ha most tekintetbe vesszük, hogy a friss, egészséges leány nemi éhsége szinte csillapíthatatlan,

A szabályrendelet a következő:

1. §. Nagykiszta r. t. városi belterületén nyitott összes utcák, terek és sétateretek közutaknak tekintendők és mint ilyenek a forgalom biztonsága, az utat tartozékainak, az úton levő műtárgyak és ezek berendezéseinek védelme az 1890. évi I. t. c. III. fejezetében meghatározott módokat szerint történik.

2. §. Az 1890. évi I. t. c. 115. 133. §§-ban megkívánt engedélyeket a város belterületén elvonuló összes utakon, beleértve az állami és törvényhatósági utakat is, a városi mérnök meghallgatásával, a rendőrkapitány adja meg, ki azonban ha állami vagy törvényhatósági útról van szó, az engedélyadásról a kir. Államépítészeti hivatalnak annak helybeli közegei útján értesíteni tartozik.

3. §. A házak és beltelkek mellett elvonuló gyalogjárók az utestűnek az 1890. évi I. t. c. 125. §-ban felsorolt tartozékai közé számítandók.

4. §. A ház és telektulajdonosok tartoznak a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkokat telkük, vagy házuk vonalának hosszában a mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerint megásni, vagy kövezt vízfolyókákat készíteni, azokat folyton tisztán tartani, ezen vízlevezető árkokon keresztül telkük kocsibejárójánál hidat építeni, azt jókarban tartani, nemkülönbön kötelesek a ház és telek tulajdonosok házuk és telkük utcai vonalának a gyalogközlekedésre saát egész részén a szerbtövis, gypert és egyéb dudvát rendszeresen kiirtani.

5. §. A járdákot kocsizni, lovagolni, kerékpározni, taligát vagy targoncát tolni vagy húzni, terhek szállítani, azokon lábost jóságot hajtani, vezetni vagy megállítani nem szabad.

6. §. Járdára vagy a járdán kívül eső tőrről semmi nemű tárgyak ki nem rakhatók, létrák és terjedelmes tárgyak a járdán nem vihetők. Tilos a járdáknak, utaknak és köztereknek mindennemű a forgalmat akadályozó magán célokra való elfoglalása.

Kereskedők árúikat a gyalogjárón esak a fal mellé, országos és heti vásárok alkalmával kirakhatják oly módon azonban, hogy ezen kirakott tárgyak a szabad közlekedést ne gátolják.

Állandó kirakatok felállítására járdákon a rendőrkapitány hivatal meghallgatásával megállapított évi bérfizetés mellett a városi tanács ad engedélyt.

A kereskedések előtt oda berakítandó cikkek a közterületen 3 óra n túl nem tarthatók. Tükörök az utcán bordva lútkarandók.

7. §. Ott, hol a forgalmi viszonyok megegedik, kávéházak, cukrászdák stb. üzletek előtt virágállványok és asztalok felállítása a rendőrkapitányi hivatal véleménye alapján a városi tanács által megállapított évi bérfizetés mellett engedélyezhető.

Az ily módon használatra átengedett területen

a járó-kelő közönség számára a gyalogjáró külső szélétől legalább I és fél méter széles szabad közlekedési ut hagyandó.

Ha közlekedési vagy egyéb közrendészeti tekintetek kívánatosá teszik, ezen járda használati engedélyt a városi tanács bármikor visszavonhatja a nélkül, hogy a volt engedélyes bármilyen kártérítést igényelhetne.

8. §. A házak előtti járdákat és gyalogutakat, kötelesek a háztulajdonosok reggel 7 órától esti 9 óráig tisztán tartani, különösen pedig azokról sarat, havat, jeget és egyéb szemetet azonnal eltakarítani.

Őnos vagy fagyos idő beálltával a járda egész terjedelmében vagy hol az nincsen, a ház eleje legalább I méter szélességben hótol, jégtől megtisztítandó és ugyanily szélességben hamuval, homokkal vagy fűréssporral azonnal behintendő.

A járdák legkésőbb reggeli fél 8 óráig a szeméttől megtisztítandók, illetve leseprendők, mely alkalommal a por felverés meggátálása végett kellőképen felöntendő.

(Vége következik.)

HIREK.

— **Cirbusz Géza.** A fővárosi lapok említést tesznek arról, hogy Cirbusz Gézát a közoktatásügyi miniszter kinevezte a budapesti egyetem földrajzi tanszékére rendszeres tanárnak. Ki az a Cirbusz Géza? Ezt kérdik a fiatalok. Joggal, mert Cirbusz Géza Kaukázán jelenleg nem aktuális, de az volt ezélt egy évtizeddel. A kegyesrendiek gimnáziumában tanított, a Zalai Közlönyben számos talpra esett cikket tett közzé és szabad előadásokat tartott az Irodalmi és Művészeti Kör által rendezett ciklusos fölolvasásokon. Magába zátközött ember volt, aki nem szerette az érintkezést, mivel széleskörű tudása és gondolatai folyton foglalkoztatták és azoknak nem élészóval, hanem írásban szeretett kifejezést adni. Aki egyszer hallotta őt értekezni, az tisztában volt azzal, hogy nagy tudással áll szemben. Zárkózottságának dacára humorral irt és beszélt, még többször éles gunnyal támadott és ez a tulajdonsága sok ellenséget szerzett neki. Munkáinak tudományos értéke azonban oly nagy, hogy az egyetem bölcseleti kara őt terjesztette elő első helyen a földrajzi tanszékre. Ezt az előterjesztést a miniszter is honorálta és rendszeres tanárnak nevezte ki. Illusztris kollégáknak szívből gratulálunk.

— **Negyvenéves jubileum.** A szeretetnek és tiszteletnek jegyében zajlott le a jubileumi ünnepség, mely tegnap Szurovy Géza Déli Vasuti főfel-

gyelő 40 éves működésének határjelzőjéül tartatott. A Déli Vasut tisztviselői díszes albumot nyújtottak át az ünnepeltnek, a tisztviselők arcképeivel. Mind a magyarországi, mind az ausztriai igazgatóságtól számos üdvözlő távirat érkezett Este a Casinó díszteremben mintegy 110 terítétké bankett volt; a domborui Hirschler család is sok más előkelő vidéki tisztelője is megjelent a banketten, hol a vasutasok nevében Haász Lajos D. V. ellenőr üdvözölte a jubilánst, a postatisztek nevében Kaffka József főfelgyelő, Kenedy Imre dr. törvényszéki bíró a közönség nevében, Pillitz Soma dr. az orvosi kar nevében. A beszédekre Szurovy főfelgyelő felelt tartalmas köszönd szavakat.

— **Bucsulakoma Hiemesch Frigyes tiszteletére.** A Nagyváradra áthelyezett bankfőnök barátai és tisztelői bucusulakomát rendeztek a távozó tiszteletére e hó 24-én a Szarvas szálló éttermében. Hiemesch 10 éven át vezette az Osztrák Magyar Bank nagykiszta fiókját, mint annak főnöke és hogy ez idő alatt mennyire kiérdemelte a közönség elismerését, tanúsítja ez a bucusulakoma is, amelynél minden sip és dobszó nélkül közel százan jelentek meg, hogy még egyszer kezet fogjanak a távozóval. Nagykiszta közönségét Vécsey Zsigmond polgármester reprezentálta, a kir. törvényszéktől Osesznák Miklós kir. törvényszéki bíró, a kir. járásbíró-ágtól Oszterhuber László kir. táblai bíró jelentek meg. Ott voltak az Osztrák Magyar Bank fiókjának cenzorai, a nagykiszta pénzüzetek vezetősége és igazgatósági tagjai majdnem teljes számban. Különösen emelte az összejövetel jelentőségét, hogy a vármegyében alig van pénzüzetet amely a lakomán képviselve nem lett volna. A megjelentek egy harmad részét a távolabbi vidék szolgáltatta. Az egybegyűltek részéről az ünnepeltet Dr. Löke Emil ügyvéd, a Zalamegyei Gazdasági Takarékpénztár ügyésze, Nagykiszta város közönsége részéről Vécsey Zsigmond polgármester, a bankcenzorok nevében Kuortzer György tkpénztári igazgató köszöntötte fel. Remete Géza ügyvéd, a Néptakarékpenztár elnöke Hiemesch Frigyesnélt éllette. Az ünnepelt meghatottan választott az üdvözlésekre, a városhoz való őszinte ragaszkodásának adva kifejezést. Felköszöntőt mondott még dr. Hajdu Gyula ügyvéd, Hiemeschék e hó 26-án utaztak el Nagykisztráról.

— **Slőjd tanfolyam, befejezése.** A helybeli állami elemi iskolai tanítók és tanítónők a tudvalevőleg a szeptember hónapot a slőjd elsajátítására fordították. A tanfolyamot Sinkó Pál műegyetemi tanárségéd olyan szakavatottsággal vezette, hogy a tanfolyam résztvevői a rövid 4 heti időben a legsebb eredményt érték el. Volt alkalmunk személyesen meggyőződni a kifejtett munkásságról és nemcsak a munkák miűsége, sokoldalúsága is meglepett bennünket. Mindenféle papír és agya munka és asztalos munka költötte le figyelmünket. Kérdősködéskre Sinkó tanár ur készséggel kifejtette, hogy milyen szerepe van a slőjdnek az iskolai szemléltető oktatásban. A beszéd és értelemgyakorlat eddigi lélek őlt, eredménytelen tanítása helyett a slőjd teszi jogosulttá e tárgy szereplését. De a földrajz, számtan, mértan, természetudományok mind hatalmas támaszt lennek benne. Az iskola átalakul a slőjd bevezetésével életté; vele bevonul a természet az iskolába. A lélek felüdtit munkát végez és a test ügyesítése és a hasznos foglalkozás a slőjdben talál apostolra. A cursus kedden este befejezést nyer. Ez alkalommal egyik tanító értekezést fog tartani arról, hogy miképp lesz beillesztendő a slőjd a tanmenetbe. A berekesztésen Vécsey Zsigmond polgármester is meg fog jelenni, aki Sinkó tanár ur szavai szerint „oszlópa” volt ennek a kursusnak. Szórdán az elkészített tárgyak kiállítására lesz az érdeklődő közönség számára. Jól teszik a szülők, ha minél tömegesebben tekintik meg, mert a pusztá megzemlélése is tanulási és érdekes.

— **A Nagykiszta Patronage Egyesület** vasárnap délután félhat órakor tartotta rendkívüli közgyűlését a városház tanácstermében. Rothschild Jakab dr. elnök a gyűlést megnyitva bejelentette, hogy az egyesület elnöke Vécsey Zsigmond polgármester hivatalos ügyben történt elutazása miatt a gyűlésen nem jelenhetett meg. A jegyzőkönyv vezetésére Gärtner Antal dr. titkár kérte fel. Elnök előterjesztés után a közgyűlés elfogadta a belügyminisztérium által előírt alapszabály módosításokat. A megüresedett tisztségekre megválasztottak: Kaffka József urát társelnökké, Miklós Dező dr. titkárrá, Gáspár Béla pénztárossá, Bartha József dr.-nak titkári és Miklós Dező dr.-nak pénztárosi működése-

a férfi ellenben, mikor az u. n. „szellemi házasság” köteleibe lép rendszerint már jócskán kóstolt az életből s a házasságot mintegy nyugalmi állomásnak tekintti s bizony nem az örökké szerelmes troudadour szerepét szánta magának ugy csak az alkalom mulik, hogy vajon házasságtörő lesz-e az asszony vagy nem.

De a fent említettekön kívül még sok olyan kis jellembeli motívum említhető fei, melynek jelenléte, ha nem is vonnak maguk után feltétlen házasságtörést, de legalább elgésztik azt. Igy pl. az asszonyi hiúsággal kapcsolatos hiúságvágy, továbbá az a körülmény, hogy sok írő a házasságtörést bizonyos romantikus patnával vonta be, mely aztán oka annak, hogy az asszony, mikor elhatároza magát a házasságtörésre nem látja az etikai botlást.

Nagy része van a házasságtörésnél a kíváncsiságnak és a lelkiizgalmak után való vágyaknak is, mert ha elgondoljuk, hogy az örök szerelmek csak regényekben fordulnak elő, be kell látnunk, hogy bizony az asszony a házasság keretében való szeretkezést lassankint megszokja, sőt mégis unja s olyan lesz az rá nézve, mint a megszokott délutáni kávézás.

Ha mindezeket egybevetjük, joggal feltehetjük, hogy a családi tűzhelyek legnagyobb része meg van fertőzve; sietek azonban kijelenteni, hogy mindezeknek a fentemlített mozzanatoknak, mielőtt az asszony lelkét a házasságtörésre kiesizolhatnák, először egy igen hatalmas tényezővel kell megküzdödniök, mellyel szemben azonban legtöbbször vereséget szenvednek: Ez a tényező a korstellem, a társadalmi világnézet. A mi társadalmunk megbélyegzi, sőt kizárja kebeléből az olyan nőt, aki nem tartja be az általa megrogzított, a nemi életre vonatkozó dogmákat.

Hogyha azonban mindezek dacára meg van a

nőben az a bátorság, hogy tul teszi magát ezeken a dogmákon, — mindegy, hogy nyiltan-e vagy titokban is — ugy a nő alkalmatlan a házasságra.

Ezék után pedig már biztosan megállapíthatjuk, hogy a házasságtörési tragédiákban hol van a hiba.

Az ugynevezett esábitó nem hibás ő neki legfeljebb azt róhatjuk fel hibául, hogy esinos, kellemetes ember (néha még az sem) meg, hogy szereti az életét a kellemesebbik oldalról felfogni; a házasságtörő asszony pedig amint láttuk vagy ab ovo nem alkalmas, nem rátermett a házasságra vagy pedig a jelen házasságra a körülmények szerencsétlen csoportosulása folytán nem alkalmas. Marad tehát az hátra, hogy a hibát magában a házasság intézményében keressük.

Könnyen belátható, hogy itt az egyedüli orvos-ság csak az lehet, hogy a házasságot minél könnyebben felbonthatóvá tegyük és nem „olyan kétoldalu szerződésnek tekintjük melyet mindkét fél hozzájárulásával lehet csak felbontani.”

Természetesen, hogy a nő könnyen belemehessen a házasság felbontásába és ne legyen gazdaságilag akadályozva szándéka kivételében, meg kell neki adni a férfitől való teljes gazdasági függetlenséget, a teljes egyenlőségűséget, akkor nem lesz arra kényszerítve, hogy titokban megcsalja az urát, hanem nyiltan egyenesen a szemébe mondhatja neki, hogy a vele való házasság a körülmények előre nem látott kialakulása folytán az ő részéről tovább fenn nem tartható. Akkor talán nem fognak megismétlődni a szécsényi véros tragédiák.

Valahol messze, messze távolban néhány lelkes ember egy vörös zászlót lobogtat; az van rá írva, hogy „Egyenlőség” ... Aldor Vilmos.

ért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Itt említjük, hogy az egyesület a közeli hetekben taggyűjtő akciót indít, ami — tekintve az egyesület közismert nemese célját — bizonyára fényes sikert lesz.

— **Hogyan utazott a német császár.** A bélyei vadászatra Nagykanizsán keresztül utazó német császár biztonságára mint másutt, úgy itt is a legszélesebb körű intézkedés tételét. A távolabbi esendőrésokről Nagykanizsára 26, Gelsére 10 esendőrösszpontosított. Azonkívül a sinek mentén minden 1 Km. távolságban egy-egy esendőr posztolt, aki az udvari vonat elhaladása után a kanizsai szakaszparancsnokságnál jelentkezett és innen indult hazafelé.

— **Utóállítás.** A fősorozás befejezte után az első utóállítás Nagykanizsán október 5-én lesz a Polgári Egylet nagytermében. Ugy látszik nagyon népes lesz ez az utóállítás, mert már eddig is 21 kanizsai, 22 vidéki ujonc kerül sor alá és 11 apa keresetképtelensége fog megállapítani.

— **Sikkasztó levélhordó.** A verőcei rendőrség megkereste a nagykanizsai, hogy nyomonozzon Mraček János után, aki víróvitecai levélhordó volt és 500 K elikkasztása után megszökött. Az illető 41 éves és a 10. huszárezrednél azelőtt mint őrmester szolgált. Katonai igazolványát is magával vitte.

— **A hűtlen postaszolga a törvény előtt.** Julius 31-én 8 ajánlott levél érkezett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank címére. Mivel azonban vasárnap volt, Tausz György levélhordó nem kézbe szította őket. Másnap újra egy ajánlott levél érkezett a bankhoz, de a 9 helyett csak 8 volt már meg. A 9. ajánlott levélben Frisch József tapolcai cég 3900 K-t küldött a bankhoz. Ez eltűnt. Mivel a Tausz György levélhordó kötelessége a levelek kézbesítése, letartóztatták, de úgy ennek, mint Szommer Náthán posta főfelügyelőnek régebbi gyanúok alapján figyelme Herceg Lőrinc postaszolga ellen irányult. A nyomozás kiderítette, hogy az ajánlott levelet csakugyan ő sikkasztotta el. Rövid vallatás után tettét beismerte, a pénzből 3691 K 26 f. a padlásán volt elrejtve a többi elköltötte. E tetteivel kapcsolatban egy ajánlott levélben küldött tula óra elikkasztása is felderített Herceg terhére. E két rendbeli lopás vétségéről ma volt a törvényszéki főtárgyalás.

A tárgyalás elnöke Kenedy Imre dr volt, szavazóbírák Mutschenbacher Edvin és Kayser Elek, jegyző Sartory Zsigmond. A védelmet Hajdu Gyula dr. képviselőtében Hoch Oszkár dr. látta el. Tanúként kihallgatták Sommer Náthán p. t. főfelügyelőt, Bokor Gyula bankhivatalnokot, Mihófer Ödön észke-részt, Tausz György levélhordót. Terhelő körülménynek vette a bíróság, hogy Herceg Lőrinc esendőr is volt és állami szolgálatban volt és mert nagyon becsületes családnál nevelődött. Két évi fegyházra ítéltetett, amiből 1 hónap és 10 nap a vizsgálati fogságból kitöltöttnek tekintetik. A pécsi postaiszolgálat pedig hivatalvesztésre ítélte a hűtlen postaszolgát, szept. elsejére szóló hatállyal.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszterium Horváth Ferenc letenyei adóhivatali ellenőrt hasonminőségben a dárjai adóhivatalhoz áthelyezte.

— **Jó tanács kolerás időben.** Ügyelj a tisztaságra, élj és egyél mértékletesen és igyál meg reggel, delben és este egy-egy pohárka Esterházy cognacot. Köve-d e tanácsomat és egészséges maradsz.

— **Munkástelep.** „A nagykanizsai munkástelep mint szövetkezet” értesíti tagjait, hogy alapszabályait a nagykanizsai kir. törvényszék 3202/P. 1910. sz. végzésével jóváhagyta. A szövetkezet működését f. é. okt. 1-én megkezdi. Az első befizetések okt. 2-án d. u. 1—4 óráig eszközölhetnek Sikátor-utca 7. szám alatt, mely alkalommal a tagkönyvek is átveendőek lesznek.

— **A stridóvári távirtda.** A stridóvári új távirtda hivatal szeptember 22-én megnyitott és a forgalomnak átadott. Az egyidejűleg engedélyezett 8 hetes távirtda, telefon tanfolyam vezetésére Wajdits Géza pécsi posta főtiszt küldetett ki. A tanfolyamnak 2 férfi, 4 női hallgatója van.

— **Egyhuzamu munkaidő.** A zalaegerszegi járási főszolgabírói hivatal személyzete kérvénnyel járult a vármegyéhez, hogy a hivatalos órák május 1-től okt. 1-ig reggel 7 órától d. u. 1 óráig: okt. 1-étől május 1-éig pedig reggeli 8 órától d. u. 2 óráig tartassanak. Minthogy az alispáni hivatalnál, árvaszéknél, a törvényszéknél járásbírósnál, ügyész-ségnél, és pénzügyigazgatásnál a hivatalos órák már úgy vannak rendezve, a közönség érdeke is azt kívánja, hogy egyöntetűség legyen. Ezért a törvényhatósági bizottság a beadványt kedvezően intézte el.

— **Mikor a postás bizik.** Mult héten Nemesrádra Fekete János címére 80 korona érkezett postán. Történetesen ugyanabban a községben még egy hasonló nevű Fekete lakik, ki földhöz ragadt szegény ember. Mikor a pénz érkezéséről értesítették, egy kissé gondolkodott a dolgon, de végre könnyített lelkiismeretén és nem törődve honnan jött a pénz, fölvette és szerencsésen el is költötte. Csak midőn a másik Fekete jelentkezett támadt egy kis kellemetlensége amennyiben a pénzt visszakövetelte a posta. Fekete azonban nyugodtan kijelentette, hogy már elfogyott és neki egy fityinge sincs. A hol 'nincs ott ne keress. A posta pedig nehéz szívvel belátta, hogy Feketének igaza van.

— **Eltűnt leánya.** Azt gondolná az ember, hogy csak a regényekben történik gyermeklopás. És imé ebben drága világban valóság az ilyen esemény. A perlaki járás főszolgabírája körözést bocsátott ki, hogy megtalálhassák a kis 5 éves Kalamári Máriát Dezsérakról, aki a szentkereszti vásáron e hó 14-én eltűnt. A nyomban bevezetett nyomozás mellett sem volt eddig feltalálható. Erős a gyanu, hogy ellopták a kis meztlábos, erősen fejlett szőke haju leánykát.

— **Találtatott.** A Kossuth Lajos-téren egy arany karkötő, a Magyar-utca-n egy óra láncsal találtatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrségen átveheti.

— **Kerítő.** A legaljasabb mesterségre adta magát Takács Géza rovit multu egyén. Kerítéssel foglalkozott, miután egyéb munka sehogy sincs nyére. A rendőrség letartóztatta és mert több rendbeli büntető eljárás van ellene folyamatban, átkísértette az ügyészhez.

— **Oselédek szemvizsgálja.** A környéken uralgó trachomajárvány miatt a főkapitányság elren delte, hogy a vidékről Nagykanizsára érkező eselédekkel azonnal bejelentésük akár a helyszerzők akár a gazdák, hogy a városi orvosok szemvizsgálatot végzhessenek rajtuk. E fontos intézkedés a közönségnek egyetemes érdeke, azért elmulasztása bűnös és büntetendő esekelményt képez.

— **Több mint 600 vagyonos hölgy** sürgősen férhez óhajt menni. Tekintet nélkül foglalkozásukra és állásukra csakis olyan urak jelentkezzenek, ha vagyontalanok is, a kiknek komoly a nősülési szándékuk. L. Schlesinger Berlin 18.

Cantani tanár, a nápolyi királyi egyetemi klinika híres vezetője. tudományos előadásaiiban a következőképen nyilatkozik:

„Én a természetes **Ferencz József-keserűvizet** **cutorbajban** szenvedő betegeimnél, a kik szigorú kezelés alatt állanak, kitűnő eredménnyel alkalmazom. A Ferencz József-víz éhgyomorra használva, javítja az emésztést és teljesen pótolja a karlsbadi természetes ásványvizeket.”

Az ásványvizkereskedésben kifejezetten valódi „Ferencz József-keserűvizet” kell kérni; a hol pedig nem kapható, onnan legjobb közvetlenül a Ferencz József-keserűvizforrások szétküldési igazgatóságához, Budapestben, fordulni.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Az Osztrák-magyar bank nagyváradi fiókjához főnöki minőségben történt kinevezésem alkalmából őszinte ragaszkodással emlékezem meg mindazon jó barátaimról és kedves ismerőseimről, kik engem tíz évi nagykanizsai tartózkodásom alatt barátságukkal és rokonszenvűkkel kitüntettek.

Miután legnagyobb sajnálatomra mindnyájuktól személyesen el nem bucsuzhatom ez uton mondom hálás köszönetet az irányomban tanusított rokonszenvert és kérem, tartsanak meg továbbra is szives emlékezetükben.

Nagykanizsa, 1910. szeptember 26.

Hiemesch Frigyes.

Látott már ilyen gyorsaságot?

Tegnap szinte holtbeteg voltam; rettenőden köhögtém; nehezen lélegzettem, fájt a nyakam és nehezen nyeltem. És ma—minden elmúlt vége. És hogyan? Egyetlen doboz valódi Fay-féle szódai ásványpasztillától, a melyet 1 kor. 25 fillérért vettem a gyógyszerárbaun, elmúlt szörnyű betegségem.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien IV/1 Grosse Neugasse 17.

Az elismert

legjobb

legelterjedtebb

magyar napilap

A Z U J S Á G.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Rákóczi-ut 54.

Főmunkatársak: **Herczeg Ferencz, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor.**

Felelős szerkesztő: **Gajári Ödön.**

Szerkesztő társ: **Dr. Ágai Béla**

Előfizetési árak: 1 óra 2 korona 40 fillér, negyed évre 7 korona, fél évre 14 korona, egész évre 28 korona.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonaüzletről.

Nagykanizsa, 1910. szept. 26.

A gabona üzlet továbbra is igen szilárd, mert a kínálat még mindig tartózkodik.

Piaci árak:

Buza	20.—
Rozs	14.—
Zab	15.—
Árpa	16.—
Bab fehér	21.—

Csak

alpesi tej
kakao
és cukorból áll
Páratlan
különlegesség.

MILKA SUCHARD

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasut-, posta-, távirde- és telefon-Állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait,
hurutokat, diabetest, köszvényt,
csúzt, csonttöréseket, gyermek-
és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyha-
sós, jó tartalmu hővíz **64C.°**

IVÓKURA. SZÉNSAVAS
MEVIZFÜRDŐK. FÜRDŐK.
VIZGYÓGYINTÉZET. INHALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.
Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

Globus**Fém-tisztítókivonat**

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fém-tisztítószer.

1868. óta éneke ou bevált

BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyárátánya.

Kiváló béd orvosok ajánlatára Európában és a világban népszerűvé vált.

mindennemű bőrképzések

főleg krónikus és pikkelyes ugró- és kiütések, továbbá reu-
morr, fagyások, lábizadás, fej- és szak-pikkelyek ellen. Berger
kátrány-szappana 40 százalékos kátrányt foglal magában és lo-
nyegesen elősegíti a károsodásban lévő egyéb kátrány-szappa-
noktól. Májacos bőrbajoknál alkalmazták a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant

is. Erythém kátrány-szappan gyanánt, a bőr tisztáltsággal ellen,
a gyermekek bőr- és fejen való kiütései ellen, valamint minden-
nap használata mint fellülmulhatatlan mosó- és fürdő-szappan szolgál a

Berger-féle glicerín-p'pereszappan

melyben 35 százalékos glicerín foglaltatik és a mely illatosítva van.
Kiváló bőrápoló szerként használják továbbá kitűnő sikerrel a

Berger-féle borax-szappant

és pedig pörselemek, napégés, szepők, éjszék és más bőrbajok
ellen.

Ára darabonként minden fajtából 70 fillér, hasz-
nálati utatással együtt. Kérjen a vásárlásnál
nyomatékosan Berger-féle kátrány-szappanokat,
borax-szappanokat, G. Hell & Comp. gyár-
mányait és vigyázzon az itt ábrázolt véd-
jegyre és a mellette
levő cégjelzésre, mely

minden elnevezés ott kell legyen.

Kitüntetve Bécsben 1883-ban díszokmányával és a párisi 1900.

évi világtállításon arany éremmel.

A Berger védjegyű minden más gyógy- és higiénikus szappant

a huzajni, mellékelt használati utasításokon f. l. vannak sorolva.

Kaphatók minden gyógyszertárban és szaküzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., F. iiberstr. 9.

Magyarországi főraktár: Török József gyógy-
szertára, Budapest, Király-utca, 12. Thallmayer és Seltz,
Zrinyl-utca, Koehmalster Fr. utóda, Hód-
Molnár és Moser droguisták, IV., Koronaharag-
utca 9. szám. Detsinyi F. lgyes drogueria, Marok-
kól-utca 2. Kicsinyben Magyarország összes gyógy-
szertárában.

Raktár Nagykanizsán:

Práger Béla gyógyszer-tára.

A Zalai Közlöny

Szerkesztősége és kiadóhivatala

Deák-tér I. sz. alatt van

A legtöbb kiállításon legelső díjjal ki-
tüntetett és első orvostanárok által
ajánlott, kitűnő minőségű

Esterházy cognac

mindenütt kapható!

Esterházy cognac

a közönség kedvencz itala!

Esterházy cognacgyár**Központi irodája:**

TELEFON

31-49.

BUDAPEST

TELEFON

31-49.

V., Csáky-utca 14. sz.

Óh jaji!

Megfojt ez az át-
kozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen gyors és biztos
hatásúak

Egger mellpasztillái

Az étvágyat nem rontják és kitűnő
ízűek. Doboza 1 és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő és szétküldési raktár:

N A D O R

gyógyszertára

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
Csakhamar meggyógyított.

Kapható Nagykanizsán: Belus Lajos, Neumann Aladár, Reik Gyula,
Szabó Albert gyógyszer-tárakban, Geltsch és Graef, Marton és Huber,
Neu és Klein droguákban.

Csáktornyán: Pető Jenő gyógyszer-tárában.

ZALAI KÖZLÖNY

Politikai lap.

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felöltes szerkesztő:

Kertész József.

Kiadja:

a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Beák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

Tisza István az aradi Golgothán.

Arad város érdeme, hogy a függetlenségi pártot hazafiai önhittségéből, a nemzetet pedig egy kényes tévedéséből kigyógyítja. Eddig a hazafiság privilegizált hőseinek tartották magukat a függetlenség párti kurtósok. A nemzet tradícióitól szinte félrelétek a társadalomnak azt az abszolút többségben levő részét, mely nem verte elég erősen a mellét, mely nem ordított elég öblösen a szerencsétlen haza fölötté elkeseredésében, hanem mindig józan haladással, munkával akarta magának a honfinevet kiérdemelni. Ugy annyira, hogy már szinte belement a köztudatba, hogy a március idusa, meg az október hatodika le van foglalva a műhazafiaknak. Ez adott nimbust, glóriát nekik és vont a népszerűség mezébe azt a pártot, mely egy fél század óta politikailag éretlen tömeg szívébe lopta magát hangzatos jel-szavaival.

Mintha azt a fátvölt, melyet a 49-iki tragédiára a bus feledékenység leple gyanánt terítettünk, csak ő szötte volna, vagy csak neki volna szabad kesergő hangkisérettel fellebentenie. És a régi szabadelvű párt meghagyta a függetlenségi pártot ebben a képzelődésében. Nem törődött azzal, hogy a saját népszerűségének ártalmára van. Átengedte ezt a szép ríktó virágot a függetlenségieknek. Hadd ékesítsék magukat vele. Hiszen egyedül ez adott nekik értéket hosszú esztendőknél keresztül. A szabadelvű párt nem ért rá ily érzelmek ápolására; neki a nemzet társadalmi, gazdasági és kulturális konsolidatója adott folyton komoly munkát. A munka örökös, hiszen a mostani kormányt és parlameutet éppen a munka tömörítette egységes hatalmas pártba. De ennek a munkának nemzeti tartalmát is óhajt adni, melynek első fényes tanujelét kifelé az október hatodiki aradi gyászünnepség fogja dokumentálni, hol a magyar képviselőház meg fog jelenni a vesztőhely emlékoszlopára koszorút helyez és Tisza István gróf fog a véres napnak beszédével méltó emléket állítani.

Arad városa hívta meg a képviselőházat a gyászünnepélyre. A képviselőház a meghívást elfogadta és a dolog természetéből folyik, hogy az ünnepi szónok a képviselőház nevében nem lehet más mint Tisza István gróf. Nemcsak azért, mert a nemzeti munkapártnak, tehát a parlamenti tulsulynak egyik legexponáltabb, leghűbb egyénisége, nemcsak azért, mert egy honfőriást ismer benne a nemzet, akinek őszinte, kétségbevonhatatlan nemzeti érzelmei előtt tisztelettel hajol meg az ország, hanem azért is, mert Arad város illusztris képviselője.

Ledől ezzel újra egy bálvány. A honfőri érzelmek kisajátításának hamis istene. Bebizonyosodik a nemzet színe előtt, hogy a magyar tradíciók ápolása nemcsak kötelessége az egész nemzetnek, hanem joga is van hozzá minden rétegben, minden pártárnyalatban. És amint látjuk, a nemzeti munkapárt részt is követel magának.

Nagykanizsa r. t. város utrendőri szabályrendelete.

9. §. Tilos boltban és házban összegyűjtött szemetet az utcára kiüríteni.

Szigorúan tiltatik narancs, dinnyehéj, egyéb gyümölcs hulladékokat, papírnak, valamint mindenféle szemétnak az utcán való elszórása.

Gyümölcsárusok kötelesek gyümölcsáruló helyük környékét folyton tisztántartani és vevő közönségüket a fenti tilalomra külön is figyelmeztetni. Tilos a járdán való köpködés.

Tilos a portörök rongyokat az utcára nyíló ablakokon kiráznai és utcai ablakokba ágyneműt szellőztetés végett kirakni.

A járdák május 15-től szeptember 15-ig reggel 7 óráig és délután 6 óráig felöntendőek.

10. §. A járdák felett a ponyva-ernyők, lámpák legalább 2.20 méter magasságban legyenek. A ponyva-ernyőket zsinaggal vagy póznakkal a járdához erősíteni, valamint a gyalog közlekedést akadályozó oldal ponyvák alkalmazása tilos. A boltok ajtajára, kirakatára vagy sátrakra lengő tárgyakat kellő meg erősítés nélkül kiaggatni, hogy azt a szél ide s tova lengesse szintén tilos.

Az utcákra kinyúló cimtáblák az utcai lámpák lángjánál alacsonyabban nem alkalmazhatók.

11. §. Alacsony földszintes épületeknél, melyeknél az ablak nincs legalább 1.80 méter magasságban a járda szintjétől a redőnyök kitémasztása tilos, szellőztetésnél a redőnyök egészen felhuzandók, illetőleg kinyitandók.

Pinceablakok csukva tartandók, a nyitott állapotban azonban jól záró készülékekkel a falhoz kapcsolandók.

12. §. A város egész belterületén tilos a sebes hajtás. Általában csak a mérsékelt ügetésben, a házakból való be vagy kihajtás, ugyisint az utcákba való ki vagy bekanyarodás alkalmával valamint a kociuton keresztül vezető gyalogjáróknál lépésben szabad hajtani.

13. §. Lovaglók, kocsizók, kerékpározók és gépkocsizók kötelesek az utjukban álló gyalogosokat megfelelő távolságról hangos kiáltással vagy jelzőkészülékkel figyelmeztetni, sőt a szükséghez képest meg is állani.

14. §. A temetési vagy egyéb vallásos meneteknek, csapatban vonuló katonaságnak, posta kocsinak, tüzoltó kocsinak, a városi mentő kocsinak, tartoznak a kocsik, minden néven nevezendő járművek és lovaglók 10 méter távolságra kitérni. Vallásos meneteknél, míg azok elhaladnak, az ntől félrelállani.

15. §. Be nem fogott lovak mindig a kötőféknél röviden tartva vezetendőek, szekér után csak 3 hónapon aluli szopós csikókat lehet szabadon jártni Ókrót, lovat, szóval bárminő járó jószágot, akár legyen az járóműbe befogva, akár nem, az utcán felgyeület nélkül állani vagy szabadon menni hagyni

tilos. Ökör vagy tehén fogatokat tilos a kocsiról hajtani. A béres a szarvasmarhák előtt menjen. Sétatereken kutyák csakis pórázon vezetendőek.

16. §. A közlámpák égési ideje alatt minden jármű feltűnő helyen égő lámpással látandó el, vagy a járműs barmok egyikére csengő alkalmazandó. A száukó elé fogott állatok egyike nappal is csengővel bírjon.

17. §. A városi tanács feljogosítottatik, a városnak bármely utcáján a koesi és marhaforgalmat részben vagy teljesen állandóan felfüggeszteni, míg az ideiglenes forgalmi korlátozás rendőri szempontokból a rendőrkapitány hatáskörébe utaltatik.

18. §. Jelen szabályrendeletek megszögői kihágást követnek el, a mennyiben esolekményük az 1890. évi I. t.-c.-ben az 1879. t.-c. 119. és 120. §§-ba valamint a kerékpározást szabályozó 1897. évi 42159. V. C. sz. a. kelt magas b. u. miniszeri körrendeletbe nem ütközik, az 1901. évi XX. t.-c.-ben jelzett célokra fordítandó 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel behajthatatlanság esetén két napi elzárásra büntetendőek.

19. §. Ha a szabályrendelet 4. §-ban felsorolt munkák írásbeli hivatalos felszólítástól számított 8 nap alatt a 8. s 9. §§-ban felsorolt munkák pedig a szóbeli hivatalos felszólítás után egy óra alatt nem teljesítettnek, a rendőrkapitány jogosítva van felhívása ellenére vétők helyett és költésére az ott előírt munkát hatósági uton nyomban elvégeztetni. Ez azonban az illetőknek az előző szakaszban meghatározott büntető felelősségét nem érinti. A hatósági uton felmerült ezen munka árának és a felmerült felügyelői díjnak megtérítésére az illetők a 39347/30. B. M. R. 4. §-ban meghatározott érték határában belül a kihágási ítéletekben kötelezendők.

20. §. Ezen szabályrendelet határozmányaiiba ntköző kihágásokban az 1901. évi XX. t.-c.-ben felsorolt hatóságok bíraskodnak. (Végo.)

A közegészségügyi bizottság ülése.

Az országban terjedő kolera hírek hatása alatt Szekeres József dr. a közegészségügyi bizottság elnöke telnapra ismét összehívta a bizottságot. Résztint azt, hogy az előző ülés határozatainak végrehajtásáról referáljon, résztint, hogy újabb intézkedések tétessenek a járvány elhárítása érdekében. A gyűlésen elég szép számú tag jelent meg, ami bizonyítja, hogy feladatukat kellő lelkiismeretességgel fogják fel. A bizottság elnöke kifejtette, hogy kimélet nélkül mutasson rá a bizottság a hiányokra, melyeket valahol tapasztalt, mert az ügy érdekében áll, hogy minden mellék tekintet nélkül orvosolhassák a bajokat. Mind az elnök, mind a bizottság egyes tagjai felsorolták magán és középületeket, amelyekben a köztisztaság közegészség érdekében hatóságilag fognak eljárni. Minthogy nem célunk a kipellengérezés a felsorolást mellőzzük.

De szóvá tette a bizottság ismét és ki tudja háuyszor, hogy a városi csatornák nincsenek hosszú idő óta kitisztítva. A városi mérnök ur megnyugtatta Szekeres dr. elnököt, hogy nincs is rá szükség, mert elvégezte a tisztogatást az esőzés; ám a bizottságnak e tekintetben más felfogása volt és a csatornák kitisztítását szükségesnek tartja. Elnök javaslatára elfogadja a bizottság, hogy Rátz Kálmán dr. városi orvos a járvány esetleges fellépése alkalmával önálló intézkedési jogkörrel ruháztassék fel, hogy gyors intézkedés történhassék. A bizottság elhatározza, hogy a csoportház lebontása érdekében közegészségügyi tekintetből állást foglal; továbbá szigorú intézkedést ker arra nézve, hogy pincehelyiségekben se ipar-

telepek, se lakások ne engedessenek meg. A főkapitány figyelmébe ajánlja, hogy romlott, vagy éretlen élelmiszerek elkobzásával ne engedjék meg, hanem kellő büntetéssel is sújtsa, akik a kihágást elkövetik. Rátz Kálmán dr. jelenti, hogy Kaschmitter Mari okl. ápolónő ajánkozott a járvány tartamára.

A „Zala” kétféle száma.

A modern hírlapkiadás osodája.

Nagykanizsa város közönségét tegnap óta egy rágalmazási pör epilógusa foglalkoztatja. A pör személyeit csak azért említjük meg, mert hiszen a törvényszék úgy is a nyilvánosságnak szánta az ügyet együtt, mely röviden a következő. Ötvös Emil állami adótárnok rágalmazási pert indított Schwarz Gusztáv helybeli kereskedő ellen. A nagykanizsai kir. törvényszék a rágalmazás vétségét fenforogni látván, Schwarz Gusztávot összesen 110 K pénzbüntetésre ítélte és arra, hogy az ítéletet egész terjedelmében a „Zala” című lapban a saját költségén közzétenni tartozik.

Az úgy eddig rendben volna, mert a Zalában tényleg megjelent az ítélet, de — és itt a pikantéria — a nagy közönség még se látta az ítéletet. Nem pedig azon egyszerű oknál fogva, mert a közönségnek szánt példányokból az ítélet hiányzott. A Zalának augusztus 20-iki 183. száma ez a két kulaesos szám. Hat oldalas terjedelemben jelent meg. Az ítélet az 5. lapon 3/4 hasábon jelent meg, de a közönségnek szánt példányokon az 5. oldalt amelyre az 5. helyett 7-es van nyomva, teljesen hirdetések foglalják el. A bírósághoz bizonyára ítélet-es Zalák mentek, de mivel nem a bíróság, hanem a nyilvánosság számára kellett azt leköszölni, így tehát a nyilvánosság ez esetben durva sérelmet szenvedett.

Nem tudjuk, kinek az intézkedése hozta létre a Zala 183. amphibiális számát. Nem tudjuk milyen szerepe van itt az elmarasztaltnak vagy a felelős szerkesztőnek vagy a kiadóhivatali főnöknek, de felhívjuk rá a Zala hírlapkiadó részvénytársaság igazgatóságának figyelmét, hogy mint erkölcsi testület, mely nemcsak anyagiakban, de reputáció szempontjából is kell, hogy őrre legyen a társaság ügyeinek, világosságot derítsen a hírlapkiadás e pártatlan technikájára. Nincs még tudomásunk arról, hogy a törvényszék, melynek ítéletét a Zala kétalakúsága a nyilvánosságtól megfosztotta, minő megtorló vagy helyreigazító intézkedést fog eszközölni.

HIREK.

— **Udvari tanácsos.** A király Práger Gyula, a Budapesti Giró- és Pénztár-Egyesület R. T. ügyvivő igazgatójának a hazai közgazdaság és pénzügyek terén szerzett érdemei elismerésül az udvari tanácsosi címet adományozta.

Práger Gyula keszthelyi születésű, hol fivérei közbeesülésben álló polgárok. A kereskedelmi tanulmányait a nagykanizsai kereskedelmi iskolában végezte. Pénz- és tőzsdéügyekben kiváló szaktekintélynek ismerik.

— **Kitüntetés.** A király Cavallár József keszthelyi m. kir. adóhivatali pénztárnoknak nyugdíjaztatása alkalmából, kiváló törekvéseire elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta. Az ünnepélyes átadás jövő héten fog megtörténni, a hol a zalaegezségi pénzügyigazgatóság is részt fog venni. A kitüntetett tisztviselő negyven évig szolgált az államtól egyhuzamban becsülettel és szorgalommal.

— **Zalamegye költségvetése.** Zalamegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésen tárgyalta a megye 1911. évi költségvetését. Az 50142 K 24 fillér kiadási költségvetésnek tétele emelkedést mutat a múlt évekhez képest. A véghatározat szept. 22-én jelent meg a vármegyei hivatalos lapban. E dátumok követő 8-adik naptól számított 15 nap alatt a vármegye alispánjánál

írásban vagy szóval előterjeszhető főlebeszések van helye.

— **Alapítvány iparosoknak.** A Soproni kereskedelmi iparkamara f. hó 29-én tartott közgyűlésen Gerencsér József a kamara ipari szakosztályának tizennyolc év óta buzgó tagja, megbízatásáról egészségi okokból lemondott. Hogy a kamarában való szereplése maradó emlék nélkül ne maradjon és hogy iparostársai iránt táplált szeretetének is kifejezést adjon, alapítványként ipari továbbképzés céljaira ezer koronát bocsát a kamara rendelkezésére, amely alapítványi összeget tehetsége szerint művelni szándékozik, amikor részletesen is meg fogja jelölni a célt, amelyre az alapítvány jövedelme fordítandó lesz.

— **Szöjód-kiállítás.** A szöjód tanfolyam kedden véget ért. Sinkó Pál vezetőtanár tiszteletére az állami tanítók a Polgári Egylet termében társasvacsorát tartottak. Banekovich János tanító köszöntötte fel Sinkó tanárt, aki szeretettel véste be magát a tanítók emlékébe. Köszönetet mondott a jelenlevő Vécsey Zsigmond polgármesternek is, ki anyagi és erkölcsi támogatásban részesítette őket. Mind Sinkó tanár, mind Vécsey polgármester reflektáltak a felköszöntőre. Szerdán volt a szöjód tárgyak kiállítása. A megnyitás alkalmával Kaán Irma áll. tanítónő tartalmas beszédben köszöntötte meg a buzgó tanár oktatását, amellyel lehetővé vált a fényes eredmény; Berecky Annuska pedig átadta a tanítónőnek ezüst emléktárgyát. Sinkó Pál tanár azután kiosztotta a tanfolyam hallgatóinak az okleveleket. A tanulságos, szép kiállítást egész nap látogatta a közönség.

— **Berukkolások.** Az öreg katonák már otthon vannak csak szép emlék már nekik az a három esztendő. Az újoncok még most készülődnek, hogy Ferenc József kenyerét egyék, ki egy-ki kettő, ki meg három esztendőig. Az önkéntesek okt. 1-én tartoznak bevonulni, a honvéd legénység 6. á. a közhadszeregbe pedig 7-én. Hogy vajon nem történik-e ezen rendeletlen változtatás a koleravész, miatt az nem tudható ma még. Egyes ezredek bevonulását már is elhalasztották és nem lehetetlen, hogy ez az elhalasztás általános lesz.

— **Pénztáros kerestetik.** A nagykanizsai segélyegylet könyvelőjévé Berger Lipót, az izraelita hitközség pénztárosa választotta meg. Az ekként megüresedett pénztárosi állásra kiírt pályázat lapunk más helyén olvasható.

— **Két mozi.** Egyszer már volt két konkurens mozi Nagykanizsán, de bizony sovány falatot hozott mindenik konyhájára. Most ismét kettő lesz az egyik az „Uranos” ismét a Polgári Egylet katekombájában helyezkedik el, miután régi ismerőse a közönségnek. A másik a Szarvasban lesz. Ma volt a helyszíni szemle mindkettőnél, hogy a végleges engedélyt a tulajdonosok megkaphasák.

— **Betiltott bucus.** Veszprém vármegye alispánja a Csátka községbeli bucusujrást a koleravész teljes megszűntéig betiltotta.

— **Hamis egyforintosok Zalában.** Bizonys idő óta azt lehet tapasztalni hogy hamis egyforintosok vannak forgalomban. Mult héten Balatonszentgyörgyön az állomáson akart egy földmives ember illyennel fizetni, ezen a héten pedig a keszthelyi m. kir. adóhivatal kobozott el és semmisített meg két egyforintost. A hamisítvány ólomból készült és teljesen olyan mint a valódi. Laikus ember pedig egyáltalán nem veszi észre, hogy hamisítvány. A közönség figyelmébe ajánljuk a hirt s saját érdekükben eszelekednek, ha minden esetet azonnal bejelentik a hatóságoknak.

— **Megbüntetett házigazdák.** A rendőrség nem tréfál rendeleteivel, melyeket a kolera elleni védekezés céljából kiadott. A tisztaság leghat-

hatosabb eszköze a védelemnek azért az udvarokat sorra vizsgálják és ahol szennyet, járvány fészket találnak, ott a kihágási törvény 125. §-át alkalmazják, mely szerint 40 koronáig terjedhető bírsággal sújtható a tisztaság ellen vétő házigazda. E bírság járvány idején 200 K-ig emelkedhetik. A napokban uőhány háztulajdonost 20—20, illetőleg 50 koronára ítéltek. Jövőben a megbüntetettek neveit is közzé tesszük, mert a társadalom köztisztaságának és közegészségének tartozik minden háztulajdonos azzal, hogy a járvány elleni védekezésben a hatóságoknak segítőtársa legyen.

— **Kenyer- és zabszállítás.** A székesfehérvári V. honvéd kerület csapatai számára az 1911. évre szükséges kenyér és zabszállítási versenytárgyalások a következő helyeken és időben tartatnak. Sopron okt. 10., Pécs okt. 13., Nagykanizsán 17-én, Pápa 20-án, mindig d. e. 9 órákor. Felvilágosítást adnak a magyar mezőgazdák szövetsége, a kerületi parancsnokság területén levő minden gazdasági egyesület.

A Pesti Hírlap az új október—decembri évnegyed küszöbén felhívja a magyar olvasóközönség figyelmét a következőkre:

A Pesti Hírlap ma elvitáztatlanul az ország elterjedtebb, tehát legkedveltebb lapja.

A Pesti Hírlap kormánytól és pártoktól mindig független, szabadelvű újság volt s az is marad.

A Pesti Hírlap a kifőlé gravitáló és nemzeti jellegű irányzatokkal szemben az alkut nem ismerő magyar nemzeti politika szószólója.

A Pesti Hírlap munkatársai sorába számít hatja hazánk legjelesebb és legkedveltebb íróit. kik közül legyen elég kiemelni Abonyi Árpád, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Murai Károly, Porzolt Kálmán, Szabó Endre, Szini Gyula, Szomaházy István, Tömörkény István stb. neveit.

A Pesti Hírlap a nők kedvence, mert munkatársai közt vannak a nők legkedveltebb írói: Szabóné-Nogáll Janka, Lux Terka, gr. Vay Sándor, Bokor Malvin, stb.

A Pesti Hírlap speciális rovatai: Vasárnapi krónika, Hétköznapiak, Kis komédiák, Kulisszák mögöl, Pesti erkölcsök, Vidéki esetek (csupa humoros tartalommal) s az Esti levél és Mindennapi problémák (aktuális társadalmi kérdések megbeszélése.)

A Pesti Hírlap minden nap annyi szerkesztői figyelmet hoz, mint más lap csak hetenkint egyszer, tehát a közönség igényeit a legnagyobb mérvben elégíti ki.

A Pesti Hírlap külön kedvezményeket is nyújt előfizetőinek, akik a Divat-Salon című kitűnő divat-újságot féláron rendelhetnek meg és karácsonyi ajándékkul kapják a Pesti Hírlap nagy képes naptárát.

A Pesti Hírlap 1911. évi díszes képes naptárát, gazdag szépirodalmi és közhasznú tartalommal s az év eseményeit és főbb szereplőit megjelenítő képekkel minden új előfizető is megkapja, aki legalább október óta előfizetője a lapnak.

A Pesti Hírlap előfizetési ára egy óra 2 K 40 fillér, két óra (okt.—nov.) 4 kor. 80 fillér, negyedévre (okt.—dec) 7 korona. A Divat-Salonnal együtt negyedévre 9 korona.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hova az előfizetést legelőszertebb postautalvánnyal beküldeni, Budapest, V. ker., Váci-körút 78. szám alatt van.

— **Jó fogás.** Tegnap a VI. kerületben az ottani kirendeltség egyik rendőre Varga István észrevette Beke Jánost miháldi szől. csavargó kanaszt, ki a csurgói esendőrőrs által még mult hó közepe táján Iháros Berényben elkövetett pénzlopás büntetése miatt kőörzve van észrevette, hogy az utcán kőborog. Utána ment. Beke látta, hogy a rendőr követi, menekülni akart. Bement Hanzsalics János udvarába

a kertelésen át a mezőre szaladt. Varga rendőr oldozóba vette és sikerült elfognia és a rendőrség elé állította. Beke Jánosnál 322 K 48 f. találtatott, tehát több mint a mennyit Itháros Berényben lopott. Beismerte, hogy f. hó 17-én Tapsonyban ismeretlen gazda lakásából 400 K-át lopott. A csendőrség ma a rendőrkapitányi hivatalban a nála talált pénzzel együtt átvette és tekintettel, hogy szökésben volt és újra menekülni akart, megvasalva az illetékes bíróság elé kísérte.

— **Templomi rend.** A f. évi október hó 3-án, hétfőn este megkezdődött izr. nagy ünnepek kor közegészségügyi és közbiztonsági szempontból, sem a nagy, sem a kistemplomba belépti jegy nélkül senki sem fog beocsájtani. A kis templom női karzata 50 új nőül létszám kibővített, ugyasott külön énekkar szerveztetett a az istentiszteletek ép oly módon és sorrendben lesznek megtartva, mint a nagytemplomban. A hitközségi előljáróság felhívja a t. templomlátogató közönséget, hogy templomi jegyét mindenki mielőbb váltsa ki. Szegények, úgy férfiak, mint nők, díjtalanul kapnak templomi jegyeket, ha a céltól f. hó 30-án, pénteken és október 2-án, vasárnap a hitközségi irodában jelentkeznek.

A gőzgépekölők és kazánfűtők legközelebbi köpésítő vizsgái Sopronban október hó 2. napján délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartani. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Deák-ter 35.

— **Lohr Mária (Kronfusz.) Csipke-, vegytisztító kelmefestő-, szőnyegporoló-és szörme-megóvó gyári-intézele, Budapest, VIII., Baross-utca 85. szám,** az összes ezen szakmába vágó munkákat kiváló szakértelemmel, gondosan, gyorsan és jutányosan végzi.

— **Előlkasztott bicikli.** Bodanec Ferenc az ujnapi urodalomban volt inas. A nagykanizsai Strasser Márton cégnél vett egy biciklit, melyet ki is fizetett részletenként 2 koronáig. Ekkor egy újabb biciklit vett 240 koronáért. Ezt azonban nem fizette meg, hanem a bicikkel együtt megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **Rendőri hírek.** Bäder József vaskereskedőnél szolgált a 14 éves Kovács Anna. A konyhában meglátott egy üveget és megkérdezte eselédársától, hogy mi van benne. Azt felelte, hogy nem tudja. A torkosságára hajló leány megköstölta a folyadékot, melyben lúgkőoldat volt. Csakhamar rosszul lett tőle. Beszállították a kórházba, hol a kellő gyógykezelés alá vették.

Gegyut György és Obadics Balázs 48 ik gyalogezredbeli tisztiszolgák vasárnap este a Sugár-úton gyanútlanul mentek mikor is 3 ismeretlen támadó agyba főbe verte őket. Szecsd Károly és Bajor József szemtanúi voltak az esetnek. Ezeknek vallomásai alapján a tettesek valószínűen kitudódnak.

A Vasárnapi Ujság szeptember 25-iki száma a hét legérdekesebb hazai eseményének, a német császár baranyamegyei vadászkirándulásának szenteli legtöbb képet; erről a tárgyról egész sereg ritka érdekességet képet közöl. Egyéb képei közt vannak: a losonci Kossuth-szobor leleplezése, a vágvárallyai régi Balassa kastély képei, az újabb budapesti építkezések, a mohácsi kolera-fészkek stb. Szépirodalmi olvasmányok: Oláh Gábor és Kosztolányi Dezsd versei, Zsolodos László regénye, Szemere György elbeszélése, Neera olaszról fordított regénye. Egyéb közlemények: természettudományi cikk Kemenczy Kálmántól, cikk a Habsburg-lotharingiai házról, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és Művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre négy kor., a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., kerület, Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Mindenki, a ki **ülő életmódot** folytat, kiváló gonddal ügyeljen arra, hogy rendben legyen az emésztése! A természetes **Ferencz József**-késérőviz gyorsan és biztosan szabályozza az emésztést és el van ismerve, hogy használata nem jár oly kellemetlen mellékhatásokkal és utóhatásokkal, mint a legtöbb emésztőszernél.

Budapesti levél.

Csatangolások a színházak körül.

Budapest, szeptember 28.

Hát bizony még erősen megérik a színházakon a szezon eleje. Az a lázas stórgés, forgás, ideges kapkodás, a mi minden kezdetet jellemez, talán sehol sem nyilvánul meg oly erősen, mint éppen a színháznál. Az igazgatótól kezdve le egészen az utolsó szolgálóig ideges most itt mindenki.

Hogy mennyire nem tulzás az, mikor azt írom, hogy még a színházi szolga is ideges ilyenkor a szezon elején, a premiárek előtt, azt, az hiszem meg fogja világítani ez a kis eset, amely tavaly történt velem.

A szomszédunkban lakott valami Szeles nevezett ember, aki a Vigszínháznál volt szolga. A felesége mosni járt hozzánk s inuen az ismerettség. Egyszer mikor délbe haza jöttem, pirulva szólított meg Szelesné, hogy adjak kölcsön neki másnap reggelig három koronát, mert neki nincs pénze ebédre és vacsorára.

Az nap éppen huszonkilencedike volt s mivel biztosan tudtam, hogy a Vigszínháznál 29-én szokták a szolga személyzetet kifizetni, megkérdeztem az asszonyt, hogy miért nem kér az urától pénzt, hiszen az ma kapja ki a fizetését.

„Hát tutszik tudni, ma a színháznál premier van és az uram már három nap óta olyan izgatott, hogy nem is merek a közelébe menni. Ma reggel is reggeli nélkül szaladt el és biztosan tudom, hogy nem jön haza sem ebédre sem vacsorára.”

Ehhez a kis esethez úgy hiszem nem kell bővebb kommentár.

Az idén a jó öreg Nemzeti Színház volt a legfrissebb amennyiben, mindjárt a kapunyitást követő héten premierrel kedveskedett a közönségnek. Hiába, öreg ember nem vén ember. Daudetának „Az árlessi lány” című darabját mutatta be a színház. Kissé furesának látszik ugyan, hogy a Nemzeti Színház francia népszínműveket mutat be akkor, mikor a magyar népszínművek, az egy „Sári bíró” kivételével sorra buknak színpadjainkon, de ha meggondoljuk, hogy a Nemzeti Színház „A árlessi lány” bemutatásával egy körülbelül három évtizedes köteletségének tett eleget, hát tudjuk érteni a dolgot.

A siker természetesen csak mérsékelt volt.

A Vigszínház, mutatta be az idei szezon második premierjét a „Csitulj szivem” igazi francia boulevard tákolmány. Igaz ugyan, hogy nem feltétlen szükséges, hogy fiatal lányokat vigyünk el ehhez a darabhoz, de viszont az ellentétek annyiban egyenlőnek ki, hogy bizony az egyik másik „bájosan naiv” jelenetnél még a meglőtt emberek is elpirulnak.

Egy közismert lipótvárosi urhölgy pedig egyenesen ott hagyta a második felvonás igazán „herzig” vetkőzési jelenetét. És ez pedig nagy szó. — Lipótvárosban.

De aztán — mintha helyre akarta volna csapni a Vigszínház ezt a kis izlés botlást — Bereik Árpád „A művész felesége” című darabjával akarta kibékíteni azt a szegénylős lipótvárosi hölgyet.

Kötte hiszem azonban, hogy ez a hölgy megbékülne, mert ez a darab talán mégis kissé túl — fehé.

Bereik Árpád itt egy bohém családot rajzol le. A férj, festőművész, tehát buleszeret egy festőnébe, a felesége pedig kis nyárspolgár asszonyka tehát szereti az urát. Bonyodalom és a férj hű marad a feleségéhez sőt naivsága miatt újra s most már örökkétartóan megszereti a naiv kis asszonykát Tableau.

Látjuk tehát, hogy a Vigszínház nem igen siettel azzal, hogy közönségének kóstolót adjon az idei irodalmi műsorából!

Pedig lesz az idén bőven irodalom is a Vigszínházban. Molnár Ferencnek, Bródy Sándornak s Lengyel Menyhértnek egy-egy új darabját fogják hozni, sőt amint a beavatottaktól hallom, az idén végre valahára „holt biztosan” színre fog kerülni FrankWedekinek „Tavaszbredése” című darabja is. Igaz ugyan, hogy a beavatottak ezt már három év óta, holt biztosra ígéri, de hát reméljük a legjobbat.

Ha szíre hozzák a Wedekind darabot, úgy biztosan ez lesz az idei színház sikere szupertatívsza. Annyi kétségkívül megállapítható, hogy a jelen német irodalomnak legegényibb alakja Frank Wedekind. Azaz évtizedes harc, melyet Wedekind a német kritikával visel, kizárja ugyan, hogy hazájában

elismerjék őt, de hisz minden genialis embernek minden ujitónak mellőzés a sorsa.

Wedekind darabjaiban azt bizonyítja, hogy mennyire a nemi élet befolyása alatt áll az egész társadalmunk s hogy ennek ferdeségei mily káros hatást gyakorolnak egész társadalmunkra.

A „Tavaszbredése” a nemi életnek az ifjúsággal kapcsolatos fázisait tárgyalja. A szerző itt azt mondja, hogy a leányifjúságot már korán fel kell nemileg világosítani s elrettentő példának állítja elé a tizenéves éves kis Vanda esetét ki éppen naivsága miatt bukkott el.

Élőken elképzelhető, hogy szórászállasogató tudósaink mennyi pro és contra véleményt fognak felállítani, ha a darabot tényleg színre hozza a Vigszínház.

Most azonban egyelőre Guthi Somának egy jóit bohózatából folynak a próbák.

Bóthy László színháza a Magyar és Király színház még nem hozott újdonságot az idén, de viszont Bóthy nem is hoz szíre holmi új nevezett szezon eleji darabokat, melyek arra valók, hogy a műsört töltsék ki, hanem mindjárt „slágerrel” kezdi meg a premiárek sorát.

A Magyar színháznak az idén első újdonsága Shaw Bernátnak a világhírű angol drámáinak szatíró tragédiája „Az orvosok” lesz, a Király színház pedig Rubens Pálnak „A hollandi lány” kitünő szerzőjének új operettjét: a „A balkáni hercegnőt” mutatja be. Ez az operette az egész világot bejárta már és mindenütt sikert aratott.

Volt alkalom az operette egyik próbáján jelen lenni s így a magam részéről leszögezhetem, hogy a siker itt Budapesten valami horribilis nem lesz. A zenei részek ugyan nagyon finomak és nem egy valzer lesz népszerű és fog kikerülni az utcára, de a szöveg olyan száraz és sablonos, hogy alig hiszem, hogy a mi közönségünk meg tudja emésztetni. Hiszen még Lehár operettek is megbuknak, ha gyenge a librettó.

Hogy a kritikánk teljes legyen, meg kell még emlékeznünk Nagy Endre kabarettjéről és Royal orfeumról. Mig az előbbi a Ady K. Endre dalok előadásával a modern irodalmat népszerűsíti s Medgyesay Vilma fölléptével a könnyű muzsa templomába is művészetet hoz, addig a Royal orfeum igazgatósága két mesésen kiállított bájos operettel kedveskedik látogatóinak. Az egész műsornak különben nem annyira orfeum, hanem inkább kabarett jellege van. S mióta Szép Ernő a fiatal modern írók egyik igen tehetséges tagja vette át a Royal orfeum művészi vezetését, azóta itt is mindinkább tért foglal az igazi művészet.

A többi fővárosi mulató hely még csak szezon eleji műsorról szolgál.

Aldor Vilmos.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölték a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Pályázat.

A nagykanizsai izr. hitközségnél ürese-désbe jött

PÉNZTÁROSI ÁLLÁSRA

pályázat hirdetik.

Évi fizetés 840 (nyolcszáznegyven) korona

A pénztáros hivatalos órái naponként délelőtt 9 — 12-ig és délután 3 — 4-ig, szombat és izraelita ünnepnapok kivételével.

Pályázati kérvények f. évi október hó 10-éig nyujtandók be a hitközségi előljáróságához.

Az állás mielőbb elfoglalandó s ugyanakkor 4000 kor. biztosíték teendő le.

Bővebb felvilágosítás nyerhető az izr. hitközség titkári hivatalában.

Nagykanizsa, 1910. szept. hó 26-án.

A nagykanizsai izr. hitközség előljárósága.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában,
mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

A Zalai Közlöny

Szerkesztőség és kiadóhivatala

Deák-tér I. sz. alatt van.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY

LIPIK

Vasút - posta - távirda - és telefon - állomás

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna összes bántalmait,
hurutokat, diabetezt, köszvényt,
csúzt, csonttöréseket, gyermek-
és alkati kórokat.

Egyetlen alkalikus, konyha-
só, jó tartalmu hévíz **64C.°**

IVÓKURA **ISZÉNSAVAS**
NÉVIZFÜRDŐM. **FÜRDŐM.**
VIZGYÓGYINTÉZET. INNALATORIUM.

A fürdőhelyen 10 kiváló oros műhódlék.

Prospektust küld a Fürdőigazgatóság.

Egy okos fej
nem használ mást, mint
Dr. Oetker sütőporát,
mely a legjobb, legtökéletesebb, orvosok-
tól ajánlott élesztő pótlék.

E preparátum 12 filléres csomagokban
kapható bármely élelmiszer-, drogéria és
egyéb kereskedésekben és 1/2 Kg. liszt
erjesztéséhez elegendő Milliószer bevál-
Kalácsokhoz süteményekhez és tésztát
ételekhez való receptek ugyanott ingyen
kaphatók.

17344/1910.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Zalavármegye alispáni hivatalának 5467/910. számú 1910. évi július hó 15-én kelt rendelete, valamint Nagykanizsa város képviselőtestületének 1910. augusztus 24-én tartott ülésében 67. és 69. szám alatt hozott véghatározata alapján Nagykanizsa városnál üresedésben levő

3400 kor. fizetés, 800 kor. lakbérrel javadalmazott főjegyzői,
1600 kor. évi fizetés, 300 kor. lakbérrel javadalmazott levéltárnoki, és
1300 kor. évi fizetés és 240 kor. lakbérrel javadalmazott egy
irnoki állásra,

továbbá ezen állások betöltése folytán megüresedhető egyéb állásokra pályázat hirdettetik. Fölhivatnak mindazok, kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket a v. tanácsoshoz címezve

folyó évi október hó 15. napjának délután 5 órájáig

adják be, esetleg a választás napján a kijelölő választmány előtt az előirt okmányokkal személyesen jelentkezzenek.

A pályázók kérvényeikhez csatolni avagy a kijelölő választmány előtt való személyes jelentkezés esetén a választmánynak átadni tartoznak valamennyien születési, erkölcsi és községi választói voltukat tanúsító bizonyítványait, azon kívül a főjegyzői állásra pályázók az 1883 évi I. t.-c. 3. és 6. §§ ban megjelölt képzettséget igazoló okleveleiket és bizonyítványait

A városi tanács.

Nagykanizsán, 1910. évi szeptember hó 26 án.

VÉCSEY ZSIGMOND,
polgármester.

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomás a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az

ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognagyár két Egrot-léle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség tudja, mivel védekezék a

kolera ellen.

✿ Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak. ✿

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:

Budapest, V., Csáky-utca 14. sz.